

Un roman al lumii contemporane
despre iubire, religie și justiție

POLIROM

Ian McEwan
Legea copiilor

BIBLIOTECA POLIROM

IAN McEWAN, unul dintre cei mai renumiți scriitori britanici contemporani, este autorul romanelor *Operațiunea Sweet Tooth* (Polirom, 2014), *Solar* (Polirom, 2011), *Pe plaja Chesil* (Polirom, 2007), *Sîmbătă, Ispășire* (Polirom, 2003, 2008, 2014; laureat al National Book Critics Circle Award și W.H. Smith Literary Award), *Amsterdam* (Polirom, 2001, 2009, 2011; distins cu Booker Prize), *Durabila iubire* (Polirom, 2011), *Inocentul* (Polirom, 2004, 2011), *Copilul furat* (Polirom, 2005; pentru care a primit Whitbread Award), *Cîinii negri* (Polirom, 2006), *Mîngîieri străine* (Polirom, 2004, 2014) (ambele nominalizate la Booker Prize) și *Grădina de ciment* (Polirom, 2002, 2009). A scris și volumele de povestiri *Prima dragoste, ultimele ritualuri* (Polirom, 2011; câștigător al Somerset Maugham Award) și *În așternuturi* (Polirom, 2011). În anul 2011 i-a fost acordat Premiul Tîrgului de carte de la Ierusalim.

Lui Ray Dolan

„Când o instanță ia o decizie referitoare la [...] creșterea unui copil [...], protecția acelui copil va prevala în decizia instanței.“

Articolul 1 (a), Legea copiilor (1989)

1

Londra. Ultima sesiune judecătorească din an începuse de o săptămână¹. Vreme nemiloasă de iunie. Fiona Maye, judecătoare la High Court², e acasă în această seară de duminică, tolănită pe o sofa, privește pe deasupra picioarelor îmbrăcate în ciorapi spre capătul celălalt al camerei; din locul unde stă, vede parțial corpul de bibliotecă de lângă șemineu și, într-o parte, lângă o fereastră înaltă, o mică litografie de Renoir înfățișând o femeie la scăldat, pe care o cumpărase acum treizeci de ani cu cincizeci de lire. Probabil un fals. Sub desen, în mijlocul unei mese rotunde de nuc, tronează o vază albastră. Nu-și mai aduce aminte cum a intrat în posesia ei. Așa cum nu-și mai aduce aminte nici de când n-a mai pus flori în ea. În șemineu nu s-a mai făcut foc de un an de zile. Stropi de ploaie înnegriți cad în răstimpuri cu un ticăit pe ghemotoacele de hârtie de ziar îngălbenite. Un covor de Buhara e întins pe scândurile late ale podelei lustruite. La marginea câmpului ei vizual se deslușesc contururile unui pian cu coadă scurtă; pe capacul negru lăcuit au fost așezate fotografiile de familie cu rame de argint. Pe podea, la piciorul sofalei, se află la îndemână draftul unei hotărâri judecătorești. Și Fiona stă acolo lungită pe spate, dorindu-și ca toate astea să se ducă naibii.

În mână ține un pahar de scotch cu apă; e al doilea pe care și l-a turnat. Se simțea dărâmată, tot încerca să-și revină după o scenă conjugală. Rareori pune gura pe alcool, dar Talisker-ul cu apă de la robinet era ca o doctorie și și-a zis că ar putea să se ducă până la bufet să-l toarne și pe al treilea. Mai puțin scotch și mai multă apă, pentru că mâine trebuia să se ducă la tribunal și acum era de serviciu, disponibilă pentru orice solicitare neprevăzută, chiar și în starea sa. Soțul ei făcuse o declarație șocantă și îi aruncase pe umeri o greutate imposibil de dus. Pentru prima dată după ani de zile țipase pur și simplu la el și ecoul surd al cuvintelor ei încă îi răsuna în urechi.

— Tâmpitule! Pizda mă-tii de tâmpit!

Nu mai înjurase cu voce tare din anii fără griji ai adolescenței, când se ducea la Newcastle, la verișoarele ei, deși câte un cuvânt mai tare îi năvălea uneori în minte când auzea o mărturie făcută în interes propriu sau un aspect juridic nerelevant.

Apoi, după câteva clipe, sufocată de indignare, spusese cu putere, de cel puțin două ori:

— Cum de nu ți-e rușine!

Nu fusese chiar o întrebare, cu toate astea el răspunsese calm:

— Am nevoie de așa ceva. Am cincizeci și nouă de ani. E ultima mea șansă. Că încă n-am găsit vreo dovadă c-ar exista viață după moarte.

O remarcă arogantă la care ea n-a reușit să-i dea o replică. A rămas acolo și s-a uitat la el. Dintr-un *esprit de l'escalier*, acum, lungită pe sofa, răspunsul îi venise: „Cincizeci și nouă? Ai șizeci de ani, Jack! Ce jalnic, ce previzibil!“.

În schimb, tot ce reușise să articuleze, complet neconvingător, fusese:

— E așa de ridicol!

— Fiona, de când n-am mai făcut dragoste?

Chiar, de când? O mai întrebuse și înainte, pe diferite tonuri care variau de la plângăreț la nemulțumit. Dar îi vine greu să-și amintească trecutul recent, atât de plin de evenimente. Family Division abunda în diferende stranii, pledoarii neobișnuite, chestiuni intime rostite pe

jumătate, acuzații exotice. Așa cum se întâmplă în toate domeniile juridice, detalii subtile ale unei situații sau alteia trebuiau asimilate în viteză. Săptămâna trecută ascultase pledoariile finale din cazul de divorț al doi părinți evrei, unul ortodox, celălalt nu, care nu se înțelegeau asupra educației fiicelor. Finalizase draftul hotărârii judecătorești, care zăcea acum pe podea, lângă piciorul sofalei. Mâine, dinaintea ei se va înfățișa iarăși englezoaica aia disperată, numai piele și os, palidă, foarte cultivată, pe deplin convinsă, deși încerca să asigure instanța de contrariu, că fetița ei va fi scoasă de sub autoritatea sa spre a fi încredințată tatălui, un om de afaceri marocan, musulman practicant, care voia s-o ia cu el la Rabat, unde intenționa să se stabilească și să înceapă o viață nouă. În rest, aceleași dispute despre domiciliul copiilor, despre case, pensii, venituri, succesiuni. Dinaintea High Court ajungeau cazurile în care cuplurile dețineau bunuri de valoare mai mare. De cele mai multe ori, bogăția nu aducea și o fericire de durată. Părinții deprindeau rapid noul limbaj specific și procedurile legale perseverente și constatau uluiți că sunt angajați într-un război feroce cu persoana pe care o iubiseră odată. Pe când în culise așteaptă băieții și fetițe consemnați cu prenumele în înscrisurile instanței, nenumărați și năpăstuiți Ben și Sarah, strânși unul într-altul în timp ce zeei de deasupra capetelor lor se luptau până la ultima suflare, de la secțiile pentru cauze de familie ale tribunalelor până la High Court și la Court of Appeal.

Toate aceste vicisitudini aveau aceleași laitmotive, exista o monotonie și din punct de vedere uman, totuși continuau să o fascineze. Își zicea că aduce un dram de rațiune în situații altfel fără ieșire. În mare, credea în prevederile Dreptului familiei. În momentele de optimism, îl considera un reper determinant în progresul civilizației, menit să reglementeze prin lege preeminența nevoilor copilului în raport cu cele ale părinților. Zilele îi erau pline, iar serile, în ultima vreme, se încheiau cu varii dineuri, unul la Middle Temple în onoarea pensionării unui coleg, un concert la Kings Place (în program: Schubert, Scriabin), taxiuri, metrouri, haine de luat de la curățătorie, redactarea unei scrisori de recomandare pentru o școală specială ca să-l primească pe fiul autist al femeii care făcea curat și, în sfârșit, somn. Unde se regăsea sexul printre toate astea? În clipa aia nu reușea să-și aducă aminte.

— Nu știu, că nu țin socoteala.

El și-a desfăcut brațele în lături: acuizarea își încheiase pledoaria.

L-a urmărit cum traversează încăperea și-și toarnă un pahar cu scotch, Talisker-ul din care bea și ea acum. În ultimul timp parcă era mai înalt, mai relaxat. Uităndu-se la el cum stătea acolo cu spatele la ea, a avut premoniția rece ca gheața a faptului că era respinsă, a resimțit umilința de a fi părăsită pentru o femeie mai tânără, de a fi abandonată, inutilă și singură. S-a întrebat dacă n-ar trebui să accepte pur și simplu tot ce voia el, apoi a alungat gândul.

Se îndrepta către ea cu paharul în mână. De data asta nu pentru a-i oferi un vin de Sancerre, așa cum făcea în alte seri pe la ora asta.

— Ce vrei mai exact, Jack?

— Vreau și eu să am aventura asta.

— Vrei să divorțăm.

— Nu. Vreau să fie totul ca până acum. Fără minciuni.

— Nu-nțeleg.

— Ba da, înțelegi. Nu tu mi-ai zis odată că cuplurile căsătorite de mult tind să devină ca frații? Uite că acolo am ajuns, Fiona. Am devenit fratele tău. E plăcut, e drăguț și să știi că te iubesc, dar înainte să crăp, vreau și eu să am o aventură din aia toridă.

Luându-i icnetul de uimire drept un hohot de râs, poate unul în bătaie de joc, i-a zis pe un ton brutal:

— Din aia care te duce la extaz, care aproape că te face să leșini de plăcere. Mai știi cum e? Mai vreau o ultimă ocazie, chiar dacă tu nu vrei. Sau poate că vrei.

Ea l-a privit fără să-i vină să creadă.

— Deci așa stau lucrurile.

Acesta a fost momentul când și-a recăpătat glasul și i-a zis ce tâmpit e. Avea un simț puternic a ceea ce e corect la modul general acceptat. Faptul că, cel puțin din câte știa ea, îi fusese întotdeauna fidel, făcea propunerea lui cu atât mai scandaloasă. Sau dacă o fi înșelat-o de-a lungul timpului, atunci fusese un maestru al disimulării. Aflase și numele femeii. Melanie. Nu foarte diferit de cel al unei forme fatale de cancer de piele. Știa că aventura asta cu statisticiana lui în vârstă de douăzeci și opt de ani o poate distruge.

— Să știi că, dacă faci așa ceva, noi doi am terminat-o. Simplu ca bună ziua.

— Mă ameninți sau cum?

— Îți promit solemn.

Își recăpătase calmul. Și chiar i se părea simplu ca bună ziua. Dacă voia să propună o căsătorie deschisă, trebuia s-o facă înainte de nuntă, nu după treizeci și cinci de ani. Gata să riște tot ce construiseră doar ca să retrăiască fiorul pasager al senzualității! Când a încercat să-și imagineze cum ar fi să-și dorească și ea așa ceva – „ultima ei aventură“ ar fi totodată și prima –, n-a putut asocia treaba asta decât cu bulversare, întâlniri pe ascuns, dezamăgiri, telefoane în momente nepotrivite. Chestiunea anevoioasă de a învăța să fii cu altcineva în pat, de a inventa noi tandrețuri, toate simulările alea. Și, în final, necesitatea de a te desprinde, efortul de a fi deschis și sincer. Și senzația că nimic nu mai e chiar la fel când pleci. Nu, prefera o existență imperfectă, ca asta de-acum.

Dar, lungită pe sofa, a întrezărit adevărata dimensiune a afrontului pe care i-l aducea, felul în care el era gata să-și construiască fericirea pe nenorocirea ei. Ce om fără scrupule. Îl mai văzuse acționând fără să țină cont de nimic în detrimentul altora, cel mai adesea pentru o cauză dreaptă. Asta era ceva nou. Ce se schimbaseră oare? Stătuse acolo, cu spatele drept, cu picioarele depărtate în timp ce-și turna scotch în pahar, cu degetele de la mâna liberă mișcându-se în ritmul unei melodii care-i umbla prin minte, vreun cântec al lor, adică al lui și al celeilalte, nu al ei. Să nu-i pese c-o face să sufere – iată ceva nou. Fusese mereu bun cu ea, bun și loial, iar bunătatea, după cum îi demonstra zi de zi Family Division, era componenta umană esențială. Fiona era investită cu autoritatea de a lua un copil de lângă un părinte fără inimă și uneori făcea asta. Dar să se ia pe sine de lână un soț fără inimă? Tocmai când era vulnerabilă și devastată? Unde era judecătorul care s-o apere?

Se simte stânjenită când îi vede pe alții că se văicăresc, așa că n-o să înceapă și ea. În schimb, și-a mai pus un scotch. Dar a turnat numai o cantitate simbolică, a adăugat apă multă și s-a întors la locul ei. Da, fusese genul de discuție în timpul căreia ar fi trebuit să ia notițe. Era important s-o țină minte bine, să cântărească atent ofensa care i se adusese. Când l-a amenințat că va pune capăt mariajului dacă mergea mai departe, el nu făcuse altceva decât să se repete, să-i spună încă o dată că o iubește, că o s-o iubească întotdeauna, că nu putea să conceapă viața fără ea, că dorințele sexuale nesatisfăcute îi provocau o mare nefericire, că i se ivise această ocazie unică și voia să profite cu știința și, spera el, cu aprobarea ei. Îi vorbea dintr-un spirit de franchețe. Ar fi putut să facă totul „pe la spatele ei“. Spatele ei zvelt, neiertător.

— O, a murmurat ea. Ce amabil din partea ta, Jack.

— Păi, de fapt..., a spus el, fără să-și ducă până la capăt fraza.

Ea și-a zis că era gata s-o înștiințeze că aventura începuse deja și nu suporta să audă așa ceva. Nici n-avea nevoie. Vedea totul limpede ca lumina zilei. O statisticiană drăguță analizând

probabilitatea tot mai redusă ca un bărbat să se întoarcă la soția lui supărată. Vedea limpede o dimineată însorită, o baie necunoscută și pe Jack, cu corpul lui încă destul de tonifiat, cum își trage peste cap, cu gesturile lui nerăbdătoare, o cămașă albă de in pe care n-a apucat s-o deschie la toți nasturii și o aruncă spre coșul de rufe, unde aceasta atârnă o clipă agățată de o mânecă înainte să lunece pe pardoseală. Pierzanie. Se va întâmpla, cu sau fără încuviințarea ei.

— Răspunsul e nu. (O zisese pe un ton în crescendo, ca o profesoară de modă veche, inflexibilă.) Apoi a adăugat: Ce altceva te-ai aștepta să-ți spun?

Se simțea neputincioasă și își dorea să pună cât mai repede capăt conversației. Până mâine trebuia să revadă textul unei sentințe care urma să fie publicată în *Analele de Dreptul familiei*. Soarta celor două eleve de școală evreice fusese deja consfințită prin decizia pe care o pronunțase în sala de judecată, dar proza mai trebuia șlefuită, la fel cum se cerea accentuat și respectul față de credința religioasă ca să nu fie atacabilă cu recurs. Afară, ploaia de vară bătea în ferestre; de undeva din depărtare, dincolo de scuarul de la Gray's Inn, răzbătea până la ea fâșâitul cauciucurilor pe asfaltul ud. Jack o s-o părăsească și lumea o să meargă înainte.

I-a văzut expresia încordată de pe chip când a ridicat din umeri și s-a răsucit pe călcâie să iasă din cameră. La vederea spatelui său care se îndepărta, a simțit aceeași spaimă ca de gheață. Ar fi strigat după el dacă nu i-ar fi fost groază că o s-o ignore. Și ce putea să-i mai spună? Ia-mă în brațe, sărută-mă, poți să te duci la gagică aia. I-a ascultat pașii străbătând holul, ușa de la dormitor trasă cu putere, apoi liniștea așternându-se peste apartamentul lor, liniștea și ploaia care nu se mai oprise de o lună de zile.

* * *

Mai întâi faptele. Ambii părinți făceau parte din sânul comunității de evrei ultraortodocși, haredi, din nordul Londrei. Căsătoria soților Bernstein fusese aranjată de părinții lor fără ca nimeni să se aștepte la vreo divergență. Aranjată, nu impusă, după cum au insistat ambele părți, în una dintre extrem de rarele situații când au fost în consens. Treisprezece ani mai târziu, toată lumea a căzut de acord, inclusiv mediatorul, asistenta socială și judecătoarea, că mariajul nu mai putea fi salvat. Cuplul trăia acum separat. Reușiseră cu mari eforturi să ajungă la o înțelegere în privința creșterii celor două fiice, Rachel și Nora, care locuiau cu mama și păstrau o strânsă legătură cu tatăl. Căsătoria începuse să se ducă de râpă încă din primii ani. După nașterea dificilă a celei de-a doua fetițe, mama n-a mai putut să rămână însărcinată din cauza unei intervenții chirurgicale radicale. Tatăl își dorea cu tot dinadinsul o familie numeroasă și așa s-a declanșat durerosul proces de destrămare a căsniciei. După o perioadă de depresie (prelungită, a afirmat tatăl; scurtă, a susținut mama), ea a urmat cursurile la distanță oferite de Open University, a obținut cu brio o diplomă și a început o carieră de învățătoare la ciclul primar în momentul când fata cea mică a intrat la școală. O situație care nu le-a convenit tatălui sau numeroaselor rubedenii. În societatea evreilor haredi, conform unei tradiții respectate neabătut secole de-a rândul, femeilor li se cerea să nască și să crească copiii, cu cât mai mulți, cu atât mai bine, și să aibă grijă de gospodărie. O diplomă de facultate și o slujbă reprezentau ceva cu totul neobișnuit. Un bărbat în vârstă, o autoritate morală în cadrul comunității, a fost chemat ca martor și a spus cam același lucru.

Nici bărbații nu aveau parte de prea multă educație. De pe la jumătatea adolescenței trebuiau să-și dedice mai tot timpul studiului Torei. Majoritatea nu se duceau la universitate. Într-o anumită măsură, acesta era motivul pentru care mulți evrei haredi trăiau modest. Nu și familia Bernstein, deși probabil că așa o să trăiască după ce o să achite onorariile avocaților.

Un bunic care primea o parte din beneficiile cuvenite prin brevetarea unui aparat de tescuit măslina pusese banii pe numele ambilor soți. Aveau să-și toace toate resursele financiare pe cele două avocate, pe care judecătoarea le cunoștea foarte bine. La prima vedere, diferendul dintre cei doi soți privea educația lui Rachel și a Norei. De fapt, în joc era întregul context al modului în care aveau să fie crescute. Lupta se dădea pentru sufletele lor.

Educația fetelor și băieților din comunitatea haredi presupunea separare de ceilalți copii pentru a nu le întina puritatea. Hainele la modă, televizorul și accesul la internet erau strict interzise, după cum le era interzis și să se amestece cu alți copii cărora li se îngăduiau asemenea distracții. Nu aveau voie să intre în case care nu respectau strictele reguli cușer. Fiecare aspect al existenței cotidiene era guvernat de uzanțe bine statornicite. Toate problemele începuseră în momentul în care mama decisese să se îndepărteze de normele comunității, nu însă și de iudaism. În ciuda obiecțiilor ridicate de tată, le trimisese deja pe fete la o școală gimnazială evreiască mixtă, unde televizorul, muzica pop, internetul și amestecul cu copii ne-evrei erau permise. Ea își dorea ca fetele ei să nu părăsească școala după ce împlineau șaisprezece ani și să se ducă și la universitate, dacă asta voiau. În declarația scrisă, mama afirmase că își dorea ca fetele ei să afle mai multe despre cum trăiau ceilalți, să crească într-un spirit tolerant, să aibă oportunitățile de carieră de care ea nu se bucurase niciodată și să-și poată obține singure mijloacele de existență în viața adultă, beneficiind totodată de șansa de a cunoaște un viitor soț care să dețină competențele profesionale necesare pentru a întreține împreună o familie. Spre deosebire de soțul ei, care-și dedica tot timpul studiului și predă învățăturile Torei opt ore pe săptămână fără plată.

Oricât de justă era cauza ei, Judith Bernstein – cu fața ei palidă și ascuțită și claiă ei de păr creț și roșcat prinsă cu o imensă clamă albastră – nu se dovedise o prezență comodă în sala de judecată. Cu degetele ei agitate, pline de pistrui îi pasa tot timpul bilețele avocatei, își înăbușea ostentativ câte un oftat, dădea ochii peste cap și își țuguia buzele ori de câte ori avocata soțului ei lua cuvântul, își scutura întruna poșeta imensă din piele de cămilă și cotrobăia prin ea cam necuviincios, pentru ca într-o lungă după-amiază, când argumentele ajunseseră la un nivel destul de josnic, să extragă din ea un pachet de țigări și o brichetă – obiecte cu siguranță extrem de provocatoare în concepția soțului –, apoi să le alinieze frumos pe masă ca să le aibă la îndemână pentru următoarea pauză. Cum într-o sală de judecată scaunul judecătorului e așezat mai sus, Fiona a văzut toate astea, dar le-a ignorat cu bună știință.

În declarația sa scrisă, domnul Bernstein încerca să o convingă pe judecătoare că soția lui era o femeie egoistă, care „întâmpina probleme serioase în a-și controla irascibilitatea“ (o acuzație obișnuită, adesea reciprocă, în cadrul proceselor de la Family Division), care nesocotea legămintele cununiei, care intrase în conflict cu părinții lui și cu întreaga comunitate, încercând să-și îndepărteze fetele și de unii, și de cealaltă. Din contră, a declarat Judith din boxa martorilor, tocmai socrii ei erau cei care nu voiau s-o mai vadă pe ea sau pe fetele ei până când n-aveau să se întoarcă la modul de viață cuviincios, să renege lumea modernă, inclusiv rețelele sociale de comunicare, și să aibă o casă cușer potrivit accepției lor.

Domnul Julian Bernstein, înalt și subțire ca o trestie, precum cele care îl ascunseseră pe copilul Moise, s-a aplecat peste hârtii ca și cum și-ar fi cerut scuze și perciunii lungi i-au fluturat ușor de iritare când avocata lui i-a acuzat soția că nu reușește să-și separe propriile necesități de cele ale copiilor. Nevoile fetelor pe care le tot invoca ea erau de fapt exclusiv ale ei. Le smulgea pe fetițe dintr-un mediu familiar ocrotit și plin de afecțiune, guvernat de disciplină, dar și de iubire, cu reguli și obiceiuri conform cărora să acționezi în orice situație, cu o identitate bine definită, cu metode verificate de generații și generații și ai cărui membri

duceau în general o viață mult mai fericită și mai împlinită decât lumea de afară ce trăia sub semnul consumerismului – o lume ce își bătea joc de existența spirituală și a cărei cultură de masă le discredita pe femei și pe fete. Ambițiile ei erau frivole, metodele – lipsite de respect, chiar distructive. Își iubea copiii mult mai puțin decât se iubea pe sine.

La care Judith a răspuns cu voce răgușită că nimic nu discredita o persoană, băiat sau fată, mai mult decât să i se refuze accesul la o educație decentă și demnitatea de a munci; că în toată copilăria și adolescența i se băgase în cap că singurul ei scop în viață era să-i țină casa soțului ei și să-i crească copiii – altă discreditare a dreptului ei de a-și stabili singură țelul în viață. Când a decis să urmeze, cu enorme dificultăți, cursurile oferite de Open University, a trebuit să înfrunte bătaia de joc, disprețul și anatemele. Atunci își jurase că fetele ei nu vor suferi aceleași îngrădiri.

Avocatele părților adverse adoptaseră o tactică comună (fiindu-le evident că așa gândea judecătoarea), anume că speța nu privea doar educația. Tribunalul era chemat să decidă, în numele copiilor, între respectarea absolută a religiei și ceva care era un pic mai puțin de-atât. Între culturi, identități, stări de spirit, aspirații, relații de familie, principii esențiale, loialități fundamentale, viitoruri incognoscibile.

În situații de acest gen pândea o tendință instinctivă de a da o soluție în favoarea păstrării statu-quoului, atât timp cât efectele erau benigne. Draftul hotărârii judecătorești pe care o redactase avea douăzeci și una de pagini; zăcea pe podea, un evantai larg răsfiat, așteptând-o să ia de jos filă cu filă și să facă mici observații cu creionul.

Din dormitor nu răzbătea nici un sunet, nu se auzea nimic altceva decât susurul traficului în ploaie. Îi displăcea profund felul în care trăgea cu urechea să-i prindă orice mișcare, cu atenția încordată, ținându-și răsuflarea ca să audă scârțâitul ușii sau al podelei. Dorind să-l audă, fiindu-i groază să-l audă.

Printre colegii ei judecătorești, Fiona Maye era lăudată, chiar și atunci când nu era de față, pentru scriitura ei concisă, aproape ironică, aproape afectuoasă, și pentru termenii lapidari în care expunea un conflict. Însuși Lordul prim-judecător³ a fost auzit făcând despre ea următoarea remarcă, în șoaptă, în timpul unui prânz: „Are o perspectivă asupra lucrurilor de zici că-i Dumnezeu din ceruri, o inteligență diabolică și tot frumoasă a rămas“. Și în propria ei opinie, cu fiecare an ce trecea, tindea tot mai mult spre o exactitate pe care unii ar fi putut s-o considere pedanterie, spre o definiție irefutabilă a termenilor care într-o zi s-ar putea să facă obiectul unor citări frecvente, precum hotărârea pronunțată de Hoffmann în cazul *Piglowska versus Piglowski*, sau cele ale lui Bingham, sau ale lui Ward, sau ale atât de necesarului Scarman, care apăreau cu toții invocați aici. Adică pe prima pagină care atârna moale, necită, între degetele ei. Oare viața ei tocmai era pe cale să se schimbe? Oare distinșii ei confrăți o să murmure uluiți, în timp ce iau prânzul aici sau la Lincoln's Inn, Inner Temple ori Middle Temple⁴: *Și după aia l-a dat afară din casă?* Din minunatul apartament aflat în clădirea Gray's Inn, unde o să locuiască singură până când, în cele din urmă, chiria sau anii ce vor crește în urma ei precum marea sumbră a Tamisei o vor alunga și pe ea de-acolo?

Înapoi la treabă. Partea întâi: „Contextul“. După observații de rutină despre noul aranjament locativ al celor doi soți, despre domiciliul copiilor și contactul pe care îl mențineau cu tatăl, a descris într-un paragraf separat comunitatea haredi și modul cum în sânul ei practica religioasă reprezenta de fapt modul de viață. Distincția între ce i se cuvenea cezarului și ce lui Dumnezeu era inutilă, la fel ca și pentru musulmanii practicantși. Creionul i-a șovăit în aer. Să-i pună pe musulmani și pe evrei în aceeași oală poate nu era necesar și ar fi sunat provocator, cel puțin pentru tată? Doar dacă nu era un tip de înțeles, însă și-a zis că nu era. Să lăsăm așa.

Partea a doua era intitulată „Diferende morale“. Tribunalul era chemat să aleagă un tip de educație pentru cele două fete, să aleagă între anumite valori. Și în asemenea spețe, apelul la ceea ce era general acceptat în societate nu prea s-ar fi dovedit de ajutor. Și aici l-a evocat pe Lordul Hoffmann. „Acestea sunt judecări de valoare asupra cărora oameni raționali pot avea opinii diferite. De vreme ce judecătorii sunt la rândul lor oameni, înseamnă că un anumit grad de diversitate în modul în care aceștia se raportează la valori este inevitabil...“

În continuare, dovedind încă o dată gustul ei tot mai pronunțat în ultima vreme pentru digresiunea perseverentă, riguroasă, Fiona a dedicat câteva sute de cuvinte unei definiții a protecției drepturilor copilului, apoi unei analize a criteriilor după care aceasta putea fi judecată. Pe urmele Lordului Hailsham, a considerat că termenul nu poate fi separat de bunăstare și că trebuie să includă tot ceea ce este relevant pentru dezvoltarea personală a copilului. L-a citat pe Tom Bingham, admitând că era obligată să adopte o viziune pe termen mediu și lung, și a remarcat că un copil născut astăzi ar putea prinde secolul XXII. S-a referit la o hotărâre pronunțată de Lordul judecător Lindley în 1893, conform căreia această protecție nu trebuie măsurată în termeni pur financiari sau prin raportare exclusiv la confortul material. Era necesar să îmbrățișeze perspectiva cea mai amplă cu putință. Protecția, fericirea, bunăstarea trebuie să cuprindă conceptul filosofic de viață bună. A enumerat câteva componente importante, câteva țeluri către atingerea cărora trebuie să aspire un copil când crește. Independența economică și morală, virtutea, compasiunea și altruismul, o muncă merită să-i aducă satisfacții prin îndeplinirea unor sarcini complexe, o rețea în continuă dezvoltare de relații personale, câștigarea respectului celorlalți, identificarea unor sensuri mai largi ale propriei existențe, în centrul căreia să se afle una sau un număr restrâns de relații caracterizate înainte de orice prin iubire.

Da, în privința acestui ultim element esențial, ea dăduse greș. Paharul cu scotch și apă de lângă ea era neatins; lichidul galben ca urina, cu izul său pregnant de plută, îi făcea greață. Ar trebui să fie mai furioasă, să stea de vorbă cu o veche prietenă – avea câteva –, să intre hotărâtă în dormitor și să ceară mai multe lămuriri. În schimb, simțea că se strânge toată până ajunge la dimensiunea unui punct geometric de neliniști. Hotărârea ei trebuie să fie bună de printat până mâine-dimineață, are un termen-limită, trebuie să lucreze. Viața ei personală nu contează. Sau n-ar trebui să conteze. A rămas cu atenția împărțită între pagina din mână ei și ușa dormitorului, aflată la cincisprezece metri distanță. S-a forțat să parcurgă un lung paragraf, unul asupra căruia avusese dubii când îl citise cu voce tare în sala de judecată. Dar nu e nimic greșit în această enunțare fermă a evidenței. Bunăstarea era *socială*. Rețeaua complexă de relații pe care le stabilește un copil cu familia și cu prietenii reprezenta o componentă crucială. Nici un copil nu e o insulă. Omul e un animal social, potrivit faimoasei definiții a lui Aristotel. Cu ajutorul celor patru sute de cuvinte în care trata această temă, ea se lansa la apă, cu referințe docte (Adam Smith, John Stuart Mill) menite să-i umfle pânzele. Genul de anvergură cultă de care orice hotărâre judecătorească are nevoie.

Pe urmă, bunăstarea era un concept *variabil*, care se cerea evaluat după standardele individului rațional de astăzi. Ceea ce era suficient pentru generația anterioară acum s-ar putea să nu mai fie de ajuns. Și încă o dată, nu era treaba unui tribunal laic să se pronunțe în favoarea unei credințe religioase sau a alteia sau să rezolve diferende teologice. Toate religiile trebuiau să se bucure de respect, cu condiția să fie, ca să folosim cuvintele Lordului judecător Purchas, „acceptabile din punct de vedere legal și social“ și nu, în formularea mai sumbră a Lordului judecător Scarman, „imorale sau pernicioase la nivel social“.

Tribunalele n-ar trebui să se grăbească să intervină și să apere interesele copilului împotriva principiilor religioase ale părinților. Deși câteodată sunt obligate. Dar când? În replică, l-a evocat pe unul dintre preferații ei, înțeleptul Lord judecător Munby de la Court of Appeal. „Infinita diversitate a condiției umane exclude orice definiție arbitrară.“ Splendida tușă shakespeariană. *Nici obișnuința nu-i stinge schimbătorul farmec.*⁵ Cuvintele i-au abătut șirul gândurilor. Știa discursul lui Enobarbus pe de rost, îl interpretase o dată, în facultate, într-o montare doar cu femei, desfășurându-se pe o peluză din Lincoln's Inn Fields, într-o după-amiază însoțită din miezul verii. Când povara examenului de intrare în barou se ridicase de pe umerii ei chinuiți. Cam în acea perioadă Jack s-a îndrăgostit de ea și, la scurt timp, și ea de el. Prima dată când au făcut dragoste s-a întâmplat într-o cameră de împrumut de la mansardă, care se cocea sub acoperișul încins de soarele după-amiezii. O fereastră-hublou, care nu se putea deschide și care dădea spre est oferea vederii o porțiune a Tamisei spre Pool of London.

S-a gândit la iubita pe care el își propunea să și-o ia sau și-o luase deja, Melanie, statisticiană lui – o cunoscuse o dată –, o tânără tăcută, cu niște mărgele grele de chihlimbar și un gust pentru pantofii cu toc cui care puteau să strice parchetul vechi. *Alte femei îngreșează pofta / Ce o stârnesc, ci ea înfometează / Când satură.* Și s-ar putea chiar despre asta să fie vorba, o obsesie nefastă, o dependență care-l momeste departe de casă, deformându-l, pârjolind tot trecutul și viitorul lor împreună, precum și prezentul. Sau poate că Melanie se număra, cum Fiona sigur o făcea, printre acele „alte femei“, cele care îngreșează pofta, și el avea să se întoarcă în două săptămâni, odată ce-și ostoia foamea, făcând planuri pentru concediu.

Oricum ar fi, o situație insuportabilă.

Insuportabilă și fascinantă. Și irelevantă. A făcut un efort să se întoarcă la paginile ei, la expunerea succintă a probelor aduse de ambele părți – eficientă și îndeajuns de înțelegătoare, fără să cadă în sentimentalism. După asta, relatarea raportului întocmit de asistenta socială desemnată de tribunal. O tânără plinuță, bine intenționată, deseori cu sufletul la gură, nepieptănată, cu bluza pe-afară, descheiată. Haotică, a întârziat de două ori la ședințele de judecată din cauza nu știu căror probleme cu cheile de la mașină și cu documentele încuiate înăuntru și a copilului care trebuia luat de la școală. Dar în locul obișnuitelor balmăjeli menite să mulțumească ambele părți, raportul femeii aleia de la Cafcass⁶ era logic, chiar percutant, și Fiona a citat-o, exprimându-și asentimentul. Ce venea la rând?

A ridicat privirea și l-a văzut pe soțul ei în capătul celălalt al camerei, turnându-și încă un pahar, unul mare, trei degete de băutură, poate chiar patru. Și desculț acum, așa cum el, profesorul boem, stătea adeseori în casă, vara. De-aia nu l-a auzit când a intrat. Probabil că stătuse întins în pat, studiind mulurile dantelate ale plafonului și cugetând la lipsa ei de înțelegere. Încordarea umerilor aduși un pic în față, felul în care pusese dopul la loc – lovindu-l cu podul palmei – sugerau că își bătuse capul să găsească niște argumente. Recunoștea semnele.

S-a întors și s-a îndreptat către ea cu scotch-ul în care nu adăugase nici un strop de apă. Rachel și Nora, cele două fete evreice, trebuiau să rămână plutind înapoia ei, ca niște îngeri creștini, în așteptare. Dumnezeu lor laic avea problemele sale. Din poziția ei joasă, îi vedea destul de bine unghiile de la picioare, îngrijite, tăiate drept, cu noițele curate și sănătoase, de om tânăr, nu pătate de micoză, ca ale ei. Se păstra în formă jucând tenis cu colegii de la facultate și cu un set de greutate pe care le ținea în birou și pe care își propusese să le ridice de o sută de ori în fiecare zi. Ea nu prea făcea altceva decât să-și care geanta cu documente între Courts of Justice și biroul ei, e drept că preferând să urce pe scări decât să ia liftul. El arăta bine la modul dezordonat, cu maxilare proeminente, puțin asimetrice, cu un zâmbet care parcă

spunea „deschis la orice“, fermecându-le pe studentele lui, care nu se așteptau la o expresie un pic depravată la un profesor de istorie antică. Nu-i trecuse niciodată prin cap că ar fi putut să le atingă cu un deget pe puștoaicele alea. Acum totul apărea într-o lumină nouă. Poate că, pentru cineva care avusese de-a face o viață întregă cu slăbiciunile umane, rămăsese o inocentă, exceptându-se prostește pe ea și pe Jack de la situația generală. În afară de lucrările de specialitate, singura lui carte adresată publicului larg, o viață a lui Iulius Cezar scrisă cu nerv, l-a făcut pentru scurt timp aproape celebru, într-o manieră discretă, încărcată de respect. Cine știe dacă vreo față frumoasă și tupeistă din anul al doilea nu i-o fi făcut avansuri și el n-a putut să-i reziste. Știa că avea în birou, sau cel puțin avusese odată, o canapea. Și o tăbliță cu Ne Pas Déranger luată de la Hôtel de Crillon la sfârșitul lunii lor de miere, acum atâta vreme. Nu se mai gândise la așa ceva niciodată, era ceva cu totul nou; iată cum viermele suspiciunii infesta trecutul.

S-a așezat pe scaunul aflat cel mai aproape.

— N-ai putut să-mi răspunzi la întrebare, așa că o să-ți spun eu. Au trecut șapte săptămâni și o zi. Sincer, chiar te împaci cu situația asta?

Ea a zis cu glas scăzut:

— Tu deja ai aventura asta?

El știa că la o întrebare dificilă cel mai bine e să răspunzi tot cu o întrebare.

— Crezi că suntem prea bătrâni? Despre asta e vorba?

— Pentru că, dacă așa stau lucrurile, i-a spus ea, aș vrea să-ți faci imediat bagajele și să pleci.

O mișcare în defavoarea ei, prea puțin gândită, ca și cum și-ar fi sacrificat tura pentru calul lui, o prostie fără margini și fără cale de-ntors. Dacă rămânea, însemna umilirea, dacă pleca, abisul.

Jack s-a așezat mai bine în scaunul lui, o piesă din lemn masiv, tapițată cu piele bătută în ținte, având un aer de instrument de tortură medieval. Fionei nu-i plăcuse niciodată goticul victorian, iar în clipa asta mai puțin ca oricând. El și-a pus un picior peste altul – glezna unuia odihnindu-se pe genunchiul celuilalt –, apoi a înclinat capul într-o parte și s-a uitat la ea cu îngăduință sau compătimire; Fiona și-a ferit privirea. Șapte săptămâni și o zi chiar și suna medieval, ca o sentință pronunțată de unul dintre vechile tribunale assize⁷. O deranja faptul că s-ar putea să trebuiască să-și susțină apărarea. Avuseseră o viață sexuală decentă ani de zile, regulată, plină de pasiune și absolut firească – în zilele săptămânii, dis-de-diminează, imediat ce se trezeau, înainte ca grijile ametoare ale zilei să pătrundă prin draperiile grele de la dormitor. În weekenduri, după-amiaza, uneori după tenis, partide la dublu cine cu cine se nimerea în Mecklenburgh Square. Ceea ce-i scutea să dea vina pe loviturile ratate ale partenerului. De fapt, o viață amoroasă profund agreabilă și funcțională, prin aceea că pe urmă îi reda lin celorlalte ocupații ale propriilor existențe, fără multe discuții, iar asta constituia un alt farmec al ei. Nici măcar nu aveau un vocabular specific pentru așa ceva – unul dintre motivele pentru care o durea să-l audă aducând-o în discuție și, pe de altă parte, unul dintre motivele pentru care nici nu băgase de seamă că pasiunea se diminuase odată cu frecvența.

Dar ea îl iubise întotdeauna, fusese întotdeauna drăgăstoasă, credincioasă, grijulie, nu mai departe de anul trecut îl îngrijise când își rupsesse piciorul și încheietura în Méribel, la schi, după ce se luase la întrecere cu niște vechi prieteni din școală. Au făcut sex, ea se așezase deasupra lui, uite că și-a amintit, în timp ce el stătea întins pe spate în pat, rânjind în toată splendoarea ghipsului său cretos. N-a știut cum să evoce toate astea în apărarea ei și, în plus, nu pe motivele astea era atacată. Nu devotamentul îi lipsea, ci pasiunea.

Și mai era și chestiunea vârstei. Nu se ofilise de tot, nu încă, dar primele semne se arătau, ca atunci când, într-o anumită lumină, pe fața unui copil de zece ani întrezărești chipul adultului de mai târziu. Dacă vederea lui Jack, stând răschirat dinaintea ei, făcea ca discuția pe această temă să fie absurdă, atunci cum apărea ea oare în ochii lui? Părul alb de pe piept, de care încă era mândru, se ițea peste nasturele de sus al cămășii doar ca să dovedească parcă și mai evident că nu mai e de mult negru; părul de pe cap, rărit în creștet ca o tonsură de călugăr, și-l lăsase lung în chip de compensație, dar efectul era puțin cam neconvingător; jeansii păreau cam largi pe gamba mai puțin musculoasă ca altădată, ochii anunțau discret privirea goală de mai târziu, în timp ce obrazii vag trași acum se vor scofâlci tot mai tare. Așa că ce să mai zică de gleznele ei care se îngroșau, cochet, în replică, șezutul bombându-se ca un nor cumulus pe cerul estival, talia care se împlinea pe când gingiile se retrăgeau? Nu era vorba decât de câțiva milimetri, dar paranoia funcționa. Mult mai rău îi părea afrontul pe care vârsta îl aducea anumitor femei – colțurile gurii începeau să se lase în jos, căutând să-i imprime o expresie permanentă de reproș. Destul de potrivită pentru o judecătoare, cu peruca ei maiestruoasă, care se încruntă, de la înălțimea jilțului ei, la avocat. Dar pentru o iubită?

Și iată-i, ca doi adolescenți, încercând să se prezinte într-o lumină cât mai bună în slujba Erosului.

Recurgând la o abilă mișcare tactică, el i-a ignorat ultimatumul. În schimb, a spus:

- Nu cred că ar trebui să renunțăm așa ușor, nu?
- Tu ești cel care vrea să plece.
- Cred că ai și tu vina ta în toate astea.
- Nu sunt eu cea care e gata să ne distrugă căsnicia.
- Așa zici tu.

A spus-o pe un ton rațional, aruncând cele trei cuvinte până în străfundurile nesiguranței ei, ajustându-le tendinței ei de a considera că, în orice conflict jenant ca acesta, cel mai probabil ea era cea care se înșela.

El a sorbit cu grijă din pahar. N-avea de gând să se îmbete ca să-și susțină pretențiile. Va fi sobru și echilibrat când ea ar fi preferat să-l vadă vehement și irațional.

Susținându-i privirea, Jack a spus:

- Știi că te iubesc.
- Dar ți-ar plăcea să ai pe cineva mai tânăr.
- Mi-ar plăcea să am o viață sexuală.

Ăsta era semnalul că venise momentul să-i facă promisiuni fierbinți, să-l recâștige, să-și ceară scuze că fusese ocupată, obosită ori prea puțin dispusă. În schimb, și-a ferit privirea și n-a spus nimic. N-avea de gând să acționeze sub presiune și să se devoteze reaprinderii pasiunii sexuale pentru care, în clipa aia, nu simțea nici un chef. Mai ales când bănuia că aventura începuse deja. Jack nu se deranjase să nege acest lucru, iar ea n-avea de gând să întrebe a doua oară. Nu era vorba doar de mândrie. Încă îi era groază de răspunsul lui.

- Deci, a zis el după lunga tăcere care se instalase între ei. Tu nu?
- Nu cu pistolul la tâmplă.
- Adică?
- Mă dau pe brazdă sau pleci la Melanie.

Își imagina că înțelesese foarte bine ce voia ea să spună, dar vrusese s-o audă pronunțând numele femeii, pe care nu-l mai rostise cu voce tare până acum. A văzut un tremur ușor pe chipul lui, sau o încordare, un spasm ce trăda excitația și pe care nu și l-a putut reprima. Sau poate provocat de directetea cuvintelor, de acel „pleci la“. Oare îl pierduse deja? A simțit cum o

ia cu ameteală, ca și cum tensiunea arterială îi scăzuse, apoi crescuse brusc. S-a ridicat în capul oaselor pe sofa și a lăsat jos, pe covor, pagina din draftul hotărârii judecătorești pe care încă o mai ținea în mână.

— Nu e vorba de asta, l-a auzit spunând. Uite, hai să schimbăm rolurile. Să zicem că tu ai fi în locul meu și eu în al tău. Ce-ai face?

— În orice caz, nu m-aș duce să-mi gălesc mai întâi pe altcineva și pe urmă să m-apuc să negociez cu tine.

— Atunci?

— Aș încerca să aflu ce te supără.

A avut impresia că vocea îi e cam afectată.

El și-a desfăcut brațele într-un gest larg.

— Perfect. (Metoda socratică, pe care o folosea, fără îndoială, cu studenții lui.) Deci ce te supără?

În tot schimbul lor de replici stupid și nesincer, era în fine singura întrebare și ea o provocase, dar a iritat-o, i s-a părut că o tratează cu condescendență și pe moment n-a răspuns, ci s-a uitat pe lângă el, spre pian, de care abia dacă se atinsese în ultimele două săptămâni, și la fotografiile cu ramă de argint care tronau pe capac, precum în casele de țară. Părinții lui și părinții ei, la tinerețe, în ziua nunții, și apoi bătrâni și senili, cele trei surori ale lui, cei doi frați ai ei, cu soțiile ori soții lor foști sau actuali (o chestie cam lipsită de loialitate, însă nu se înduraseră să înlăture pe nimeni), cei unsprezece nepoți și nepoate și cei treisprezece copii ai acestora din urmă. Viața care se grăbea să populeze un sătuc de pe un pian cu coadă scurtă. Ea și Jack nu contribuieră cu nimic la sporirea locuitorilor, ci doar la reuniunile de familie, cadourile pentru zilele de naștere, aproape în fiecare săptămână câte una, vacanțele cu rude din mai multe generații în castele mai ieftine. Apartamentul lor oferea găzduire pentru nenumărate rude. La capătul holului era o debara în care înghesuieră un pătuț de copii pliat, un scaun înalt pentru bebeluși, un țarc și trei coșuri de răchită pline cu jucării molfaite și decolorate disponibile pentru următorul sosit. Trebuiau să se hotărască pentru castelul din vara asta, aflat la vreo șaisprezece kilometri nord de Ullapool. Potrivit broșurii prost tipărite, un șanț cu apă, un pod mobil și o temniță subterană cu cârlige și inele de fier în pereți. Torturile de ieri erau astăzi o încântare pentru copiii sub doisprezece ani. S-a gândit iar la sentința medievală, șapte săptămâni și o zi, o perioadă care coincidea cu stadiile finale ale cazului gemenilor siamezi.

Toată oroarea și compasiunea, dilema însăși se aflau în acea fotografie, arătată doar judecătorului, nimănui altcuiva. Doi bebeluși, doi băieți ai unui cuplu jamaicano-scoțian, într-un pătuț de la Terapie intensivă neonatală, unul la un capăt, altul la celălalt, în mijlocul unui talmeș-balmeș de sisteme de menținere a funcțiilor vitale, uniți la nivelul pelvisului și împărțind același trunchi, cu picioarele rășchirate în unghi drept față de coloana vertebrală, semănând cu o stea-de-mare cu multe colțuri. Potrivit unui metru fixat într-o parte a incubatorului, acest ansamblu prea omenesc și atât de neajutorat măsura șaiszeci de centimetri. Măduva spinării și partea inferioară a coloanei vertebrale erau contopite, își țineau ochii închiși și mâinile ridicate în semn de capitulare dinaintea deciziei tribunalului. Numele lor apostolice, Mark și Matthew, nu avuseseră darul de a-i face pe reprezentanții anumitor grupuri să judece la rece. Capul lui Matthew era umflat, urechile păreau abia niște indentații în pielea rozacee. Capul lui Mark, ițindu-se de sub boneta de lână pentru nou-născuți, era normal. Aveau un singur organ comun, vezica urinară, aflată mai mult în abdomenul lui Mark și care, după cum remarcase un medic specialist, „se golea în mod spontan și nestingherit prin intermediul a

două uretre separate“. Inima lui Matthew era mare, dar „abia se contracta“. Aorta lui Mark o alimenta cu sânge pe cea a lui Matthew și inima lui îi ținea în viață pe amândoi. Creierul lui Matthew prezenta malformații grave și nu era compatibil cu o dezvoltare normală. În cavitatea toracică nu exista țesut pulmonar funcțional. După cum se exprimase o asistentă, „n-avea plămâni nici să plângă“.

Mark sugea normal la sân, se hrănea și respira pentru amândoi, cu alte cuvinte, făcea „toată treaba“ și, tocmai din acest motiv, era nefiresc de slab. Matthew, neavând nimic de făcut, lua în greutate. Lipsit de orice ajutor din partea fratelui său, mai devreme sau mai târziu lui Mark avea să-i cedeze inima din cauza efortului. Pe de altă parte, Mathew era puțin probabil să supraviețuiască mai mult de șase luni. Când va muri, îl va lua pe fratele său cu el. Un spital din Londra încerca să obțină de urgență autorizarea de a-i separa pe cei doi gemeni pentru a-l salva pe Mark, care avea posibilitatea de a deveni un copil normal și sănătos. Pentru asta, chirurgii vor fi nevoiți să clampeze, apoi să secționeze aorta comună, omorându-l astfel pe Matthew. După care Mark avea să fie supus unor complicate intervenții de reconstrucție. Părinții lor iubitori, catolici devotați care trăiau într-un sat de pe coasta de nord a Jamaicai, împăcați în credința lor, refuzau să aprobe omorârea lui Matthew. Dumnezeu ne-a dat viață, El e singurul care ne-o poate lua.

Într-o anumită măsură, rămăsese în minte cu o îndelungă și teribilă agitație care-i afecta concentrarea, ca o mie de alarme de mașină sunând în același timp, o mie de vrăjitoare turbate care întruchipau acel clișeu verbal: țipau titlurile. Doctori, preoți, moderatori de emisiuni radio și TV, editorialiști, colegi, rude, șoferi de taxi, întreaga națiune avea o opinie. Ingredientele poveștii erau captivante: copiii victime ale unei sortii tragice, părinți buni la suflet, gravi și convingători în dragostea pe care o arătau unul față de celălalt și față de copiii lor, viață, dragoste, moarte și o cursă contracronometru. Chirurgi cu măștile pe față împotriva credințelor supranaturale. Cât despre spectrul pozițiilor, la un capăt se situau cei cu convingeri utilitarist-laice, refractari la detaliile legii, binecuvântați cu darul de a judeca totul în termenii unei ecuații morale simple: mai bine un copil salvat decât doi morți. La capătul celălalt se aflau cei care nu numai că aveau o credință fermă în existența lui Dumnezeu, dar cunoșteau și voia Lui. Citându-l pe Lordul judecător Ward în primele rânduri ale hotărârii ei, Fiona le-a reamintit celor două părți că „Acest tribunal are misiunea de a soluționa cauze juridice, nu morale, iar sarcina noastră este aceea de a identifica și datorica noastră aceea de a aplica principiile relevante ale legii situației care ni se înfățișează – situație care este unică“.

În această înfruntare cumplită, exista un singur rezultat dezirabil sau, altfel spus, mai puțin indezirabil, dar calea legală de a-l obține nu era una ușoară. Presată de timp, în fața unui public care se manifesta zgomotos, ea a reușit să găsească, în mai puțin de o săptămână și în doar treisprezece mii de cuvinte, o cale posibilă. Sau cel puțin așa a părut să sugereze Court of Appeal, încercând să respecte un termen-limită și mai strâns după ziua în care ea adoptase hotărârea. În orice caz, nu se putea porni de la prezumția că o viață valorează mai mult ca alta. Dacă cei doi gemeni aveau să fie separați, acest lucru implica uciderea lui Matthew. Dacă nu aveau să fie separați, acest lucru implica, prin omisiune, uciderea amândurora. Nu exista mult spațiu de manevră nici sub aspect legal, nici moral, iar chestiunea trebuia abordată din perspectiva alegerii răului mai mic. Cu toate astea, judecătorul era obligat să țină seama de interesul superior al lui Matthew. Care, în mod evident, nu era moartea. Pe de altă parte, nici viața nu părea o opțiune. Avea un creier neevoluat, o inimă nefolositoare, nu avea plămâni, probabil suferea deja de durere și era condamnat să moară, iar asta foarte curând.

Fiona a arătat, într-o formulare inedită pe care Court of Appeal a admis-o, că Matthew, spre deosebire de fratele său, nu avea nici un interes superior de care să se țină seama.

Dar dacă răul mai mic era de preferat, tot se putea să fie o acțiune ilegală. Cum să justifici o crimă, recte să deschizi trupul lui Matthew ca să-i secționezi aorta? Fiona a respins ideea asupra căreia insistase avocatul spitalului, potrivit căreia separarea gemenilor era similară cu deconectarea lui Matthew de la aparatul care-l ținea în viață și care, în cazul de față, era fratele său, Mark. Intervenția chirurgicală era prea invazivă, reprezenta o încălcare mult prea gravă a integrității corporale a lui Matthew ca să poată fi considerată refuzul unui tratament. În schimb, argumentul ei s-a bazat pe „starea de necesitate“, o noțiune încetățenită în Dreptul jurisprudențial conform căreia, în anumite circumstanțe limitate, pe care nici un parlament nu-și va da vreodată osteneala să le definească, era permisă încălcarea prevederilor Dreptului penal dacă astfel se preîntâmpina producerea un rău mai mare. Fiona a făcut referire la o situație în care niște indivizi au deturnat un zbor spre Londra și i-au terorizat pe pasageri, dar au fost absolviți de orice vinovăție pentru că acționaseră astfel numai pentru a scăpa de persecuțiile ce îi așteptau în propria lor țară.

Referitor la chestiunea de maximă importanță a intenției, țelul intervenției chirurgicale nu era de a-l ucide pe Matthew, ci de a-l salva pe Mark. Așa neajutorat cum era, Matthew îl omora pe Mark, iar doctorilor trebuia să li se permită să intervină în apărarea lui Mark și să elimine amenințarea unui pericol de moarte. Matthew va pieri în urma separării nu pentru că a fost omorât intenționat, ci pentru că nu putea trăi autonom.

Court of Appeal a admis hotărârea, recursul părinților a fost respins și, două zile mai târziu, la șapte dimineța, gemenii erau duși în sala de operație.

Colegii pe care Fiona îi aprecia cel mai mult au venit să-i strângă mâna sau i-au scris genul acela de scrisori care merită păstrate într-un dosar special. Sentința ei fusese elegantă și corectă, asta era opinia celor din interior. Operațiile de reconstrucție la care fusese supus Mark se desfășuraseră cu succes, iar interesul public s-a diminuat și s-a concentrat pe altceva. Însă ea nu era fericită cu deznodământul cazului și nu-și putea lua gândurile de la el, se trezea noaptea și nu mai putea să adoarmă ore bune, întorcea pe toate părțile diferite detalii, reformula anumite pasaje din hotărârea ei, schimbând abordarea. Sau zăbovea cu gândul asupra unor teme familiare, inclusiv faptul că nu avea ea însăși copii. Tot pe atunci începuse să primească, în mici plicuri în culori pastelate, considerațiile înveninate ale celor evlavioși. Aceștia erau de părere că ambii copii trebuiau lăsați să moară și nu se arătau deloc mulțumiți de decizia ei. Unii recurgeau la un limbaj injurios, alții declarau că își doreau foarte mult să-i facă rău fizic. Câțiva dintre aceștia din urmă pretindeau că știu unde locuiește.

Săptămânile acelea extrem de intense își lăsaseră amprenta asupra ei, care abia dacă se mai atenuase. Ce o supăra mai exact? Își pusese și ea aceeași întrebare ca și soțul ei, care acum aștepta un răspuns. Înaintea audierilor primise o notă scrisă din partea arhiepiscopului romano-catolic de Westminster. Când redactase hotărârea judecătorească, menționase într-un paragraf plin de respect că arhiepiscopul ar fi preferat să-l lase pe Mark să moară ca să nu se opună voinței Domnului. Faptul că niște oameni ai Bisericii erau dispuși să anuleze șansa la viață a unui copil ca să apere un principiu teologic nu o surprindea și nici nu o îngrijora defel. Chiar în lege existau asemenea probleme, de vreme ce le permitea doctorilor să lase să se sufoce, să moară în urma deshidratării ori a inaniției un pacient incurabil, dar le interzicea să-i aline într-o clipă suferințele prin administrarea unei injecții letale.

Noaptea, gândurile îi reveneau la fotografia aceea care-i înfățișa pe gemeni și la alte zeci pe care le examinase și la informațiile tehnice detaliate pe care le primise din partea specialiștilor

asupra problemelor copiilor, despre incizii și fracturări, grefe și pliuri ale pielii bebelușului pe care trebuie să le efectueze pentru a-i permite lui Mark să ducă o viață normală, să-i reconstruiască organele interne, să-i schimbe orientarea picioarelor, organelor genitale și intestinelor cu nouăzeci de grade. În dormitorul cufundat în beznă, în timp ce Jack sforăia ușor lângă ea, i se părea că privește peste marginea unei prăpăstii. Vede în acele fotografii cu Matthew și Mark o zădărniciie absurdă și oarbă. Un zigot microscopic nu reușise să se dividă la timp din cauza unei defecțiuni survenite de-a lungul lanțului de fenomene chimice, o mică anomalie într-o cascadă de reacții ale proteinelor. Un fenomen molecular care se umflă ca un univers în pragul exploziei se produce pe scara suferinței umane. Nu-i vorba de nici o barbarie, nici o răzbunare, nici o fantomă care se mișcă în chip misterios. Pur și simplu de o eroare ce apare în procesul transcrierii unei gene, disfuncția unei enzime, ruperea unei legături chimice. Un proces de alterare naturală, pe cât de indiferent, pe atât de lipsit de noimă. Care nu făcea decât să scoată în evidență formele de viață sănătoase, perfect alcătuite, la fel de accidentale, la fel de lipsite de finalitate. Nu ține decât de noroc chior să vii pe lume cu mădularele corect formate și la locul lor, să te naști din niște părinți iubitori, nu neomenoși, să fii ferit, printr-un accident geografic ori social, de război sau sărăcie. Și din acest motiv să-ți vină mult mai ușor să fii virtuos.

Pentru o vreme, cazul gemenilor siamezi îi lăsase un fel de amorțeală, se sinchisea mai puțin de ce se întâmpla în jur, își vedea de treabă fără să spună nimănui nimic. Dar începuse să simtă o aversiune față de trupuri, abia suporta să se uite la al ei sau al lui Jack fără să-i inspire dezgust. Cum să vorbească despre așa ceva? Ar părea puțin credibil dacă i-ar spune că, în acest punct al îndelungatei ei cariere în slujba legii, tocmai acest caz dintre atâtea altele, cu toată nefericirea lui, cu detaliile lui viscereale și cu interesul public atât de strident, o afectase așa de profund. Un timp, o parte din ea se răcise, odată cu bietul Matthew. Ea fusese cea care trimisese un copil pe lumea cealaltă, care adusese argumente pentru extincția lui în treizeci și patru de pagini de proză elegantă. Nu conta că din cauza capului ăluia umflat și a inimii care nu se contracta era condamnat la moarte. Nu se dovedise mai puțin absurdă decât arhiepiscopul și considera că era de datoria ei să se închidă în sine. Sentimentul trecuse, nu fără a-i lăsa însă în amintire țesut cicatrizat, chiar și după șapte săptămâni și o zi.

Cel mai tare i-ar fi convenit să nu aibă corp, să plutească liberă de orice constrângere fizică.

* * *

Clinchetul pe care îl scosese paharul lui Jack când acesta îl pusese pe masa de sticlă a făcut-o să revină în cameră și la întrebarea lui. O privea fix. Chiar dacă ar fi știut să formuleze o confesiune, nu era în dispoziția necesară pentru așa ceva. N-avea chef să dea vreun semn de slăbiciune. Avea de lucru, trebuia să revadă concluzia hotărârii judecătorești, căci îngerii așteptau. Nu starea ei de spirit era importantă. Problema o reprezenta alegerea pe care o făcea soțul ei, presiunea pe care o puneă acum pe ea. Brusc, a apucat-o iarăși enervarea.

— Pentru ultima oară, Jack. Tu și femeia asta sunteți deja împreună? Din tăcerea ta, deduc că da.

Dar și el părea nervos, se ridicase de pe scaun, ducându-se lângă pian, unde s-a oprit o clipă, cu o mână pe capacul ridicat, încercând să se înarmeze cu răbdare înainte să revină lângă ea. În clipa aceea, tăcerea dintre ei s-a amplificat. Ploaia se oprise, stejarii din grădinile de la Gray's Inn erau netulburati.

— Cred că am vorbit limpede. Încerc să fiu sincer cu tine. Ne-am întâlnit ca să luăm prânzul împreună. Nu s-a întâmplat nimic. Am vrut să stau de vorbă cu tine mai întâi, am vrut să...

— Păi, am stat de vorbă și ai primit răspunsul. Acum ce mai vrei?

— Acum vreau să-mi spui ce e cu tine.

— Când ați luat prânzul? Unde?

— Săptămâna trecută, la facultate. Nu s-a întâmplat nimic.

— Genul ăla de nimic care duce la o aventură.

El a rămas în capătul celălalt al camerei.

— Deci așa, a zis.

Vocea îi era lipsită de expresie. Un om rațional adus la epuizare. Incredibil cum apelase la tot teatrul ăsta ca să iasă basma curată. La viața ei, când bătea țara ca judecător în circuit, văzuse recidiviști bătrâni și analfabeți, unii cu doar câțiva dinți în gură, care compăruseră înaintea ei și prestaseră mai bine când vorbeau vrute și nevrute în boxa acuzaților.

— Deci așa, a repetat el. Atunci să știi că-mi pare rău.

— Tu-ți dai seama ce ești pe cale să distrugi?

— Aș putea să zic același lucru. Ceva se-ntâmplă, iar tu nu vrei să stăm de vorbă.

N-are decât să plece, auzea o voce, propria ei voce, răsunându-i în minte. Și imediat a cuprins-o aceeași veche teamă. Nu putea, n-avea de gând să-și petreacă restul vieții singură. Două bune prietene, de vârsta ei, divorțate de mult, încă aveau oroare să intre neînsoțite într-o încăpere plină de oameni. Și pe lângă spoiala socială, era dragostea pe care știa că o simte pentru el. Nu și în clipa asta.

— Problema ta, i-a zis el din capătul celălalt al camerei, e că niciodată nu-ți trece prin cap că vine un moment când trebuie să dai niște explicații. Te-ai îndepărtat de mine. Nu se poate să nu te fi gândit că am băgat de seamă și că mă deranjează. Mă rog, aș fi suportat toată treaba asta dacă credeam că e o situație temporară sau dacă știam motivele. Așa că...

În momentul acela dăduse să se îndrepte către ea, dar Fiona n-avea să-i afle niciodată concluziile și nici iritarea ei tot mai mare n-a apucat să se concretizeze într-un răspuns pentru că a sunat telefonul. Automat, a ridicat receptorul. Era de serviciu și mai mult ca sigur la telefon era grefierul ei, Nigel Pauling. Ca de obicei, vocea îi era ezitantă, la limita bâlbâielii. Însă întotdeauna se dovedea eficient, iar discreția lui i-l făcea foarte agreabil.

— Îmi cer scuze că vă deranjez așa de târziu, doamnă judecător.

— Nu-i nici o problemă. Te ascult.

— Am primit un telefon de la un avocat care reprezintă spitalul Edith Cavell din Wandsworth⁸. Trebuie să-i facă urgent o transfuzie de sânge unui pacient diagnosticat cu cancer, un băiat de șaptesprezece ani. El și părinții lui refuză să-și dea acordul. Spitalul ar dori...

— De ce refuză?

— Sunt Martori ai lui Iehova, doamnă judecător.

— Am înțeles.

— Spitalul încearcă să obțină autorizarea legală de-a acționa împotriva dorinței lor.

Și-a privit ceasul de la mână. Era abia trecut de zece și jumătate.

— Cât timp avem la dispoziție?

— După miercuri încolo spun că băiatul e în pericol. În mare pericol.

A aruncat o privire în jur. Jack plecase deja din cameră.

— Atunci înscrie-o pe rol marți, la ora 14.00, la cauze urgente, a zis ea. Și înștiințează-i pe intimați. Îndrumă-i pe cei de la spital să-i informeze pe părinți. Să aibă libertatea să solicite

asistență. Vezi să fie desemnat un tutore pentru băiat și un reprezentant legal. Spitalul să furnizeze o declarație scrisă până mâine la 16.00. Oncologul care-l tratează să fie chemat să dea o depoziție ca martor.

Pentru o clipă, mintea i s-a golit de gânduri. Și-a dres glasul, apoi a continuat:

— Vreau să știu de ce transfuzia e necesară. Iar părinții ar fi bine să facă efortul să-și depună declarațiile scrise până marți la prânz.

— Mă ocup imediat.

S-a dus la fereastră și a privit spre scuar, acolo unde umbrele copacilor deveneau complet negre în asfințitul lent de iunie. Cum nu se făcuse încă beznă, lumina galbenă a stâlpilor de iluminat nu proiecta decât niște cercuri pe pavaj. Traficul de duminică seara se rărise de-acum și abia dacă răzbătea vreun zgomot dinspre Gray's Inn Road sau High Holborn. Doar răpăitul slab al picăturilor de ploaie pe frunze și gălgăitul înăbușit, muzical, al unui burlan din apropiere. S-a uitat cum pisica unui vecin alege un traseu complicat ca să ocolească o băltoacă și se topește în întunericul de sub un gard viu. Retragerea lui Jack n-a deranjat-o. Dialogul lor se îndrepta către un moment de sinceritate atroce. Nu putea să nege sentimentul de ușurare că se găsește iar pe terenul neutru, pe bărăganul fără copaci, al problemelor altora. Iar religie. De data asta exista o consolare. Cum băiatul avea aproape optsprezece ani, vârsta legală la care îți câștigi autonomia, dorințele lui vor constitui preocuparea esențială.

Poate că era ceva pervers să descopere în această întrerupere neprevăzută promisiunea libertății. În partea cealaltă a orașului, un adolescent se afla în fața morții din cauza convingerilor lui sau ale părinților lui. Treaba sau misiunea ei nu era să-l salveze, ci să decidă ce era rațional și legal. I-ar fi plăcut să-l vadă cu ochii ei pe acest băiat, să se desprindă din mlaștina domestică, precum și de tribunal pentru o oră sau două, să se afunde în toate hățișurile cazului, să-și formeze o judecată pe baza propriilor observații. Convingerile părinților ar putea să reprezinte o întărire a celor nutrite de băiat sau o condamnare la moarte pe care acesta nu îndrăznea s-o conteste. În zilele noastre, să investighezi pe cont propriu era extrem de neconvențional. În anii '80, un judecător l-ar fi pus sub tutela tribunalului, l-ar fi audiat în afara sălii de judecată, la spital sau acasă. Pe atunci, un ideal nobil mai supraviețuise cumva în era modernă, știrbit și ruginit ca o armură veche. Judecătorii fuseseră loțiitorii monarhului și jucaseră secole de-a rândul rolul de protectori ai copiilor națiunii. Astăzi, asistenții de la Cafcass făceau toată treaba și dădeau raportul. Vechiul sistem, așa lent și ineficient cum era, păstra o dimensiune umană. Acum erau mai puține întârzieri, mai multe căsuțe de bifat, mai multe situații în care se merge pe încredere. Viețile copiilor erau înregistrate în memoria computerelor, cu mare acuratețe, dar cu mai puțină afecțiune.

O vizită la spital n-ar fi fost decât un moft sentimental. A alungat ideea din minte, îndepărtându-se de fereastră pentru a se întoarce pe sofa. S-a așezat cu un suspin de nerăbdare și a luat de jos hotărârea ei în cazul fetițelor evreice din Stamford Hill a căror bunăstare făcea obiectul unei dispute. Ultimele pagini, concluziile, se aflau iarăși în mâna ei. Dar pentru moment n-a putut să se concentreze asupra propriei sale proze. Nu era prima dată când absurditatea și inutilitatea implicării într-un caz sau altul o incapacita. Părinți care aleg o școală pentru copiii lor – o problemă nevinovată, importantă, plictisitoare, exclusiv privată, pe care un amestec fatal de disensiuni înverșunate și prea mulți bani o transformase într-o sarcină funcționarească monstruoasă, în bibliorafturi cu documente atât de numeroase și de grele, încât trebuiau aduse la tribunal cu cărucioarele, în ore și ore de dispute drapate în haina civilității, audieri procedurale, decizii amânate, tot cercul obișnuit mișcându-se extrem de lent prin toată ierarhia judiciară, ca un balon cu aer cald șui, prost fixat. Dacă părinții nu puteau

ajunge la un acord, legea trebuia, cu toată neplăcerea, să ia deciziile în locul lor. Fiona va prezida ședința cu toată gravitatea și scrupulozitatea unui savant în fizică atomică. Să prezideze peste ceea ce începuse sub semnul iubirii și se termina sub cel al urii... Toată tărășenia ar fi trebuit pusă în mâinile unui asistent social, căruia i-ar fi luat o jumătate de oră să facă cele două părți să ajungă la o decizie rațională.

Fiona se pronunțase în favoarea lui Judith, femeia aceea roșcată și agitată care, după cum îi relatase secretarul ei, la fiecare pauză se năpustea pe pardoselile de marmură, printre arcadele de piatră șlefuită ale Royal Courts of Justice și ieșea în Strand să fumeze o țigară. Fetele trebuie să urmeze în continuare școala aceea mixtă pe care o alesese mama lor. Vor putea să rămână acolo până împlinesc optsprezece ani, apoi să urmeze ciclul de învățământ superior, dacă asta va fi opțiunea lor. Hotărârea acorda respectul convenit comunității haredi, continuității tradițiilor și obiceiurilor ei venerabile, adăugând că tribunalul se abținea de la orice opinie privind credințele specifice ale acesteia, limitându-se doar să remarce că membrii ei le afirmau în mod deschis și și le asumau cu toată sinceritatea. Totuși martorii din rândurile comunității chemați de tată îi cam compromiseseră cazul. O figură respectabilă din sânul comunității spusese, poate cu un pic prea multă mândrie, că femeilor haredi li se cerea să se dedice menținerii unui „cămin ocrotit“ și că educația după vârsta de șaisprezece ani nu era importantă. Altul declarase că era neobișnuit chiar și pentru băieți să dobândească o profesie. Un al treilea își afirmase puțin cam răspicat opinia potrivit căreia fetele și băieții trebuie separați cu strictete la școală pentru a-și păstra puritatea. Toate acestea, scrisese Fiona, se plasau bine de tot în afara practicilor parentale acceptate și concepției general admise că un copil trebuie încurajat să-și îndeplinească aspirațiile. Aceasta ar trebui să fie și concepția unui părinte cu discernământ. A admis opinia asistentei sociale potrivit căreia, dacă fetele aveau să se întoarcă în societatea închisă a tatălui lor, mama nu va mai putea să le vadă. În cazul celălalt, acest lucru era puțin probabil să se întâmple.

Înainte de toate, datoria tribunalului era să le dea copiilor posibilitatea ca, odată ce ating vârsta adultă, să ia propriile decizii asupra vieții pe care doresc să o ducă. Fetele vor putea astfel îmbrățișa versiunea pe care o are asupra religiei tatăl lor sau cea pe care o are mama lor, sau pot la fel de bine să-și găsească alte satisfacții în viață. Când vor împlini optsprezece ani, nu vor mai fi afectate de deciziile părinților ori de cele ale tribunalului. Fiona i-a dat ușor peste nas domnului Bernstein când a remarcat că acesta beneficiase de ajutorul unui avocat pledant și al unui avocat de consultanță, ambele femei, precum și de cel al asistentei sociale desemnate de tribunal, doamna aceea isteată și împrăștiată de la Cafcass. Și că se va supune, implicit, hotărârilor dispuse de o femeie judecător. Ar trebui să-și pună problema de ce le-ar refuza fiicelor lui șansa la o profesie.

Gata. Corecturile vor fi introduse mâine-dimineață în varianta finală. S-a ridicat de pe sofa și s-a întins, a strâns paharele de whisky și s-a dus la bucătărie să le spele. Apa caldă care îi curgea peste mâini avea un efect liniștitor, așa că a rămas lângă chiuvetă vreun minut, cu gândurile aiurea. În același timp, trăgea cu urechea să audă ce făcea Jack. Huruitul țevilor vechi avea să-i dea de știre dacă se pregătea să se bage în pat. S-a întors în living să stingă luminile și s-a îndreptat automat spre fereastră, reluându-și poziția de mai devreme.

Jos, în scuar, nu departe de băltoaca pe care o ocolise pisica, l-a văzut pe soțul ei trăgând după el o valiză. Pe umăr îi spânzura servieta cu care se ducea la serviciu. A ajuns la mașină, mașina lor, a deschis-o, a pus bagajele pe bancheta din spate, s-a urcat la volan și a pornit motorul. Când a aprins farurile și a virat complet roțile ca să poată ieși dintr-un spațiu de

parcare strâmt, a auzit răzbătând slab până la ea radioul din mașină. Muzică pop. Parcă nu-i plăcea muzica pop.

Cu siguranță că-și făcuse valiza mai devreme, cu mult înainte de discuția lor. Sau, posibil, pe la mijlocul ei, când se retrăsese în dormitor. Nu s-a simțit tulburată, furioasă ori mâhnită, doar extrem de obosită. I-a trecut prin minte că ar putea să fie practică. Dacă se băga în pat acum, n-ar mai fi trebuit să ia un somnifer. S-a dus înapoi în bucătărie, spunându-și că n-o să se uite dacă e vreun bilet pe masa de pin, unde își lăsau întotdeauna mesaje. Nu era nimic. A încuiat ușa de la intrare și a stins luminile din hol. Dormitorul nu părea răvășit. A deschis șifonierul lui și cu un ochi de nevăstă a calculat că își luase trei sacouri, inclusiv pe cel mai nou, unul de in, ivoriu, cumpărat de la Gieves & Hawkes. În baie, a rezistat impulsului de a-i deschide dulăpiorul ca să-și dea seama ce-și pusese în trusa de toaletă. Îi ajungea câte aflase. Când s-a întins în pat, singurul gând logic care i-a trecut prin cap a fost că el avusese mare grijă să nu-l audă când traversase holul și închisese ușa pe furiș, păcălind-o încă o dată.

Nici măcar asta n-a putut-o împiedica să se cufunde în somn. Dar somnul nu i-a adus eliberarea, pentru că în mai puțin de-o oră era încercuită de oameni care o acuzau. Ori poate îi cereau ajutorul. Figurile se contopeau, apoi se despărțeau. Bebelușul ăla, Matthew, cu capul lui umflat și fără urechi, cu inima care nu se contracta, stătea acolo pur și simplu și se uita la ea, cum făcuse și în alte nopți. Cele două surori, Rachel și Nora, îi vorbeau cu voci pline de regret, înșirându-i greșeli care puteau la fel de bine să fie ale ei ori ale lor. Jack venea lângă ea, vârându-și fruntea pe care apăruseră mai nou cute în umărul ei și explicându-i cu voce plângăreată că datoria ei era ca, pe viitor, să-i asigure o gamă de opțiuni mai largă.

Când alarma a sunat la șase și jumătate, s-a ridicat imediat în capul oaselor și, pentru o clipă, s-a uitat fără să înțeleagă la partea goală de pat. Apoi s-a dus la baie și a început să se pregătească pentru ziua pe care avea să și-o petreacă în sala de judecată.

1. În original, Trinity Term. În Marea Britanie, activitatea instanțelor judecătorești se desfășoară pe parcursul a patru perioade, numite Michaelmas Term (octombrie-decembrie), Hilary Term (ianuarie-aprilie), Easter Term (aprilie-mai) și Trinity Term (iunie-iulie), despărțite de scurte intervale când instanțele sunt în vacanță.
2. În organizarea instanțelor din Anglia și Țara Galilor, High Court of Justice soluționează în primă instanță cazurile complexe, funcționând și ca instanță de apel pentru cauze judecate de instanțele inferioare. În cadrul ei funcționează trei secții: Queen's Bench Division (pentru cauze civile și penale), Chancery Division (pentru cauze comerciale, alte cauze civile) și Family Division (pentru cauze de familie). Este condusă de Lordul prim-judecător (Lord Chief Justice). Următoarea instanță o reprezintă Court of Appeal, iar instanța supremă este Supreme Court of the United Kingdom.
3. Lord Chief Justice – autoritatea supremă a puterii judecătorești, președintele instanțelor din Anglia și Țara Galilor și președintele secției penale din cadrul Court of Appeal.
4. Lincoln's Inn, Inner Temple, Middle Temple și Gray's Inn – reunite sub titulatura Inns of Court – sunt cele patru societăți profesionale de avocați și judecători din Anglia și Țara Galilor.
5. William Shakespeare, *Antoni și Cleopatra*, Actul al II-lea, Scena 2, trad. de Leon D. Levițchi, în *Opere complete*, vol. 7, ediție îngrijită și comentată de Leon D. Levițchi, note de Virgiliu Ștefănescu-Drăgănești, Editura Univers, București, 1988.

6. Children and Family Court Advisory and Support Service (Cafcass) – instituție publică din Marea Britanie înființată pentru a asigura protejarea drepturilor copiilor implicați în cauze de familie.
7. În original, Courts of Assize – tribunale care se întruneau periodic în Anglia și Țara Galilor până în 1972, când au fost înlocuite de tribunale permanente. Aceste instanțe aveau competențe atât civile, cât și penale, dar judecau în special infracțiunile grave. Termenul „assize“ (din fr. *assise*) se referă la adunările sau sesiunile judecătorilor, denumiți și „justices of assize“, care călătoreau pe cele șapte trasee consacrate din Anglia și Țara Galilor, având împuternicirea de a organiza tribunale și a convoca juri în orașele de pe aceste rute.
8. District din sud-vestul Londrei.

A luat-o pe drumul ei obișnuit de la Gray's Inn Square către Royal Courts of Justice, făcând tot posibilul să nu se gândească la nimic. Într-o mână își ducea servieta, cu cealaltă ținea umbrela deschisă deasupra capului. Lumina avea o strălucire verzuie, lugubră și simțea pe obraji aerul răcoros al orașului. A ieșit pe poarta principală și a dat din cap scurt către John, portarul cel amabil, suprimând astfel orice intenție de a schimba o vorbă. Spera doar să nu arate prea mult ca o femeie care trece printr-o criză. A încercat să-și abată gândurile interpretând în minte o piesă pe care o învățase pe dinafară. Peste zumzetul traficului de la ora de vârf, ceea ce îi răsună în urechea internă era eul său ideal, pianista care n-ar fi putut deveni niciodată, executând fără greșală *Partita pentru pian nr. 2* de Bach.

Plouase aproape în fiecare zi de când începuse vara, copacii păreau umflați, coronamentele mai mari, trotuarele erau curate și line, mașinile din showroomul de pe High Holborn n-aveau pic de praf. Ultima oară când se uitase, Tamisa, aflată la cota maximă a fluxului, părea la rândul ei umflată, apa era de un maroniu mai închis, amenințătoare și răzvrătită când se izbea de pilonii podurilor, gata să se reverse pe străzi. Dar lumea mergea înainte, plângându-se, tenace, udă learcă. *Jet stream*-ul era blocat, deviat spre sud de factori incontrollabili, împiedicând mângâierea aerului estival să urce dinspre Azore și aspirând aer înghețat din nord. Consecința schimbărilor climatice influențate de mâna omului, topirea gheții arctice care dă naștere curenților de aer ascendenți, sau a erupțiilor solare neregulate, ori poate de vină erau caracterul variabil al naturii, ritmurile străvechi, destinul planetei. Sau toate trei la un loc, sau oricare două laolaltă. Dar la ce bun toate explicațiile și teoriile astea așa dimineată? Fiona și restul Londrei trebuiau să ajungă la muncă.

Până să traverseze strada ca s-o ia pe Chancery Lane, ploaia se întetise și bătea acum un pic pieziș din cauza unui vânt rece care se iscase brusc. Parcă lumina scăzuse, picăturile de ploaie reci ca gheața o biciuiau peste picioare, trecătorii se grăbeau, în tăcere, preocupați de-ale lor. Traficul de pe High Holborn se scurgea pe lângă ea, zgomotos și neabătut, lumina farurilor strălucea pe asfalt, în vreme ce ea asculta încă o dată în minte începutul maiestuos, adagioul în stil francez, prevestirea *avant la lettre* a unor tonuri de jazz în acordurile lente, dense. Dar n-avea scăpare, piesa a dus-o imediat cu gândul la Jack, pentru că o învățase în chip de cadou pentru ziua lui de naștere, în aprilie. Scuarul în amurg, amândoi abia întorși de la muncă, lămpile de pe masă aprinse, el cu un pahar de șampanie în mână, al ei pus pe pian în timp ce interpreta ceea ce memorase perseverentă de-a lungul săptămânilor anterioare. Apoi exclamațiile lui când a recunoscut încântat piesa și uimirea un pic exagerată dinaintea memoriei ei prodigioase, lungul sărut de la final, ea murmurându-i „La mulți ani!“, ochii lui umezi, clinchetul paharelor de cristal ciocnite.

Și uite-așa mecanismul autocompătimirii s-a pus în mișcare și n-a mai putut face nimic în fața avalanșei de amintiri a diverselor cadouri cu care îl desfătase de-a lungul anilor. Lista era nesănătos de lungă – bilete-surpriză la operă, care presupuneau călătorii la Dubrovnik, Viena, Trieste, la un concert susținut de Keith Jarrett în Roma (Jack, neavând habar de ce i se pregătise, fusese anunțat doar să-și ia o valiză mică și pașaportul și să vină la aeroport, unde ea avea să-l aștepte, direct de la universitate), cizme de cowboy lucrate manual, sticlute plate, gravate, de băutură și, în cinstea noii lui pasiuni pentru geologie, un ciocan geologic din secolul al XIX-lea în teacă de piele. În semn de binecuvântare că la cincizeci de ani își trăia a doua adolescență, o trompetă care îi aparținuse cândva lui Guy Barker. Aceste ofrande erau doar o fracțiune din fericirea pe care încerca s-o trezească în el, iar sexul – doar o părticică din acea fracțiune, ce numai în ultima vreme începuse să dea rateuri, fapt pe care el îl ridica acum la rangul de teribilă nedreptate.

Amărăciune și resentimente care se acumulasă întruna, în timp ce adevărata furie încă aștepta să izbucnească. O femeie abandonată de cincizeci și nouă de ani, în fragedă bătrânețe, abia învățând să meargă de-a bușilea. S-a forțat să se întoarcă la partita ei când a cotit din Chancery Lane pe străduța îngustă care dădea în Lincoln's Inn, cu amestecul lui de splendori arhitecturale. Acoperind răpăitul picăturilor de ploaie care îi izbeau umbrela, a auzit andantele legănat, la pas, un tempo rar folosit de Bach, o arie lejeră, minunată, înălțându-se peste linia cadențată a basului, propriii ei pași în ritm cu melodia aceea nepământească, voioasă, trecând pe lângă Great Hall. Note care se străduiesc să transmită o semnificație umană limpede, dar nu semnifică nimic. Doar frumusețe pură. Ori dragoste în forma ei cea mai vagă, cea mai largă, pentru toți oamenii, fără deosebire. Poate pentru copii. Johann Sebastian a avut douăzeci din două căsătorii. N-a lăsat munca să-l împiedice să-i iubească și să-i învețe, să le poarte de grijă și să compună pentru cei care au supraviețuit. Copii. Gândul ce revine inevitabil pe când ea trece la fuga dificilă pe care o învățase din dragoste pentru soțul ei și pe care o cântase în viteză fără să se încurce, reușind să facă vocile să se audă distinct.

Da, viața ei fără copii fusese ea însăși o fugă – asta era tema obișnuită pe care încerca acum s-o evite –, o fugă din fața propriului destin. Eșecul ei de a deveni femeie, în sensul pe care-l conferea termenului mama ei. Cum ajunsese în situația asta era un contrapunct elaborat cu migală și interpretat împreună cu Jack de-a lungul a două decenii, cu disonanțe care se făceau auzite, apoi se stingeau și pe care ea le reintroducea întotdeauna în momente de alarmă, chiar de groază, pe măsură ce anii de fertilitate se scurgeau unul după altul până au trecut de tot, iar ea a fost aproape prea ocupată ca să bage de seamă.

O poveste spusă cel mai bine în viteză. După licență, alte examene, apoi admiterea în barou, o invitație norocoasă de a-și face stagiatura pe lângă un membru prestigios al baroului, câteva succese timpurii în niște cazuri aparent fără speranță – cât de logic părea atunci să amâne să facă un copil până după treizeci de ani. Iar când și anii aceia au venit, au adus cu ei cazuri mai complicate și mai importante, odată cu noi succese. La rândul său, Jack șovăia, fiind de părere să mai amâne un an sau doi. Treizeci și cinci de ani, când el preda la Pittsburgh și ea muncea paisprezece ore pe zi, afundându-se și mai mult în Dreptul familiei pe măsură ce ideea despre propria ei familie se estompa, în ciuda tuturor nepoților și nepoatei care o vizitau. În decursul anilor următori, apariția primelor zvonuri că va fi desemnată înainte de vreme judecătore și va merge să judece cazuri în circuit, la tribunalele regionale. Dar propunerea nu venise, nu încă. Apoi, după patruzeci de ani, și-au făcut brusc apariția temerile legate de gravidele de o anumită vârstă și riscul de autism. Curând după aceea, prezența altor tineri vizitatori în Gray's Inn Square, strănepoți și strănepoate gălăgioase, a făcut-o să se gândească

iarăși la cât de greu și-ar găsi locul un copil în viața pe care o ducea ea. Iar apoi gânduri triste de adopție, câteva investigații timide în această direcție – și, în anii tot mai repezi care au urmat, îndoieli chinuitoare, decizii ferme luate noaptea târziu, despre mame-surogat, abandonate în iureșul matinal de-a ajunge la serviciu. Și când, într-o dimineață, la nouă și jumătate, la Royal Courts of Justice, a depus jurământul în fața Lordului prim-judecător, apoi jurământul de credință și jurământul profesiei de judecător, în prezența a două sute de colegi, toți cu perucile pe cap, iar ea a stat mândră dinaintea lor în roba ei, prilej pentru un discurs spiritual, a știut în fine că jocul se încheiase, de-acum înainte aparținea trup și suflet legii, așa cum unele femei fuseseră odată miresele lui Cristos.

A traversat New Square, îndreptându-se spre librăria Wildy. Muzica îi pierise din minte, dar o altă temă mai veche îi luase locul: autoculpabilizarea. Era egoistă, acră, de o ambiție rece. Urmărindu-și propriile țeluri, zicându-și că drumul ei profesional nu era, în esență, o formă de automulțumire, refuzându-le dreptul la existență la doi-trei indivizi plini de afecțiune și talentați. Dacă propriii ei copii ar trăi, gândul că s-ar fi putut să nu fie pe lume din cauza ei ar șoca-o. Și, iată, asta era pedeapsa ei, să fie nevoită să înfrunte această nenorocire de una singură, fără copii ajunși de-acum adulți, oameni cu judecată, îngrijorați, care să-i telefoneze, lăsând orice alte treburi și adunându-se în jurul mesei din bucătărie pentru o conferință de urgență, încercând să-l convingă pe tâmpitul lor de tată să-și bage mințile-n cap, aducându-l înapoi acasă. Dar oare ea l-ar primi înapoi? Ar trebui s-o convingă și pe ea să-și bage mințile-n cap. Copiii ei pe care aproape că-i vedea aieva, fata, cu vocea ei răgușită, poate curator la vreun muzeu, și băiatul atât de talentat, însă mai puțin aranjat, priceput la prea multe lucruri, care nu reușise să-și încheie studiile universitare, dar un pianist mult mai bun ca ea. Amândoi mereu așa de afectuoși, absolut fantastici la reuniunile de Crăciun și în vacanțele de vară pe la castele, făcându-i să se simtă atât de bine pe nepoții și nepoatele lor.

A trecut pe lângă librărie, deloc tentată de cărțile de Drept din vitrină, a traversat Carey Street și a intrat pe ușa din spate de la Courts of Justice. Înainte pe un coridor boltit, apoi pe altul, în sus pe niște scări, pe lângă săli de judecată, apoi iarăși în jos pe scări, printr-o curte interioară, oprindu-se o clipă la piciorul unei scări ca să-și scuture umbrela. Atmosfera îi aducea întotdeauna aminte de școală, de mirosul sau senzația de piatră rece și jilavă și fiorul slab al fricii și al exaltării. A preferat să urce pe scări și nu cu liftul, călcând apăsând pe covoarele roșii când a luat-o la dreapta, spre palierul larg către care dădeau multe dintre ușile birourilor judecătorilor de la High Court – ca un calendar de advent, cum își spusese ea adesea. În fiecare dintre acele încăperi vaste, cu aerul lor atât de pedant, colegii ei se pierdeau zi de zi în hățișul cazurilor și proceselor, într-un labirint de detalii și divergențe împotriva cărora numai un stil persiflant și ironic oferea oarecare protecție. Majoritatea judecătorilor pe care îi cunoștea aveau un simț elaborat al umorului, însă în dimineața asta nu se afla nici unul prin zonă care să vină să facă glume, iar ea s-a bucurat că era lăsată în pace. Probabil că venise prima la serviciu. Nimic nu te scoală mai repede din pat decât o furtună domestică.

S-a oprit în prag. Nigel Pauling, riguros și ezitant, stătea aplecat peste biroul ei, aranjând documentele. A urmat, ca de obicei luna, schimbul obișnuit de întrebări despre cum a fost weekendul fiecăruia. Al ei fusese „liniștit” și, rostind acel cuvânt, i-a întins draftul corectat al hotărârii în cazul Bernstein.

Programul de astăzi. În cazul soțului marocan, aflat pe rol cu începere de la ora 10.00, se confirmase că, în ciuda demersurilor legale pe care le întreprinsese, tatăl o luase pe fetiță de lângă mama ei și nu exista nici o informație despre locul unde se găsea copilul, de la tată nici o știre, propriul lui avocat asistând neputincios la toată situația. Mama primea asistență

psihologică, dar avea să participe la ședința de judecată. Se va încerca să se acționeze prin invocarea dispozițiilor Convenției de la Haga, Marocul fiind, printr-un noroc, singurul stat islamic semnatar. Pauling i-a spus toate astea pe scurt, având aerul că-și cere scuze și trecându-și nervos mâna prin păr, de ziceai că e fratele răpitorului, nu altceva. De-o parte, femeia aia palidă, moartă de slabă, profesor universitar, care tremurase tot timpul în sala de judecată, specialistă în legendele din Bhutan, complet devotată unicului ei copil. De altă parte, tatăl, și el devotat în felul lui perfid în care încerca să-și salveze fiica de spiritul malefic al Occidentului necredincios. Hârtiile așteptau pe birou.

Restul programului îi era limpede în minte. S-a îndreptat spre birou și l-a întrebat despre cazul cu Martorul lui Iehova. Părinții o să formuleze o cerere în regim de urgență pentru a li se acorda asistență juridică din oficiu și un certificat care să ateste starea de sănătate va fi emis în această după-amiază. Băiatul, i-a zis secretarul ei, suferea de o formă rară de leucemie.

— Are și el un nume, băiatul ăsta?

Tonul tăios al propriei voci a surprins-o.

Ori de câte ori îl presa, Pauling devenea mai calm, chiar un pic sarcastic. Așa că i-a dat mai multe informații decât avea nevoie.

— Sigur, doamnă judecător. Adam. Adam Henry, copil singur la părinți. Pe părinți îi cheamă Kevin și Naomi. Domnul Henry are o mică firmă. Săpături, sisteme de canalizare, chestii de-astea. Se pare c-ar fi un maestru al excavatorului.

După douăzeci de minute, s-a ridicat de la birou, a ieșit pe palier și a luat-o pe coridor spre o firdă ce adăpostea automatul de cafea, cu panoul său de sticlă pe care se vedea imaginea hiperrealistă a unor boabe prăjite revărsându-se dintr-o cupă; luminat din interior, în nuanțele lui de cafeniu și crem, strălucea la fel de viu în penumbra nișei ca anluminurile unui manuscris. Un cappuccino cu un shot sau chiar două de espresso în plus. Mai bine să înceapă să-l bea chiar aici, unde, nederanjată de nimeni, și-l putea imagina pe Jack ridicându-se cam pe la ora asta dintr-un pat străin ca să se pregătească să plece la muncă, trupul de lângă el încă pe jumătate adormit, satisfăcut până în zori, săltându-se într-un cot printre așternuturile jilave, murmurându-i numele, chemându-l înapoi. Imaginea a îmbolnăvit-o. Cedând unui impuls de furie, și-a scos telefonul, a căutat în agendă numărul lăcătușului lor de pe Gray's Inn Road, i-a dat codul ei PIN din patru cifre, apoi instrucțiuni despre schimbarea încuietorii. Sigur, doamnă, imediat. Aveau toate detaliile despre încuietorea existentă. Un set nou de chei va fi expediat astăzi la adresa din Strand și nu altundeva. Apoi a trecut rapid la următoarea mișcare: cu paharul de plastic fierbinte în mâna liberă, de frică să nu se răzgândească, l-a sunat pe directorul adjunct al complexului de clădiri, un tip foarte amabil, cu o voce guturală, ca să-l anunțe să se aștepte la vizita unui lăcătuș pentru apartamentul ei. Da, era rea, și îi plăcea că era rea. Trebuia să plătească un preț pentru că o părăsise și acesta era prețul, exilul, forțat să ceară acces la viața dusă înainte. N-o să-i permită luxul de-a avea două adrese.

Când a luat-o pe coridor înapoi spre biroul ei, cu paharul în mână, deja se mira de felul în care putuse să acționeze, de maniera ridicolă în care încălcase legea, căci ce altceva era faptul de-a obstrucționa accesul legal al soțului ei în locuința comună, unul dintre clișeele căsniciilor care se destramă și unul la care orice avocat l-ar sfătui pe clientul său – pe clienta sa, în majoritatea cazurilor – să nu recurgă în lipsa unui ordin judecătoresc. O viață întreagă în care se confruntase cu scandaluri de genul ăsta, mai întâi ca avocat, apoi ca judecător, comentând în particular, cu superioritate, despre situațiile abjecte și absurde în care ajung cuplurile aflate în divorț, și acum iat-o și pe ea alături de restul lumii, înotând în șuvoiul celor nefericiți.

Toate aceste gânduri i-au fost curmate brusc. În clipa în care a ajuns pe palierul cel lat, a dat cu ochii de domnul judecător Sherwood Runcie stând în ușa biroului său; se vedea că o așteaptă, fiindcă rânjea și își freca mâinile, ca într-o parodie a personajului negativ dintr-o piesă de teatru, dându-i de înțeles că are ceva să-i spună. Era un fin cunoscător al ultimelor zvonuri din tribunale, care în general se dovedeau adevărate și pe care îi făcea mare plăcere să le transmită mai departe. Era, probabil, singurul coleg pe care prefera să-l evite, și nu pentru că ar fi fost un tip antipatic. De fapt, era un bărbat agreabil, care-și dedica tot timpul liber unei fundații caritabile pe care o înființase cu multă vreme în urmă în Etiopia. Dar Fiona se simțea jenată pentru că îl asocia unei situații anume. În urmă cu patru ani, judecase un caz de crimă, de care Fionei tot îi mai era groază să-și aducă aminte și asupra căruia îi venea greu să păstreze tăcerea, așa cum trebuia. Și toate astea într-o minunată lume mică, un sătuc în care oamenii își iertau în mod curent unii altora greșelile, unde toți sufereau când Court of Appeal le răsturna brutal o sentință și-și lua muștrarea pe probleme de Drept. Dar în cazul acesta era vorba de una dintre cele mai mari erori judiciare din timpurile moderne. Și Sherwood ăsta! Să se arate atât de naiv, deși nu-i stătea deloc în fire, în fața expertului chemat să-și exprime opinia în cazul respectiv, care se dovedise atât de ignorant într-ale calculului probabilităților, apoi – spre groaza și neîncrederea întregii lumi – să trimită la pușcărie o mamă nevinovată și distrusă de durere sub acuzația de a-și fi omorât copiii, pentru a fi bruscată și agresată de celelalte deținute, demonizată de tabloide, după care i se mai respinsese și primul apel. Iar când a fost eliberată în sfârșit din închisoare, după cum era normal să se întâmple, să cadă în alcoolism, din care i s-a tras și moartea.

Logica stranie ce dusesse la producerea acestei tragedii încă îi mai dădea insomnii Fionei. În sala de judecată, se afirmase că șansele ca un copil să-și piardă viața din cauza sindromului morții subite erau de nouă mii la una. Prin urmare, a considerat expertul chemat de procuror, șansele ca doi frați să moară astfel era de nouă mii la puterea a doua. O șansă la optzeci și unu de milioane. Adică aproape imposibil, așa că mama sigur trebuie să fi jucat un rol în cazul morții lor. Dincolo de zidurile sălii de judecată, toată lumea era uluită. În situația în care cauza sindromului era una de natură genetică, atunci copiii puteau fi afectați în mod egal de această cauză. Dacă era una care ținea de mediul ambient, puteau fi afectați tot în mod egal. Dacă erau și una, și alta, puteau fi afectați de amândouă. Și atunci, prin comparație, care erau șansele ca doi copii dintr-o familie stabilă, din clasa de mijloc, să fie omorâți de mama lor? Dar specialiștii în teoria probabilităților, statisticienii și epidemiologii scandalizați se aflau în imposibilitatea de a interveni.

Atunci când era sceptică față de tratamentul echitabil în fața legii la care avea dreptul un individ, nu trebuia decât să-și evoce în minte cazul Marthei Longman și eroarea lui Runcie pentru a i se confirma sentimentul pasager că legea, oricât o iubea Fiona, acționa, în situațiile cele mai rele, nu ca un măgar tâmpit, ci ca un șarpe, un șarpe veninos¹. Ce-i drept, n-a ajutat-o nici faptul că inclusiv lui Jack cazul îi stârnise interesul și, atunci când îi venea bine, când lucrurile scârtăiau între ei, își exprima foarte sonor sila față de profesia ei, amestecând-o în toată povestea de parcă ea redactase sentința.

Dar cum să mai aperi justiția când primul apel al lui Longman fusese respins? Cazul fusese o făcătură de la bun început. Medicul anatomopatolog, după cum avea să se dovedească, tăinuise în mod inexplicabil o dovadă crucială – prezența unei infecții bacteriene agresive în organismul celui de-al doilea copil. Poliția și procuratura manifestaseră o dorință illogică de a obține condamnarea cu orice preț, breasla medicală fusese dezonorată în urma declarațiilor reprezentanților săi și întregul sistem, toată această adunătură neglijentă de specialiști în varii

domenii, o supusese pe o femeie de bună-credință, o arhitectă respectată, la persecuții, aducând-o în cele din urmă la disperare și grăbindu-i moartea. În fața declarațiilor contradictorii despre cauzele ce provocaseră moartea bebelușilor pe care le făcuseră mai mulți experți în medicină chemați să-și exprime opinia, tribunalul preferase în mod stupid să dea un verdict prin care stabilea vinovăția mamei în loc să-și manifeste scepticismul și îndoiala. Runcie era, nu încăpea vorbă, un om extrem de plăcut, un judecător bun și foarte muncitor. Dar când Fiona a auzit că atât anatomopatologul, cât și doctorul se întorseseră liniștiți la lucru, n-a mai suportat. Cazul îi întorsese stomacul pe dos.

Runcie ridicase o mână în chip de salut, așa că nu mai avea altă variantă decât să se oprească în fața lui și să se arate afabilă.

— Bună, draga mea.

— Bună dimineața, Sherwood.

— Am citit un dialog extraordinar în noua carte a lui Stephen Sedley. Fix pe felia ta. E dintr-un proces din Massachusetts. În cadrul unui interogatoriu luat părții adverse, un avocat puțin cam insistent îl întreabă pe un medic anatomopatolog dacă e absolut sigur că un pacient era mort înainte să-l autopsieze. Medicul răspunde că e convins de acest lucru. Aaa, păi cum puteți fi atât de sigur? Pentru că, spune medicul, creierul lui se afla într-un borcan de pe biroul meu. Dar în ciuda acestui fapt, întreabă avocatul, nu există nici o șansă ca pacientul să fi fost totuși în viață? Păi, vine răspunsul, ar exista posibilitatea să fie în viață și să practice avocatura pe undeva.

Runcie a izbucnit în hohote de râs, rămânând cu ochii pironiți într-ai ei ca să vadă în ce măsură îi împărtășește veselia. S-a străduit cât a putut. Bancurile juridice erau cele mai gustate de profesioniștii legii.

În fine, odată așezată la biroul ei, cu cafeaua de-acum abia călduță în față, a început să se gândească la chestiunea fetiței al cărei tată încălcase hotărârea instanței și o scosese din țară. S-a prefăcut că nu-l observă pe Pauling, aflat în celălalt capăt al încăperii, care și-a dres vocea să spună ceva, apoi s-a răzgândit și a dispărut. Până și propriile ei griji au dispărut în momentul în care și-a îndreptat atenția asupra documentelor de dinaintea ei.

La zece fix a intrat în sală și cei prezenți s-au ridicat în picioare. L-a ascultat pe avocatul care o reprezenta pe mamă, complet bulversată, și care solicitase să i se restituie acesteia copilul prin aplicarea dispozițiilor Convenției de la Haga. Când avocatul soțului marocan s-a ridicat în picioare și a încercat s-o convingă că există anumite aspecte ambigue în acțiunile clientului său, Fiona i-a tăiat vorba.

— Mă așteptam să vă văd roșind de rușine în numele clientului dumneavoastră, domnule Soames.

Speța era una tehnică și a absorbit-o cu totul. Silueta delicată a mamei a rămas parțial ascunsă înapoia avocatului ei, părând că se împuținează tot mai mult pe măsură ce argumentele deveneau tot mai abstracte. Când cei prezenți s-au ridicat iarăși în picioare și Fiona s-a retras, era foarte probabil că n-avea s-o mai vadă niciodată pe femeie. Toată această afacere dureroasă avea să fie deferită unui tribunal marocan.

Apoi a audiat cazul unei soții care depusese o cerere în regim de urgență pentru a-i fi acordată pensie alimentară până la pronunțarea divorțului. Judecătoarea a ascultat, a pus întrebări, a aprobat cererea. La prânz a vrut să fie singură. Pauling i-a adus sendvișuri și un baton de ciocolată pe care le-a mâncat la birou. Telefonul ei se afla pe undeva pe sub niște hârtii și în cele din urmă a cedat și a verificat dacă avea mesaje sau apeluri pierdute. Nimic. S-a gândit că nu se simte nici dezamăgită, nici ușurată. A băut niște ceai și și-a îngăduit zece

minute să citească ziarele. În special știri despre conflictul din Siria, reportaje și fotografii zguduitoare: guvernul care-și bombardează propriii cetățeni, valuri de refugiați, condamnări neputincioase din partea miniștrilor de externe din toată lumea, un băiat de opt ani pe un pat de spital, cu piciorul stâng amputat, președintele Assad, palid și cu bărbia lui mică, semn al unui caracter slab, dând mâna cu un oficial rus, zvonuri despre folosirea armelor chimice.

În lumea largă erau nenorociri mult mai mari, dar, după prânz, ea a trebuit să dea piept cu cele de pe plan local. A respins o cerere formulată *ex parte*² pentru a-l scoate pe un soț din domiciliul conjugal. Prezentarea cazului s-a tot lungit, iar avocatul, care avea un tic și clipea ca o bufniță, a enervat-o.

— De ce ați ales varianta asta, fără citare? Din hârtii nu văd nimic care să justifice așa ceva. Ați încercat să stabiliți vreo comunicare cu partea adversă? Nu, din câte-mi dau seama. Dacă soțul e dispus să-și ia angajamentul în fața clienței dumneavoastră, atunci chiar că n-ar trebui să mă chinuiți cu chestia asta. Dacă nu e dispus, trimiteți-i citație și o să audiez ambele părți.

Cei prezenți s-au ridicat, ea a ieșit furioasă din sală. Mai târziu a revenit pentru a asculta pledoarii pro și contra emiterii unui ordin de interdicție solicitat de un bărbat care se temea de violențe din partea iubitului fostei sale soții. Au fost aduse multe argumente juridice privind cazierul iubitului, în care figura o condamnare la închisoare, dar era pe motiv de fraudă, nu de acte de violență, și, în cele din urmă, ea a refuzat solicitarea. Un angajament va fi suficient. O pauză cât să bea un ceai în biroul ei, după care s-a întors iarăși în sală ca să audieze cererea în regim de urgență înaintată de o mamă aflată în divorț pentru ca pașapoartele celor trei copii ai ei să fie reținute de tribunal. Fiona înclinase să-i aprobe cererea, dar după ce a auzit evocate complicațiile serioase care aveau să decurgă din această decizie, a refuzat-o.

A revenit definitiv în birou la șase fără un sfert. S-a așezat, uitându-se absentă la rafturile cu cărți. Când a intrat Pauling, a tresărit și i-a trecut prin minte că poate adormise. El a informat-o că presa manifesta un interes crescut în cazul băiatului ăluia, Martorul lui Iehova. Majoritatea ziarelor de mâine-dimineață aveau să preia cazul. Pe site-urile publicațiilor apăruseră fotografii cu băiatul și cu familia lui. Poate că sursa erau chiar părinții, sau vreo rudă care se bucurase să câștige repede niște bani. Grefierul i-a înmânat Fionei documentele referitoare la cazul băiatului și un plic maro care a scos un clinchet misterios când l-a desfăcut. O scrisoare-capcană de la vreun reclamant nemulțumit? Se mai întâmplase și altă dată, când un dispozitiv prost asamblat de un soț furios n-a mai explodat până la urmă în fața grefierului ei de atunci. A, da, cheile ei cele noi, deschizând ușa spre cealaltă viață a sa, existența sa care nu mai era la fel.

Și astfel, după o jumătate de oră, a pornit către aceasta, dar pe un drum ocolit, pentru că n-o prea trăgea inima să se întoarcă în apartamentul gol. A ieșit din clădire prin față și a luat-o spre vest, pe Strand, până la Aldwych, apoi s-a îndreptat spre nord, mergând pe Kingsway. Cerul era cenușiu ca un cuirasat, ploaia abia perceptibilă, lume mult mai puțină decât ar fi fost normal luna, la ora de vârf. Se anunța încă una dintre acele seri de vară interminabile, cu nori joși. Ar fi preferat o beznă totală. Când a trecut pe lângă un centru de copiat chei, inima i-a bătut mai tare la gândul unui scandal monstru cu Jack pentru că-l încuiase afară, față în față în scuar, sub copacii de pe care picura ploaia, în auzul tuturor vecinilor, care îi erau totodată colegi. Va fi într-o situație complet greșită.

A făcut dreapta, apucând-o spre est, a trecut pe lângă London School of Economics, a ocolit Lincoln's Inn Fields, a traversat High Holborn, apoi, ca să-și amâne cât mai mult întoarcerea acasă, a luat-o iarăși spre vest, pe străduțele cu ateliere de la jumătatea epocii victoriene, care găzduiau acum saloane de cofură, garaje, snack-baruri. A tăiat-o prin Red Lion Square, pe

lângă scaunele și mesele de aluminiu ude ale cafenelei din parc, pe lângă Conway Hall, în fața căreia un grup de oameni aștepta să intre, oameni cuviincioși, cu păr alb, roși de griji, poate quakeri, pregătindu-se pentru o seară de proteste față de starea de fapt. Ei bine, și pe ea o aștepta o asemenea seară. Dar cine avea legături cu legea și cu tot ce se acumulase de-a lungul timpurilor în materie de lege se simțea mai aproape de starea de fapt. Chiar dacă se împotriva acestui lucru sau îl nega. Mai bine de jumătate de duzină de invitații cu litere imprimare în relief o așteptau pe o măsuță lustruită, din lemn de nuc, în holul de la intrare al clădirii ei din Gray's Inn Square. Barourile, universitățile, fundațiile de binefacere, diverse societăți regale, cunoștințe distinse aveau plăcerea de a-i invita pe Jack și Fiona Maye, ei înșiși transformați, odată cu trecerea anilor, într-o mică instituție, să ia parte la viața socială îmbrăcați în hainele lor cele mai bune, să dea greutate evenimentului cu prestigiul lor, să mănânce, să bea, să facă conversație și să se întoarcă acasă înainte de miezul nopții.

A mers încet pe Theobald's Road, încă întârziind momentul întoarcerii acasă, întrebându-se iarăși dacă ceea ce pierduse nu era atât dragostea, cât o formă modernă de respectabilitate, dacă nu cumva nu de dispreț și de ostracizare se temea, așa cum se întâmplă în romanele lui Flaubert și Tolstoi, cât de compasiune. Să devii obiectul compasiunii tuturor e și o formă de moarte socială. Secolul al XIX-lea era mai aproape decât își închipuiau majoritatea femeilor. Dacă ar fi prinsă jucându-și rolul în acest clișeu, accentul ar cădea mai degrabă pe prostul gust al întregii situații decât pe abaterea de la moralitate. Soțul neliniștit care-și joacă ultima șansă, soția demnă, femeia mai tânără undeva în fundal, nevinovată. Și ea care își zisese că zilele ei de actorie se încheiaseră pe o pajiște, chiar înainte să se îndrăgostească.

Până la urmă, nu i-a fost chiar așa de greu să se întoarcă acasă. Din când în când se întâmpla să ajungă înaintea lui Jack de la serviciu și a surprins-o să descopere că a învăluit-o o senzație de liniște când a pășit în refugiul întunecat al holului, mirosind a soluție de lustruit cu lavandă, și s-a prefăcut, cam îndoită, că nimic nu se schimbese sau că totul o să iasă bine. Înainte să aprindă lumina, a lăsat geanta din mână și a tras cu urechea. Deși era vară, din cauza frigului de afară, instalația de încălzire pornise. Acum caloriferele pocneau în ritm inegal pe măsură ce se răceau. De la un apartament de mai jos a auzit slab muzică simfonică, Mahler, *langsam und ruhig*. Și, mai încet, cântecul unui sturz ce repeta pedant fiecare ornament al frazei muzicale se transmitea limpede prin coșul șemineului. A trecut prin camere, aprinzând luminile, deși abia dacă era șapte și jumătate. Când s-a întors în hol să-și ia geanta, a observat că lăcătușul nu lăsase nici o urmă a vizitei sale. Nici măcar vreo așchie de lemn. Și de ce-ar fi lăsat, de vreme ce schimbese doar cilindrul încuietorii, și, în definitiv, de ce i-ar păsa ei de așa ceva? Numai că lipsa oricărei urme a vizitei sale era un memento al absenței lui Jack ce nu făcea decât s-o mai indispuină puțin și, ca să contracareze acest lucru, și-a luat documentele în bucătărie și a început să se uite peste unul dintre cazurile de a doua zi, așteptând să fiarbă apa din ceainic.

Ar fi putut s-o sune pe una dintre cele trei prietene ale ei, dar nu suporta ideea de-a se auzi cum explică toată situația, făcând-o astfel ireversibil de reală. Era încă prea devreme pentru compătimiri sau sfaturi, prea devreme ca să-și audă prietenele loiale condamându-l pe Jack. În schimb, și-a petrecut seara într-o stare de amorțeală, cu mintea golită de orice gând. A mâncat pâine, brânză, măsline și a băut un pahar de vin alb, apoi a stat o perioadă interminabilă la pian. Mai întâi, dintr-un spirit de sfidare, a cântat partita de Bach pe care o învățase pentru el. Uneori, împreună cu un avocat, Mark Berner, interpreta câte o piesă și în după-amiaza aceea văzuse că el urma să reprezinte spitalul în cazul Martorului lui Iehova la audierea de mâine. Mai erau luni de zile până la următorul lor concert, care avea să se desfășoare chiar înainte de Crăciun, în Great Hall de la Gray's Inn, și încă nu se hotărâseră

asupra programului. Dar aveau deja câteva piese învățate pentru bisuri și ea a trecut prin ele, imaginându-și partea tenorului, zăbovind asupra liedului „Der Leiermann“ de Schubert, cel atât de trist, cu flașnetarul acela sărac și nefericit, ignorat de toată lumea. Concentrarea a împiedicat-o să se gândească la ale ei și nu și-a dat seama cum a trecut timpul. Când s-a ridicat în sfârșit de pe scaunul pianului, genunchii și șoldul îi înțepeniseră. S-a dus la baie, a rupt între dinți o jumătate dintr-un somnifer, s-a uitat la bucata ruptă din palma ei, apoi a înghițit-o și pe aceea.

După douăzeci de minute stătea întinsă pe partea ei de pat, cu ochii închiși, ascultând știrile de la radio, prognoza meteo maritimă, imnul național, apoi știrile externe. Tot așteptând să alunece în uitare, a ascultat încă o dată știrile, ba poate și a treia oară, vocile calme prezentând violențele din acea zi – atacuri sinucigașe cu bombe în locuri publice aglomerate din Pakistan și Irak, tiruri de obuze asupra blocurilor de locuințe din Siria, războiul Islamului cu el însuși, lăsând în urmă caroserii contorsionate și moloz, membre smulse de explozie zăcând pe jos în piețe, oameni obișnuiți țipând din cauza șocului și a durerii. Apoi vocile au comentat dronele trimise de americani să survoleze regiunea Waziristan, atacul sângeros lansat din greșeală asupra unui alai de nuntă. În timp ce vocile pline de rațiune continuau să se audă în noapte, ea s-a ghemuit, cufundându-se într-un somn agitat.

* * *

Dimineața s-a scurs ca o sută altele. Cereri, note scrise asimilate rapid, ascultarea pledoariilor, adoptarea hotărârii, dispunerea măsurilor și Fiona pendulând între biroul ei și sala de judecată, dând nas în nas cu alți colegi, schimburile lor scurte de cuvinte având chiar un aer vesel, glasul obosit al grefierului de ședință care anunță intrarea judecătorei, înclinarea ei din cap, abia perceptibilă, către avocatul care susține prima pledoarie, câte o glumă de-a ei, nu foarte reușită, la care avocații celor două părți râd obsecvioși, fără să se străduiască prea mult să-și ascundă lipsa de sinceritate, și împricinații, dacă era vorba de un cuplu aflat în divorț, așa cum se întâmpla în această dimineață de marți, stând la o bună distanță unul de celălalt, în spatele avocaților, nefiind deloc în starea de spirit necesară ca să zâmbească.

Dar starea ei de spirit care era? Se considera destul de expertă în a o monitoriza, în a o identifica, așa că a detectat o schimbare semnificativă. Și-a zis acum că ieri fusese în stare de șoc, într-o dispoziție ireală de-a accepta situația, gata să-și spună că, în cel mai rău caz, va trebui doar să îndure compătimirea rudelor și a prietenilor și câteva inconveniente sociale serioase – toate invitațiile alea cu litere imprimare în relief pe care va fi nevoită să le refuze reușind să-și ascundă, spera ea, stânjeneala. Când se trezise azi-dimineață și dăduse peste partea aceea rece de pat din stânga ei – o formă de amputare –, simțise pentru prima oară junghiul dureros și obișnuit al singurătății. S-a gândit la Jack în lumina lui cea mai bună și a tânjit după el, la picioarele lui păroase și ciolănoase și cum, încă pe jumătate adormită, își trecea tălpile peste tibiile lui când suna prima dată alarma ceasului deșteptător, când se răsucea pe brațul lui întins și stătea așa, moțâind sub pilotă, cu fața îngropată la pieptul lui, până când alarma suna a doua oară. Felul în care se abandona goală, ca un copil, înainte să se ridice din pat și să-și îmbrace armura de adult i s-a părut în această dimineață, înainte de toate, un lucru esențial care îi era proscris. În baie, după ce și-a scos pijamaua, corpul ei gol reflectat în oglinda care o arăta în mărime naturală i s-a părut aberant. Incredibil de lăsat în anumite

zone, umflat în altele. Fundul masiv. Un ambalaj ridicol. Fragil, Cu partea aceasta în sus. Cum să n-o părăsească un bărbat?

Pentru că a trebuit să-și îndeplinească ritualul matinal – s-a spălat, s-a îmbrăcat, și-a băut cafeaua, i-a lăsat un bilet și o cheie nouă femeii care făcea curat –, a reușit să țină toate aceste gânduri crude sub control. Și așa a debutat dimineața ei: a verificat dacă nu primise ceva de la soțul ei, un e-mail, un SMS, ceva prin poștă, n-a găsit nimic, și-a adunat hârtiile, și-a luat umbrela și telefonul și a plecat la muncă. Tăcerea lui nemiloasă a șocat-o. Tot ce știa despre Melanie, statisticiană, era că locuia undeva pe lângă Muswell Hill. Nu era imposibil să dea de ea sau să-l caute pe Jack la universitate. Dar ce umilințe îi va fi dat să îndure atunci, să-l vadă pe holurile departamentului, ținându-se de mână cu amanta. Sau să-l surprindă singur. Și ce altceva ar putea să-i spună în afară de a-i adresa o inutilă și umilitoare rugăminte de a se întoarce la ea? I-ar putea cere să-i confirme că se despărțise de ea, și atunci el îi va spune ceea ce nu voia să audă. Așa că mai bine să aștepte până când o carte sau o cămașă sau o rachetă de tenis avea să-l aducă înapoi la apartamentul cu încuietura schimbată. Atunci va cădea în sarcina lui s-o caute, iar în clipa în care vor sta de vorbă, ea va fi pe terenul ei, cu demnitatea neștirbită, cel puțin în aparență.

Deși nu lăsa să se vadă, era într-o dispoziție sumbră când s-a apucat de cazurile din acea zi de marți. Ultimul caz programat pentru dimineață s-a lungit din cauza unor pertractări serioase pe spețe de Drept comercial. Un soț ce fusese obligat la plata a trei milioane de lire către soția sa, cu care se afla în divorț, pretindea că banii nu erau ai lui. Aparțineau companiei sale. S-a dovedit în cele din urmă, dar foarte anevoios, că era singurul director și unicul angajat al unei firme care nu producea și nu făcea nimic – era o chestie de fațadă, din rațiuni fiscale. Fiona s-a pronunțat în favoarea soției. După-amiaza era acum liberă pentru cererea în procedură de urgență înaintată de spital în cazul Martorului lui Iehova. S-a întors iarăși în biroul ei și a mâncat un sendviș și un măr, uitându-se peste notele scrise din dosar. Între timp, colegii ei luau un prânz excelent la Lincoln's Inn. După patruzeci de minute, când s-a îndreptat spre sala de judecată, un lucru îi era limpede în minte. Avea în față o problemă de viață și de moarte.

A intrat în sală, cei dinăuntru s-au ridicat, apoi s-a așezat și s-a uitat la reprezentanții părților. Lângă cotul ei se afla un teanc subțire de foi de hârtie crem și și-a pus stiloul lângă ele. Abia în clipa aceea, când a dat cu ochii de colile imaculate, ultimele urme, stigmatele propriei situații s-au șters complet. Încetase să mai aibă o viață a ei, era gata să se lase absorbită de cazul de dinaintea sa.

Aliniată în fața ei se găseau cele trei părți. Reprezentând spitalul, prietenul ei, Mark Berner, QC³, avocat pledant, și doi avocați de consultanță. Reprezentându-i pe Adam Henry și pe tutorele său, funcționara de la Cafcass, un avocat pledant în vârstă, John Tovey, pe care Fiona nu-l știa, și avocatul său de consultanță. Reprezentându-i pe părinți, un alt avocat pledant, Leslie Grieve, QC, și doi avocați de consultanță. Lângă ei stăteau domnul și doamna Henry. El era un tip vânos, bronzat, îmbrăcat într-un costum bine croit, cu cravată, putând foarte ușor să treacă el însuși drept un reprezentant de succes al sistemului judiciar. Doamna Henry avea oase mari și purta niște ochelari cu rame roșii imense, în spatele cărora ochii îi păreau mici cât niște puncte. Ședea cu spatele drept, cu brațele încrucișate la piept. Nici unul din părinți nu părea prea intimidat. Afară, pe coridor, presupunea Fiona, jurnaliștii se vor strânge în scurt timp, așteptând în fața ușii până când ea le va permite accesul în sală ca să afle hotărârea.

— Sunteți cu toții conștienți, a început ea, de faptul că ne-am adunat aici pentru o chestiune de maximă urgență. Timpul e esențial. Vă rog pe fiecare să aveți în minte acest lucru și să

vorbiți scurt și la obiect. Doamnă Berner.

A înclinat din cap spre el, iar avocatul s-a ridicat. Era complet chel, masiv, dar cu picioare mici – măsura 38, din câte umbla vorba –, lucru de care lumea râdea pe la spatele lui. Avea o voce de tenor destul de bună și momentul lor de glorie fusese anul trecut, când interpretaseră *Der Erlkönig* de Schubert cu ocazia unui dineu organizat la Gray's Inn în cinstea unui judecător membru al Camerei Lorzilor care ieșea la pensie și care nutrea o mare pasiune pentru Goethe.

— Voi fi cu adevărat concis, doamnă judecător, pentru că, așa cum ați menționat, timpul ne presează. Reclamantul în această speță este spitalul Edith Cavell General, din Wandsworth, care dorește să obțină autorizarea de a-l trata pe un băiat, denumit A în documente, care va împlini optsprezece ani în mai puțin de trei luni. Pe data de 14 mai a acuzat dureri puternice de stomac, când își punea apărătorile, pregătindu-se să-și ia locul la bătaie în echipa de crichet a școlii. În următoarele două zile, durerile au devenit acute, chiar insuportabile. Doctorul generalist, deși este un om competent și cu multă experiență, n-a reușit să pună un diagnostic și l-a trimis pe pacient...

— Am citit hârtiile, doamnă Berner.

Avocatul a trecut mai departe.

— Atunci, doamnă judecător, cred că toate părțile sunt de acord că Adam suferă de leucemie. Spitalul dorește să-l supună unui tratament obișnuit în aceste cazuri, compus din patru tipuri de medicamente, o procedură terapeutică universal acceptată și aplicată de medicii hematologi, după cum vă pot arăta...

— Nu e necesar, doamnă Berner.

— Vă mulțumesc, doamnă judecător.

Berner a trecut rapid la prezentarea în linii mari a etapelor tratamentului și de data asta Fiona nu l-a mai întrerupt. Două dintre cele patru medicamente acționau direct asupra celulelor leucemice, în timp ce celelalte două otrăveau cam totul în calea lor, în special măduva osoasă, periclitând astfel sistemul imunitar și capacitatea sa de a produce celule roșii, celule albe și trombocite. În consecință, în timpul tratamentului se recurgea în mod curent la transfuzii. În cazul de față însă, spitalul fusese împiedicat să administreze o transfuzie. Adam și părinții săi erau Martori ai lui Iehova și contravenea religiei lor să accepte să le fie introduse în corp produse sanguine. În rest, băiatul și părinții săi erau de acord cu orice tratament pe care îl putea oferi spitalul.

— Și ce anume s-a oferit?

— Doamnă judecător, pentru a respecta dorința familiei, au fost administrate doar medicamentele specifice pentru tratarea leucemiei. Acestea nu sunt considerate suficiente. La acest moment al audierii aș dori să-l invit să-și exprime opinia de expert pe medicul specialist hematolog.

— Prea bine.

Domnul Rodney Carter a venit în boxa martorilor și i s-a luat jurământul. Înalt, adus de spate, cu o înfățișare severă, cu sprâncene groase, albe, de sub care privea cu un dispreț feroce. Din buzunarul de sus al costumului său gri-deschis cu vestă se ițea o batistă albastră de mătase. Lăsa impresia că socotea întreaga procedură o prostie și că, dacă ar fi fost după el, băiatul ar fi trebuit luat de ceafă și pus imediat la o transfuzie.

Au urmat întrebările standard pentru a stabili buna-credință a expertului, experiența sa și vechimea în profesie. Când Fiona și-a dres ușor vocea, Berner a înțeles aluzia și i-a dat zor. L-a rugat pe doctor să rezume pentru doamna judecător starea pacientului.

— Deloc bună.

A fost rugat să detalieze.

Carter a tras aer în piept și s-a uitat în jur, a dat cu ochii de părinții băiatului și a privit în altă parte. Pacientul era slăbit, a spus, după cum era de așteptat, arătând primele semne de dispnee. Dacă el, Carter, ar fi avut mână liberă în administrarea tratamentului, existau 80-90% șanse ca boala să intre în remisiune completă. Cu schema actuală de tratament, șansele erau mult reduse.

Berner a dorit să afle date concrete despre compoziția sângelui lui Adam.

Când băiatul a fost internat, a spus Carter, nivelul hemoglobinei era de 8,3 grame pe decilitru. Valoarea normală se situa pe la 12,5. Scăzuse constant. Cu trei zile în urmă fusese 6,4. Azi-dimineață ajunsese la 4,5. Dacă scădea sub 3, situația avea să fie extrem de periculoasă.

Mark Berner a dat să pună altă întrebare, dar Carter a vorbit peste el.

— Nivelul celulelor albe e, de regulă, undeva între 5 și 9. Acum e 1,7. Cât despre trombocite...

Fiona l-a întrerupt.

— Sunteți amabil să-mi reamintiți funcția lor?

— Necesare în procesul de coagulare, doamnă judecător.

Nivelul normal, a explicat medicul, era de 250. Băiatul avea un nivel de 34. Sub 20 puteau surveni hemoragii spontane. În acest punct, domnul Carter a întors puțin capul, astfel încât părea să li se adreseze părinților.

— Conform ultimelor analize, a zis cu voce gravă, nu se produce nici o picătură de sânge proaspăt. Un adolescent sănătos trebuie să producă cinci sute de miliarde de celule sanguine pe zi.

— Și dacă ați putea face transfuzia, domnule Carter?

— Băiatul ar avea o șansă destul de bună. Deși nu la fel de bună ca în cazul în care i-am fi administrat transfuzia din primul moment.

Berner a făcut o scurtă pauză, iar când a vorbit din nou, a coborât vocea pentru a obține un efect dramatic, ca și cum Adam Henry ar fi putut să-l audă.

— Ați stat de vorbă cu pacientul dumneavoastră pentru a-l înștiința ce i se poate întâmpla dacă nu acceptă transfuzia?

— Doar în linii mari. Știe că riscă să moară.

— Deci n-are nici o idee asupra felului în care va muri. Ați putea să ne expuneți pe scurt această situație?

— Dacă doriți.

Se părea că Berner și Carter se înțeleseseră să insiste pe detaliile macabre pentru a-i impresiona pe părinți. Era o strategie îndreptățită și Fiona n-a intervenit.

— Va fi dureros, a spus Carter fără să se grăbească, nu numai pentru băiat, dar și pentru personalul medical care îl tratează. Câțiva sunt furioși. Sunt oameni care „atârnă sânge“, cum zic colegii noștri americani, toată ziua, e o chestie absolut de rutină. Nu pot să priceapă de ce trebuie să riște să piardă un pacient așa. Se va lupta să respire, o luptă cu atât mai îngrozitoare cu cât îi e scris s-o piardă. Acesta va fi unul dintre simptomele deteriorării stării lui. Va avea senzația că se îneacă lent. Dar înainte s-ar putea să sufere o hemoragie internă. Insuficiența renală e iarăși o posibilitate. Unii dintre bolnavi își pierd vederea. Sau ar putea suferi un accident vascular cerebral, cu toate consecințele neurologice care decurg de-aici. Diferă de la caz la caz. Dar ce e sigur este că va avea parte de o moarte înfiorătoare.

— Vă mulțumesc, domnule Carter.

Leslie Grieve, avocatul părinților, s-a ridicat ca să-l interogheze la rândul său pe expert. Fiona îl cunoștea puțin din auzite, dar în clipa aceea nu-și aducea aminte dacă judecase vreun

caz în care să fi fost el avocat. Îl mai văzuse prin clădirile tribunalelor – avea un aer de dandy, cu părul lui cărunț, pieptănat cu cărare pe mijloc, pomeții proeminenți, nasul mare, subțire, cu nări largi, fremătând parcă în semn de dispreț. Mișcările îi erau însă degajate, lucru care contrasta plăcut cu gesturile reținute ale mai sobrilor săi colegi. Tot efectul acesta deopotrivă prețios și dezinvolt era complicat parcă și mai mult de o problemă cu vederea, un soi de strabism, de vreme ce nu părea că se uită vreodată la ceea ce se afla dinaintea lui. Această neputință îi sporea farmecul personal. Uneori îi dezorienta pe martorii părții adverse când îi interoga și poate că asta îi stârnise doctorului o ușoară iritare.

— Domnule Carter, a zis el, sunteți de acord, nu-i așa, cu faptul că libertatea de-a alege tratamentul pe care dorește să-l urmeze reprezintă un drept fundamental al oricărei persoane adulte?

— Da.

— Și că instituirea tratamentului fără consimțământul bolnavului reprezintă un abuz, dacă nu chiar o agresiune fizică comisă asupra acelei persoane?

— De acord.

— Iar Adam este aproape adult, în termenii legii.

— Și dacă ar împlini optsprezece ani mâine, a zis Carter, tot n-ar fi considerat major astăzi.

O spusese pe un ton vehement. Grieve rămăsese impasibil.

— Din multe puncte de vedere, Adam este aproape adult. Nu-i așa că și-a exprimat opiniile față de tratament într-un mod inteligent și limpede?

În acest moment, doctorul și-a îndreptat umerii – părea că se mai înălțase cu câțiva centimetri.

— Opiniile sale sunt cele ale părinților săi. Nu ale lui. Obiecțiile lui față de transfuzie se bazează pe dogmele unui cult religios pentru care e pe cale să devină în mod inutil un martir.

— Cult e un cuvânt cam tare, domnule Carter, a răspuns Grieve calm. Dumneavoastră aveți vreo credință religioasă?

— Sunt anglican.

— Și ați spune că Biserica Anglicană e un cult?

Fiona a ridicat ochii, întrerupându-se din luat notițe. Grieve a dat semn că a înțeles, țuguindu-și buzele și trăgând adânc aer în piept. Doctorul a părut gata-gata să părăsească boxa martorilor, dar avocatul nu terminase cu el.

— Domnule Carter, sunteți la curent cu faptul că Organizația Mondială a Sănătății estimează că între cincisprezece și douăzeci la sută dintre cazurile noi de îmbolnăvire de SIDA sunt cauzate de transfuziile de sânge?

— Nici un asemenea caz n-a fost semnalat în spitalul meu.

— Bolnavi de hemofilie din diferite țări s-au confruntat cu situația tragică a infectării cu HIV pe scară largă, nu-i așa?

— Asta se-ntâmpla cu multă vreme în urmă, astăzi nu mai e cazul.

— Și alte boli se pot contracta prin transfuzii, corect? Hepatită, boala Lyme, malarie, sifilis, boala Chagas, boala grefă contra gazdă, afecțiunile pulmonare provocate de transfuzii. Și, bineînțeles, diferite maladii neurodegenerative.

— Toate în cazuri extrem de rare.

— Dar care s-a confirmat că se pot produce. Apoi mai există reacții hemolitice din cauza incompatibilității grupelor de sânge.

— Iarși foarte rare.

— Serios? Dați-mi voie să vă citez, domnule Carter, dintr-o lucrare care se bucură de mare respect, *Manualul de conservare a sângelui*: „Există cel puțin douăzeci și șapte de etape între momentul recoltării unei probe de sânge și cel în care pacientului i se administrează transfuzia și la fiecare etapă a acestui proces există posibilitatea de a se produce o eroare“.

— Personalul nostru are o înaltă calificare. Acționează cu deosebită grijă. Nu-mi amintesc să ne fi confruntat cu vreo reacție hemolitică de ani de zile.

— Dacă însumăm toate aceste riscuri, nu considerați că sunt suficiente pentru a pune pe gânduri pe orice om cu rațiune, domnule Carter, fără ca acea persoană să fie neapărat un membru a ceea ce dumneavoastră numiți un „cult“?

— În zilele noastre, produsele sanguine sunt testate după cele mai înalte standarde.

— Cu toate acestea, considerați că ar fi complet lipsit de rațiune ca o persoană să ezite înainte să accepte să-i fie administrată o transfuzie?

Carter a reflectat o clipă.

— Să ezite, poate, în mod excepțional. Dar să refuzi în condițiile unui caz precum cel în care se află Adam ar fi lipsit de rațiune.

— Deci acceptați că e în ordine să eziți. Prin urmare, n-ar fi, desigur, nerealist, date fiind toate posibilitățile de infectare și de apariție a unor erori, ca pacientul să insiste asupra necesității de a i se cere consimțământul.

Doctorul a lăsat impresia că face mari eforturi să se stăpânească.

— Vă jucați cu cuvintele. Dacă nu mi se permite să-i administrez o transfuzie acestui pacient, s-ar putea să nu-și mai revină niciodată. În cel mai bun caz, ar putea să-și piardă vederea.

— Oare în profesia dumneavoastră, a zis Grieve, nu există o anumită marotă a transfuziei, în ciuda riscurilor? Pentru că întreaga chestiune nu e bazată pe fapte, nu-i așa, domnule Carter? E ca atunci când ți se lăsa sânge, pe vremuri, numai că, evident, în cazul de față e invers. Pacienților care pierd două sute de mililitri de sânge la o operație li se administrează în mod curent o transfuzie, nu-i așa? Cu toate astea, un donator de sânge căruia i se recoltează o jumătate de litru de sânge se duce după aia direct la muncă fără nici o problemă.

— Nu pot să comentez deciziile clinice ale altora. Opinia generală, presupun, este că un pacient slăbit în urma unei intervenții chirurgicale trebuie să aibă în corp tot sângele pe care i l-a dat Dumnezeu.

— Nu este adevărat că pacienților care sunt Martori ai lui Iehova li se aplică astăzi o procedură denumită chirurgie fără sânge? Care nu necesită nici o transfuzie. Dați-mi voie să vă citez din *Revista americană de otorinolaringologie*: „Chirurgia fără sânge s-a dezvoltat ca o bună practică, iar în viitor s-ar putea foarte bine să devină standardul acceptat de tratament“.

Doctorul și-a luat un aer disprețuitor.

— Nu e vorba de chirurgie aici. Acest bolnav are nevoie de sânge pentru că tratamentul pe care îl urmează îi împiedică organismul să-l producă singur. E simplu ca bună ziua.

— Mulțumesc, domnule Carter.

Grieve s-a așezat, iar John Tovey, care se părea că are nevoie să se ajute de un baston cu măciulie de argint și care îl reprezenta pe Adam Henry, s-a ridicat în picioare, răsuflând zgomotos, ca să-l interogheze la rândul său pe doctor.

— E limpede că ați avut ocazia să discutați cu Adam între patru ochi.

— Am discutat.

— Ați apucat să vă faceți o impresie asupra gradului său de inteligență?

— E extrem de inteligent.

— Se exprimă cu claritate?

— Da.

— Judecata lui, percepția lui asupra realității sunt afectate de starea lui clinică?

— Deocamdată nu.

— I-ați sugerat că are nevoie de transfuzie?

— I-am sugerat.

— Și care a fost răspunsul lui?

— Refuză ferm pe motive care țin de religia sa.

— Știți care e vârsta lui exactă, în ani și luni?

— Are șaptesprezece ani și nouă luni.

— Vă mulțumesc, domnule Carter.

Berner s-a ridicat ca să-l reexamineze pe expert.

— Domnule Carter, sunteți amabil să-mi reamintiți de cât timp v-ați specializat în hematologie?

— De douăzeci și șapte de ani.

— Care sunt riscurile survenirii unei reacții adverse în urma unei transfuzii de sânge?

— Foarte scăzute. Neglijabile prin comparație cu efectele dezastruoase care se vor produce în mod cert dacă nu se administrează transfuzia.

Berner a făcut semn că nu mai are altă întrebare.

Fiona a zis:

— Domnule Carter, în opinia dumneavoastră, cât timp mai avem la dispoziție ca să tranșăm această chestiune?

— Dacă până mâine-dimineață băiatul nu primește sânge, o să intrăm într-o zonă foarte periculoasă.

Berner a luat loc. Fiona i-a mulțumit doctorului, care a părăsit sala înclinând scurt din cap, poate chiar cu un aer ofensat, către judecătore. Grieve s-a ridicat în picioare și a anunțat că ar dori să-l cheme fără întârziere pe tată să depună mărturie. Când domnul Henry a venit în boxă, a întrebat dacă ar putea să jure pe Traducerea Lumii Noi. Grefierul i-a zis că nu exista decât Biblia Regelui Iacob. Domnul Henry a dat din cap și a jurat pe aceasta, apoi și-a fixat răbdător ochii asupra lui Grieve.

Kevin Henry avea vreun metru șaptezeci înălțime și părea suplu și puternic ca un trapezist. O fi fost el expert în manevrarea excavatorului, dar lăsa impresia că se simte la fel de în largul său și în costumul lui bine croit, la care asortase o cravată de mătase verde-deschis. Întrebările lui Leslie Grieve erau menite să scoată de la el o imagine a zbuluciumului inițial, urmat de întemeierea unei familii iubitoare, solide și fericite. Cine ar putea să pună la îndoială așa ceva? Cei doi se căsătoriseră de tineri, la doar nouăsprezece ani, lucru care se întâmplase cu șaptesprezece ani în urmă. La început, când Kevin lucrase ca muncitor necalificat, o duseseră rău. Era genul de om „nestăpânit“, bea prea mult, se purta urât cu soția lui, Naomi, deși nu ridicase niciodată mâna asupra ei. În final fusese concediat pentru că întârzia prea des la lucru. Rămăsese în urmă cu chiria, copilul mic plângea toată noaptea, cei doi o țineau numai într-un scandal, vecinii făcuseră reclamații. Familia Henry era în pericol să fie evacuată din apartamentul ei cu două camere din Streatham.

Salvarea a venit sub forma a doi tineri politicoși, americani, care într-o după-amiază au sunat la ușa lui Naomi. A doua zi s-au întors și au stat de vorbă și cu Kevin, care la început s-a arătat ostil. În fine, grație vizitei pe care au făcut-o la cea mai apropiată Sală a Regatului, unde au fost primiți cu multă căldură, și apoi, încet-încet, prin intermediul întâlnirilor cu oameni foarte plăcuți, care în curând le-au devenit prieteni, al discuțiilor folositoare cu bătrânii

înțelepți ai congregației și apoi al studiului Bibliei, care li s-a părut dificil la început, treptat-treptat, orânduiala și pacea s-au instaurat în viețile lor. Kevin și Naomi au început să trăiască întru adevăr. Au aflat ce viitor îi rezerva Dumnezeu omenirii și și-au făcut datoria ajutând la răspândirea acestei vești. Au descoperit că va veni un paradis pe pământ și că ei se vor bucura de acesta dacă vor face parte din grupul privilegiat pe care Martorii îl numeau „celelalte oi“.

Au început să înțeleagă ce dar de preț era viața. Pe măsură ce ei au devenit niște părinți mai buni, fiul lor s-a mai liniștit. Kevin a urmat un curs subvenționat de stat pentru a învăța să manevreze utilaje grele. La scurt timp după ce a obținut calificarea, i s-a oferit o slujbă. Îndreptându-se împreună cu Adam spre Sala Regatului pentru a aduce mulțumire Domnului, cei doi soți și-au spus că se îndrăgostiseră a doua oară. S-au luat de mână pe stradă, ceea ce nu mai făcuseră înainte. Din acel moment, care a fost cu ani în urmă, trăiseră întru adevăr și îl crescuseră și pe Adam întru adevăr, în sânul și cu ajutorul acelei rețele de Martori prieteni. Acum cinci ani, Kevin își lansase propria afacere. Deținea câteva excavatoare, autobasculante, o macara și nouă angajați. Acum Dumnezeu abătuse leucemia asupra fiului lor, iar Kevin și Naomi se aflau în fața încercării supreme a credinței lor.

La fiecare dintre întrebările prin care avocatul îi ridica mîine la fileu, domnul Henry a dat răspunsuri cumpănite. Se purta respectuos, dar nu părea copleșit de atmosfera din sala de judecată, așa cum erau mulți oameni. A vorbit deschis despre greșelile tinereții, nu s-a jenat să evoce momentul când și-a luat soția de mână, nu a șovăit să folosească, în același context, cuvântul dragoste. În repetate rânduri, după ce Grieve îi pune întrebarea, se întorcea și i se adresa direct Fionei, susținându-i privirea. Automat, ea a încercat să-i identifice accentul. Un pic de cockney, o undă și mai vagă de accent din sud-vest – vocea sigură a unui bărbat care nu se îndoia de competența lui, obișnuit să dea ordine. Anumiți jazzmeni britanici, un antrenor de tenis pe care-l cunoștea, subofițeri, polițiști, paramedici și un maestru sondor de pe o platformă petrolieră care compăruse o dată dinaintea ei vorbeau așa. Nu oameni care conduceau lumea, dar oameni care o făceau să meargă.

Grieve s-a oprit ca pentru a marca încheierea celor cinci minute cât durase povestea vieții lui Kevin Henry, apoi a întrebat cu blîndețe:

— Domnule Henry, sunteți bun să spuneți tribunalului de ce Adam refuză să i se administreze o transfuzie de sânge?

Domnul Henry a ezitat, ca și cum s-ar fi gândit pentru prima oară la o asemenea întrebare. S-a răsucit ca să îi răspundă direct Fionei.

— Trebuie să înțelegeți, a zis el, că sângele reprezintă esența ființei umane. Este sufletul, viața însăși. Și așa cum viața e sfîntă, la fel e și sângele. Părea că nu mai are nimic de spus, dar apoi a adăugat repede: Sângele reprezintă darul vieții, pentru care orice om de pe acest pământ trebuie să fie recunoscător.

A rostit aceste fraze nu ca și cum le-ar fi împărtășit o credință proprie, ci ca și cum ar fi specificat o realitate, asemenea unui inginer care descrie construcția unui pod.

Grieve a așteptat, vrînd să-i transmită prin tăcerea lui că nu i se răspunsese la întrebare. Dar Kevin Henry încheiase și acum se uita drept în față.

Grieve l-a ajutat:

— Prin urmare, dacă sângele e un dar, atunci de ce fiul dumneavoastră refuză să-l primească de la doctori?

— Să-ți amesteci sângele cu cel al unui animal sau al altei ființe umane înseamnă necurățenie, impurificare. Înseamnă să refuzi darul dumnezeiesc al Creatorului. De asta Dumnezeu interzice explicit acest lucru în Geneză, în Levitic și în Faptele Apostolilor.

Grieve încuviința din cap. Apoi domnul Henry a adăugat cu simplitate:

— Biblia este cuvântul Domnului. Adam știe că trebuie să i se supună.

— Dumneavoastră și soția dumneavoastră vă iubiți fiul, domnule Henry?

— Da. Îl iubim.

A spus-o calm și a privit-o sfidător pe Fiona.

— Și ce se întâmplă dacă refuzul transfuziei îi va provoca moartea?

Din nou, Kevin Henry a privit drept înainte, la peretele îmbrăcat în lambriuri de lemn. Când a vorbit, din voce i-a răzbătut încordarea:

— Atunci o să-și afle locul în regatul lui Dumnezeu pe pământ ce va să vie.

— Dar dumneavoastră și soția dumneavoastră ce veți simți atunci?

Naomi Henry nu-și schimbase poziția, ședea tot cu spatele țepăn. Era imposibil să-i citești expresia îndărătul ochelarilor care-i ascundeau chipul. Se răsucise, ajungând astfel cu fața spre avocat mai degrabă decât spre soțul ei, care stătea în boxa martorilor. Din locul de unde stătea ea, Fiona nu-și dădea seama dacă ochii doamnei Henry, pitiți după lentilele imense, erau deschiși sau nu.

— Va fi făcut ceea ce e bine și drept, urmând porunca Domnului, a răspuns Kevin Henry.

Încă o dată, Grieve a așteptat câteva clipe, apoi a spus pe un ton tot mai scăzut:

— Veți fi copleșiți de durere, nu-i așa, domnule Henry?

În acest moment, bunătatea studiată din glasul avocatului a făcut vocea tatălui să se frângă. N-a mai putut decât să dea din cap. Fiona i-a văzut mușchii gâtului contractându-se în timp ce se lupta să-și recapete stăpânirea de sine.

— Și acest refuz ține de decizia lui Adam sau este de fapt al dumneavoastră? a întrebat avocatul.

— N-am putea să-l facem să se răzgândească nici dacă am vrea.

Pentru câteva minute, Grieve a continuat cu interogatoriul în această linie pentru a demonstra că băiatul nu era influențat în mod nedorit. Doi bătrâni din congregație au venit la căpătâiul patului său în câteva ocazii. Domnul Henry nu a fost invitat să ia parte la întrevedere. Dar ulterior, pe un coridor de spital, bătrânii îl înștiințaseră că fuseseră impresionați și chiar mișcați de percepția clară pe care băiatul o avea asupra situației sale și de cât de bine cunoștea Scriptura. Erau mulțumiți că băiatul gândea cu capul lui și că trăia – și era pregătit să moară – într-un adevăr.

Fiona a simțit că Berner ar fi vrut să obiecteze. Dar știa că ea n-o să permită să se piardă timp cu respingerea unei mărturii indirecte.

Un ultim set de întrebări din partea lui Leslie Grieve era menit să-i ofere domnului Henry prilejul de a înfățișa mai în detaliu maturitatea emoțională a fiului său. A făcut-o cu mândrie – nimic din tonul vocii lui nu mai trăda acum faptul că-i trecuse prin minte că era pe cale să-l piardă.

Abia la trei și jumătate Mark Berner s-a ridicat ca să interogheze martorul la rândul său. A început prin a-și exprima compasiunea față de domnul și doamna Henry pentru boala fiului lor, precum și speranța într-o însănătoșire completă – un semn clar, cel puțin pentru Fiona, că avea de gând să-l facă harcea-parcea pe martor. Kevin Henry a înclinat din cap.

— Să lămurim de la bun început o chestiune simplă, domnule Henry. Cărțile din Biblie la care v-ați referit, Geneza, Leviticul și Faptele Apostolilor, îți interzic să *mănânci* sângele sau, într-un anumit caz, te îndeamnă să te înfrânezi de la așa ceva. În Geneză, în Traducerea Lumii Noi, de exemplu, se spune: „Numai carnea cu sufletul ei – sângele ei – să n-o mâncați“.

— Așa este.

— Nu se pomenește nimic de vreo transfuzie aici.

Domnul Henry a răspuns răbdător:

— O să vedeți că în versiunile scrise în greacă și ebraică termenul are sensul de „a introduce în trup“.

— Perfect. Dar pe vremea acestor texte, care datează din Epoca Fierului, transfuzia nu exista. Atunci cum ar fi putut ea să fie interzisă?

Kevin Henry a clătinat din cap. Din vocea lui răzbătea mila sau o îngăduință plină de generozitate:

— Exista cu siguranță în mintea lui Dumnezeu. Trebuie să înțelegeți că aceste cărți sunt cuvântul Lui. El le-a insuflat profeților pe care îi alesese voința Lui ca s-o aștearnă pe hârtie. Nu contează ce epocă era, Epoca Pietrei, a Bronzului sau mai știu eu care.

— S-ar putea să fie așa, domnule Henry. Dar mulți dintre Martorii lui Iehova pun la îndoială tocmai acești termeni. Sunt dispuși să accepte produse sanguine, sau anumite produse sanguine, fără ca prin asta să se lepede de credința lor. Nu-i așa că există și alte opțiuni pentru tânărul Adam și că dumneavoastră ați putea să jucați un rol în a-l convinge să le accepte și să-și salveze viața?

Henry s-a întors iarăși către Fiona.

— Foarte puțini sunt cei care se îndepărtează de la învățăturile Corpului de Guvernare. Nu știu să existe cineva în congregația noastră, iar bătrânii noștri au o poziție clară în această privință.

Luminile din tavan sclipeau pe chelia lucioasă a lui Berner. Poate într-un gest menit să parodieze genul de avocat care-l intimidează pe martorul părții adverse, Berner și-a prins reverul sacoului cu mâna dreaptă.

— Bătrânii aceștia severi l-au vizitat pe fiul dumneavoastră la spital în fiecare zi, nu-i așa? Sunt foarte dornici să se asigure că nu se răzgândește.

Pe chipul lui Kevin Henry s-a citit primul semn de iritare. S-a pregătit să-l înfrunte pe Berner, și-a încleștat mâna de marginea boxei, aplecându-se ușor înainte de parcă numai o lesă invizibilă îl mai ținea în loc. Cu toate astea, tonul îi rămăsese egal.

— Sunt oameni buni la suflet și cuviincioși. Și preoții altor Biserici merg prin saloane. Fiul meu primește sfaturi și alinare de la bătrâni. Dacă n-ar fi așa, mi-ar spune imediat.

— Nu-i așa că, dacă ar accepta transfuzia, ar fi ceea ce dumneavoastră numiți „excomunicat“? Cu alte cuvinte, alungat din comunitate?

— Disociat. Însă acest lucru nu se va întâmpla. Nu se va răzgândi.

— Tehnic vorbind, domnule Henry, Adam este încă un copil, aflat în grija dumneavoastră. Așa că pe dumneavoastră vreau să vă fac să vă răzgândiți. Se teme să nu fie marginalizat, nu e asta termenul pe care-l folosiți dumneavoastră? Marginalizat pentru că nu face așa cum doriți dumneavoastră sau bătrânii. Singura lume pe care o cunoaște i-ar întoarce spatele pentru că a preferat viața în detrimentul unei morți îngrozitoare. Mai putem atunci vorbi de liberă alegere în cazul acestui flăcău?

Kevin Henry a reflectat câteva momente. Pentru prima oară i-a aruncat o privire soției sale.

— Dacă ați petrece măcar cinci minute în compania lui, v-ați da seama imediat că este cineva care știe foarte bine ce i se va întâmpla și care e capabil să ia o decizie în concordanță cu credința lui.

— Mai degrabă cred că o să dăm peste un băiat speriat și grav bolnav care așteaptă cu disperare consimțământul părinților lui. Domnule Henry, i-ați spus lui Adam că e liber să facă această transfuzie, dacă așa își dorește? Și că n-o să încetați să-l iubiți?

— I-am spus că îl iubesc.

— Doar atât?

— E suficient.

— Știți când li s-a poruncit Martorilor lui Iehova să refuze transfuziile de sânge?

— E scris în Geneză. Datează din vremurile Facerii.

— Datează din 1945, domnule Henry. Înainte de asta era complet îngăduit. Sunteți mulțumit că în epoca modernă un comitet din Brooklyn îi hotărăște destinul fiului dumneavoastră?

Kevin Henry a coborât vocea, poate din respect pentru subiectul în discuție sau pentru că se vedea confruntat cu o problemă dificilă. Din nou a părut că se adresează Fionei și în glas i se simțea căldura.

— Sfântul Duh îi călăuzește pe cei binecuvântați – noi îi numim „sclavi“, onorată instanță –, îi ajută să pătrundă adevărurile profunde care înainte nu erau cunoscute. Apoi s-a întors spre Berner și a zis sec: Corpul de Guvernare este canalul prin care Iehova comunică cu noi. E vocea Lui. Dacă sunt schimbări în învățături, asta se datorează faptului că Dumnezeu Își dezvăluie doar treptat scopul.

— Vocea asta nu prea tolerează alte opinii. Scrie în acest exemplar din *Turnul de veghe* că gândirea independentă a fost încurajată de Satana în răzvrătirea lui din octombrie 1914 și discipolii trebuie să se ferească de o asemenea gândire. Nu asta îi spuneți lui Adam, domnule Henry? Că trebuie să se păzească de influența Satanei?

— Încercăm să ne păzim de alte opinii și de dihonii și să rămânem uniți. Domnul Henry își recăpăta siguranța – a părut că i se adresează avocatului în particular: Probabil că nu aveți idee ce înseamnă să te supui unei autorități superioare. Trebuie să înțelegeți că noi facem asta de bunăvoie.

Peste fața lui Mark Berner a trecut umbra unui surâs pieziș. Un semn de admirație pentru adversarul său, cine știe.

— I-ați mărturisit mai înainte distinsului meu coleg că, pe la douăzeci de ani, viața dumneavoastră era un dezastru. Ați afirmat că erați un om cam nestăpânit. E puțin probabil, nu-i așa, domnule Henry, că înainte de asta cu câțiva ani, când erați de vârsta lui Adam, gândeați cu capul dumneavoastră.

— El a trăit întreaga viață într-un adevăr. Eu nu am avut acest privilegiu.

— După care, dacă îmi amintesc bine, ați spus cum ați descoperit ce dar de preț e viața. Vă refereați la viața celorlalți sau doar la a dumneavoastră?

— Orice viață este un dar de la Dumnezeu. Și tot El îl poate lua înapoi.

— Ușor de zis, domnule Henry, când nu e vorba de viața ta.

— Mai greu de zis când e vorba de propriul tău fiu.

— Adam scrie poezie. Sunteți de acord cu așa ceva?

— Nu consider că e un lucru căruia merită să-i dea importanță în viața lui.

— V-ați certat cu el în privința asta, nu-i așa?

— Am avut niște discuții mai serioase.

— Este masturbarea un păcat, domnule Henry?

— Da.

— Dar avortul? Homosexualitatea?

— Da.

— Și asta a fost învățat Adam să creadă?

— Asta știe că e adevărat.

— Mulțumesc, domnule Henry.

John Tovey s-a ridicat și, gâfâind ușor, i-a spus Fionei că, dată fiind ora înaintată, nu-i va adresa nici o întrebare domnului Henry, dar ar dori s-o cheme să depună depoziție pe asistenta socială, funcționara de la Cafcass. Marina Greene era subțire, cu păr de culoarea nisipului și vorbea în fraze scurte, punctuale. Lucru de mare ajutor la acest ceas al după-amiezii. Adam, a declarat ea, era cum nu se poate mai inteligent. Cunoștea bine Biblia. Cunoștea diferendul. Spunea că e pregătit să moară pentru credința lui.

Zisese precum urmează – și aici, cu permisiunea instanței, Marina a citit din carnetelul ei: „Sunt stăpân pe mine însumi. Nu depind de părinții mei. Oricare vor fi concepțiile părinților mei, eu sunt cel care decid pentru mine însumi“.

Fiona a întrebat-o ce măsură consideră doamna Greene că ar trebui să ia tribunalul. Ea a răspuns că opinia ei era una simplă și și-a cerut scuze că nu cunoștea toate meandrele legii. Băiatul era inteligent și se exprima clar, cu toate astea încă era un copil.

— Un copil n-ar trebui să se sinucidă de dragul religiei.

Și Berner, și Grieve au declarat că nu doresc să interogheze martora.

* * *

Înainte să asculte concluziile, Fiona a acordat o scurtă pauză. Cei prezenți s-au ridicat în picioare, iar ea s-a dus repede în biroul ei, a băut un pahar cu apă și și-a verificat e-mailurile și SMS-urile. Erau și de unele, și de altele, dar nici unul de la Jack. S-a mai uitat o dată. Acum nu simțea tristețe sau furie, avea doar o senzație de hău ce se căsca în urma ei, un gol ce amenința să-i anihileze trecutul. Iată o fază nouă. I se părea imposibil ca persoana pe care o cunoștea așa de intim să se arate capabilă de atâta cruzime.

A fost o ușurare să se întoarcă, după câteva minute, în sala de judecată. Când Berner s-a ridicat, era inevitabil să aducă în discuție „competența Gillick“ – un punct de referință atât în Dreptul familiei, cât și în pediatrie. Formularea îi aparținea Lordului Scarman, iar avocatul a început să citeze din el. Un copil, adică o persoană cu vârsta sub șaisprezece ani, își poate da consimțământul de a-i fi administrat un tratament „dacă și numai atunci când a dobândit suficientă capacitate de conștientizare și posedă inteligența necesară pentru a înțelege pe deplin ceea ce i se recomandă“. Faptul că Berner, care apăra intenția spitalului de a-l trata pe Adam Henry împotriva dorinței sale, invoca acum „competența Gillick“ era merit să-i ia fața lui Grieve, în cazul în care acesta ar fi vrut să facă același lucru în numele părinților copilului. Mută primul și stabilește tu termenii jocului. Așa a și procedat, în fraze scurte, rapide, cu vocea sa plăcută, de tenor, tot atât de limpede și de precisă ca atunci când cânta liedul acela pe versurile tragicului poem al lui Goethe.

E lucru cert, a spus Berner, că transfuzia nu era în sine o formă de tratament. Nici unul dintre membrii personalului medical care avea grijă de Adam nu-i puneau la îndoială inteligența, abilitatea sa extraordinară de a mânui cuvintele, curiozitatea și pasiunea pentru lectură. Câștigase un concurs de poezie organizat de un cotidian național serios. Era capabil să recite un lung fragment dintr-o odă de Horațiu. Era, fără îndoială, un copil excepțional. Tribunalul primise confirmarea doctorului că are de-a face cu un băiat și inteligent și apt să-și exprime clar opiniile. Cu toate acestea, e crucial să ținem cont de faptul că doctorul confirmase și că Adam nu avea decât o noțiune foarte vagă despre ce urma să i se întâmple dacă nu va primi sânge. Avea o idee generală, întru câtva romantică, asupra morții care îl aștepta. Prin urmare, nu se poate spune că îndeplinea criteriile așa cum fuseseră ele enunțate de Lordul Scarman. Mai mult ca sigur, Adam „nu înțelegea pe deplin ceea ce i se recomandă“. Pe bună

dreptate, personalul medical nu-i va explica. Medicul cu cea mai mare experiență era cel mai în măsură să judece, iar concluzia lui fusese clară. Adam nu era competent Gillick. În al doilea rând, chiar dacă ar fi fost, și deci ar fi avut dreptul să accepte sau nu tratamentul, acest lucru nu era totuna cu dreptul de a refuza tratamentul menit să-i salveze viața. În această chestiune legea se exprima răspicat. Adam nu dispunea de autonomie până nu împlinea optsprezece ani.

În al treilea rând, a continuat Berner, era evident că riscurile de a contracta o boală în urma transfuziei erau minime. Asta în timp ce consecințele neadministrării transfuziei erau certe și teribile, probabil fatale. Și, în al patrulea rând, nu era o coincidență faptul că Adam împărtășea credințele religioase ale părinților lui. Era un fiu iubitor și devotat, care crescuse în atmosfera convingerilor sincere și de nestrămutat ale acestora. Concepțiile sale extrem de neconvenționale față de produsele sanguine, după cum sugerase foarte elocvent doctorul Carter, nu erau ale lui. Cu siguranță că, la șaptesprezece ani, cu toții nutream convingeri de care acum ne-am jena.

Berner a rezumat rapid argumentele. Adam nu avea optsprezece ani, nu înțelegea chinurile ce îl așteptau dacă nu i se făcea transfuzia, fusese influențat excesiv de secta în sânul căreia crescuse și cunoștea consecințele negative ale abaterii de la legile acesteia. Concepțiile Martorilor lui Iehova se situau foarte departe de cele ale unui părinte rațional din zilele noastre.

Când Berner s-a întors ca să se ducă la locul său, Leslie Grieve se ridicase deja în picioare. În cursul remarcilor sale preliminare, pe care le exprima uitându-se la vreun metru și ceva în stânga Fionei, a rugat-o la rândul său să-și îndrepte atenția spre o afirmație a Lordului Scarman. „Faptul că un pacient are dreptul de a lua singur decizia trebuie considerat un drept fundamental al omului, apărât de Dreptul comun.“ Prin urmare, instanța va trebui să se arate extrem de reticentă în a interveni într-o decizie privind tratamentul medical asumată de o persoană care dă dovadă de inteligență și discernământ. În mod evident, nu ajunge să ne ascundem după cele două sau trei luni care îl mai despărțeau pe Adam de cea de-a optsprezecea aniversare. Într-o chestiune care avea un efect atât de serios asupra unui drept elementar al individului, ar fi impropriu să apelăm la trucuri cu numere. Acest pacient, care își exprimase în mod repetat și coerent dorințele, era mult, mult mai aproape de vârsta de optsprezece ani decât de cea de șaptesprezece.

Făcând un efort de memorie, Grieve a închis ochii și a citat prevederile Articolului 8 din Codul familiei din 1969. „Consimțământul exprimat de un minor care a împlinit vârsta de șaisprezece ani față de administrarea unui tratament chirurgical, medical sau dentar, ce în lipsa acestui consimțământ ar constitui un abuz la adresa persoanei sale, va fi considerat valabil ca și când ar fi fost exprimat de o persoană adultă.“

Toți cei care îl cunoscuseră fuseseră impresionați de precocitatea și de maturitatea lui Adam.

— Doamnă judecător, poate v-ar interesa să aflați că Adam le-a citit deja cu voce tare câteva poeme unora dintre asistente. Iar efectul a fost unul deosebit.

Era mult mai profund decât majoritatea adolescenților de șaptesprezece ani. Așa că instanța trebuie să ia în considerare poziția sa ca și cum s-ar fi născut cu doar câteva luni mai devreme, putând astfel să-și exercite nestingherit dreptul său fundamental. Bucurându-se de întregul sprijin al părinților săi iubitori, își exprimase clar obiecția față de tratament și enunțase amănunțit principiile religioase pe care se întemeia refuzul său.

Grieve a făcut o pauză ca și cum ar fi reflectat câteva momente, apoi a arătat spre ușa pe care doctorul părăsise sala de judecată. Era perfect de înțeles de ce domnul Carter desconsidera ideea că un pacient poate refuza tratamentul. Acest lucru nu făcea decât să demonstreze

devotamentul profesional de la care ne-am aștepta din partea unei personalități atât de prestigioase. Dar tocmai profesionalismul i-a întunecat judecata în aprecierea competenței Gillick de care dădea dovadă Adam. În ultimă instanță, această chestiune nu era una de natură medicală. Ci una care ținea de lege și de morală. Pentru că privea dreptul inalienabil al unui tânăr. Adam a înțeles foarte bine unde putea să-l ducă decizia sa. La o moarte prematură. Se exprimase limpede în mai multe rânduri. Faptul că nu cunoștea felul exact în care avea să moară nu era relevant. Nici o persoană considerată a fi competentă Gillick nu putea cunoaște întru totul acest lucru. Exact, nimeni. Cu toții știm că vom muri într-o zi. Dar nici unul dintre noi nu știe cum va muri. Iar domnul Carter recunoscuse deja că personalul medical care îl trata pe Adam nu dorește să-i împărtășească o asemenea informație. Competența Gillick a acestui tânăr rezida în altă parte, și anume în înțelegerea vădită a faptului că refuzul tratamentului va conduce la deces. Iar competența Gillick făcea superfluă chestiunea vârstei lui.

Până în momentul de față, judecătoarea umpluse trei pagini de notițe. Pe una dintre ele, pe un rând separat, scrisese „poezie?“. Din șuvoiul argumentelor, o imagine se desprindea foarte vie – sprijinit de perne, un adolescent își citește versurile unei asistente obosite, care știe că e nevoie de ea în altă parte, dar n-o lasă înima să-i spună.

Fiona scrisese și ea poezie când era de vârsta lui Adam Henry, deși nu se aventurase s-o citească cu glas tare nici măcar sie însăși. Își aducea aminte de niște catrene în care optase cu îndrăzneală pentru versul alb. Era și o poezie despre moartea prin înecare, o feerică scufundare printre ierburile acvatice, o fantezie neverosimilă inspirată de tabloul lui Millais înfățișând-o pe Ofelia, dinaintea căruia rămăsese fascinată în timpul unei vizite cu școala la Tate. Un poem temerar scris pe un carnețel ferfenițit, pe a cărui copertă fuseseră mângălite cu cerneală mov modele de coafuri. Din câte își aducea aminte, zăcea pe fundul unei cutii de carton, undeva într-un colț al camerei goale, fără ferestre, de acasă. Dacă o mai putea considera „acasă“.

Grieve a concluzionat că Adam era atât de aproape de vârsta de optsprezece ani, încât nu mai conta câte luni mai lipseau efectiv până avea s-o atingă. Întrunea condițiile enunțate de Scarman și era competent Gillick. Avocatul a citat din Lordul judecător Balcombe. „Cu cât copiii se apropie de vârsta majoratului, cu atât aceștia sunt mai apti să ia propriile decizii privind tratamentul medical. În mod normal, va fi în interesul unui copil de o vârstă și de o înțelegere suficient de mature să exprime o decizie în cunoștință de cauză, pe care tribunalul este chemat să o respecte.“ Tribunalul nu trebuie să-și exprime opiniile față de o religie sau alta, decât ca să apere orice expresie a credinței. După cum tribunalul nu trebuie să se aventureze pe teritoriul periculos al subminării dreptului fundamental al individului de a refuza tratamentul medical.

În sfârșit, a venit rândul lui Tovey și acesta a fost concis. Ajutându-se de bastonul său, s-a ridicat în picioare. Îi reprezenta atât pe băiat, cât și pe Marina Greene, tutorele copilului, iar tonul său era în mod intenționat neutru. Argumentele în favoarea fiecăreia din celelalte două părți fuseseră bine formulate de colegii săi și toate aspectele juridice relevante fuseseră atinse. Inteligența lui Adam nu era în chestiune aici. Avea o cunoaștere temeinică a învățăturilor Scripturii, așa cum erau ele înțelese și răspândite de secta sa. Era important să se țină seama de faptul că avea aproape optsprezece ani, dar nu se putea trece cu vederea că era încă minor. Rămânea, prin urmare, la întreaga apreciere a doamnei judecător să decidă câtă greutate trebuia să acorde dorințelor băiatului.

Când avocatul s-a așezat, s-a așternut tăcerea. Fiona privea încruntată hârtiile aflate dinaintea ei, punându-și gândurile în ordine. Tovey o ajutase să ia o decizie. Adresându-i-se

acestui, a spus:

— Date fiind circumstanțele unice ale acestui caz, am decis că aș dori să-l audiez în persoană pe Adam Henry. Nu cât de bine cunoaște Scriptura mă interesează, ci mai degrabă cât de bine înțelege situația în care se află și ce va avea de înfruntat dacă voi respinge solicitarea spitalului. În plus, ar trebui să știe că soarta sa nu se află în mâinile unui sistem birocratic impersonal. O să-i explic că eu sunt cea care va decide și că voi căuta să țin seama de interesul lui superior.

În continuare, a anunțat că va pleca imediat la spitalul din Wandsworth însoțită de doamna Greene și acolo, în prezența ei, va discuta cu Adam Henry la căpătâiul patului său. Pronunțarea se va amâna până când se va întoarce, urmând ca atunci să pronunțe hotărârea în ședință publică.

1. Referire la expresia comună în limba engleză *Law is an ass*, întâlnită și în romanul *Oliver Twist* de Charles Dickens.
2. Fără citarea celeilalte părți (jur.).
3. Queen's Counsel – avocat al Coroanei.

Aici, și-a zis Fiona când taxiul ei a oprit în traficul aglomerat de pe Waterloo Bridge, era vorba ori despre o femeie în pragul unei căderi nervoase care se lasă influențată de sentimente și comite o eroare profesională, ori despre un băiat izbăvit de sau, dimpotrivă, împins în brațele credințelor sectei lui de intervenția intimă a unui tribunal laic. Și una, și alta nu credea că puteau fi. Întrebarea a rămas suspendată în aer când s-a uitat în stânga, în josul fluviului, spre St Paul. Fluxul se retrăgea rapid. Wordsworth, când și-a scris poemul pe un pod nu departe de-aici¹, avea dreptate, în orice direcție ai privi, e cea mai frumoasă perspectivă urbană din lume. Chiar și sub ploaia neconținută. Lângă ea se afla Marina Greene. În afară de câteva schimburi de cuvinte răzlete când plecaseră de la Courts of Justice, nu-și spusese prea multe. Iar Greene, indiferentă sau mult prea obișnuită cu priveliștea ce se deschidea în dreapta ei, în amonte, era absorbită de telefon, citind, bătând cu degetele în ecran, încruntându-se așa cum face toată lumea în zilele noastre.

În sfârșit în South Bank, au luat-o în susul fluviului, înaintând nu mai repede decât ar fi mers pe jos, și au făcut aproape cincisprezece minute până la Lambeth Palace. Telefonul Fionei era închis, singura modalitate de apărare împotriva pornirii nestăpânite de a-și verifica SMS-urile și e-mailurile la fiecare cinci minute. Scrisese un mesaj, însă nu-l trimisese. *Nu poți să faci așa ceva!* Dar uite că el chiar asta făcea și semnul de exclamare de la sfârșit spunea totul – că era o fraieră. Tonul ei emoțional, cum îi spunea ea câteodată și pe care îi plăcea să-l monitorizeze, era unul cu totul nou. Un amestec de singurătate și indignare. Sau de dor și furie. Ba îl voia înapoi, ba nu voia să-l mai vadă în veci. Rușinea juca și ea un rol aici. Dar ce făcuse, mai exact? Se dedicase cu totul muncii, își neglijase soțul, se lăsase distrasă de vreun caz interminabil? Doar și el avea munca lui, și el avea dispozițiile lui. Fusese umilită și nu voia să afle nimeni, avea să pretindă că totul e bine și frumos. S-a simțit întinată de această nevoie de-a păstra secretul. Asta era, de aici sentimentul de vină? Odată ce ar fi aflat, vreuna dintre prietenele ei cu scaun la cap precis o va forța să-i dea telefon și să-i ceară o explicație. Imposibil. Încă avea oroare să audă ce era mai rău. Toate gândurile care îi trec acum prin minte despre această situație îi erau arhicunoscute, se mai lăsase pradă lor de multe ori, însă nu se putea abține să le dea iarăși târcoale. Gândire obsesivă, de la care doar somnul indus de medicamente mai putea s-o salveze. Sau excursia asta neortodoxă.

Au intrat în cele din urmă pe Wandsworth Road și au început să meargă cu treizeci de kilometri pe oră, viteza unui cal în plin galop. A văzut pe dreapta un vechi cinematograf transformat într-un complex cu terenuri de squash, unde Jack jucase, acum mulți ani, până la limita rezistenței ca să se claseze pe locul al unsprezecelea într-un turneu la nivel de oraș. Iar

ea, soție tânără și credincioasă, puțin plictisită, pe locul ei aflat mult în spate față de terenul împrejmuit cu panouri de sticlă, trăgând când și când cu ochiul la însemnările sale – un caz de viol în care era avocatul apărării și pe care, în cele din urmă, avea să-l piardă. Opt ani pentru clientul ei revoltat. Mai mult ca sigur era nevinovat. Pe bună dreptate, n-a iertat-o niciodată.

Manifesta ignoranța și disprețul londonezului de la nord de Tamisa față de talmeș-balmeșul nemărginit și sărăcăcios de la sud de fluviu. Nici o stație de metrou care să dea sens și legătură unei învălmășeli de sate înghițite de orașul în expansiune cu multă vreme în urmă, cu magazine jalnice, garaje mizere care se șteau printre case prăfuite din epoca edwardiană, blocuri cu arhitectură brutalistă², bârlogurile destinate traficantilor de droguri. Mulțimea de oameni de pe trotuare, cufundați în griji care îi erau străine, aparținea unui alt oraș, de undeva de departe, nu al ei. De unde putea să știe că treceau de fapt prin Clapham Junction dacă n-ar fi zărit un indicator decolorat, deasupra unui magazin de electrice cu ușa și ferestrele bătute în scânduri. De ce să vrei să trăiești aici? A detectat semnele unui sentiment de mizantropie gata-gata să pună stăpânire pe ea și s-a forțat să-și aducă aminte misiunea în care pornise. Se ducea să viziteze un băiat grav bolnav.

Îi plăceau spitalele. Pe când avea treisprezece ani, biciclistă entuziastă care pedala întotdeauna cu viteză pe drumul spre școală, un capac de rigolă ieșit din locașul lui o făcuse să zboare peste ghidon. O ușoară contuzie și detectarea unor urme de sânge în urină i-au făcut pe doctori s-o interneze pentru a o ține sub observație. Nu existau paturi libere în salonul de la pediatrie – un autocar întreg de elevi se întorseseră dintr-o excursie în Spania cu un virus stomacal neidentificat. A fost pusă laolaltă cu pacientele adulte și a rămas acolo timp de o săptămână, cât i s-au făcut o serie de teste ușoare. Asta se întâmpla pe la mijlocul anilor '60, când spiritul vremii nu se apucase să conteste și să încerce să demoleze ierarhiile medicale rigide. Salonul victorian cu tavane înalte era curat și înăuntru domnea o ordine deplină, asistenta înfricoșătoare se arăta foarte protectoare față de pacienta ei cea mai tânără, iar doamnele în vârstă din salon, dintre care unele, își dădea ea seama acum, când privea în urmă, n-aveau probabil mai mult de treizeci și ceva de ani, o adorau și aveau grijă de Fiona. Nu se gândise atunci nici o clipă la bolile lor. Era răsfățata lor, pierdută într-o nouă existență. Vechile obișnuințe de acasă și de la școală se evaporau treptat. Când una sau două dintre doamnele acelea drăguțe dispăruseră din paturile lor peste noapte, nu și-a bătut capul prea mult cu asta. Era protejată de histerectomii, cancer și moarte și a petrecut o săptămână fantastică fără să apară vreun semnal de alarmă sau vreo durere.

După-amiezile, când ieșeau de la școală, prietenele ei veneau s-o vadă, timorate de faptul că făceau o vizită la spital fără să fie însoțite de vreun adult. Când spaima se risipea, trei-patru fete se strâneau în jurul patului Fionei chicotind înăbușit și scuturându-se de râs fără vreun motiv clar – o asistentă care trecea încruntată, salutul excesiv de ceremonios al unei doamne în vârstă fără dinți, cineva din fundul salonului care vomita amar în spatele unui paravan.

Înainte și după prânz, Fiona stătea singură în sala de recreere, cu o culegere de exerciții deschisă în poală, făcându-și planuri pentru ce o să devină – pianistă, medic veterinar, ziaristă, cântăreață. Făcea diagrame ale unor posibile existențe. Liniile principale se ramificau într-un parcurs ce includea universitatea, un soț eroic, cam scund și îndesat, copii de vis, o fermă cu oi, prestigiul. Pe atunci nu se gândise încă la o carieră în Drept.

În ziua externării, a dat roată salonului îmbrăcată în uniformă, cu ghiozdanul pe umăr, și, sub privirile mamei ei, și-a luat la revedere de la celelalte paciente, cu ochii în lacrimi și cu promisiunea de a păstra legătura. În deceniile care au urmat, a avut norocul să se bucure de o sănătate înfloritoare și n-a pus niciodată piciorul în spital decât în orele de vizită. Dar rămăsese

marcată pentru totdeauna. Oricâtă suferință și teamă vedea în ochii rudelor și ai prietenilor, nimic nu putea să-i disloce o neverosimilă tendință de-a asocia ideea de spital cu bunăvoința, cu faptul că acolo erai considerat o ființă specială și apărat de rele. Așa că acum, în mod inoportun, când a zărit clădirea cu douăzeci și șase de etaje a spitalului Edith Cavell Wandsworth General înălțându-se dincolo de coroanele stejarilor învăluiți în ceață de la capătul spațiului verde, a simțit o ușoară exaltare.

La fel ca asistenta socială, a privit înainte, dincolo de ștergătoarele care se poticneau, în vreme ce taxiul se apropia de un panou cu cifre de neon albastre ce anunțau că mai erau libere șase sute cincisprezece locuri de parcare. Pe un deal acoperit de iarbă, ca un fort neolitic, se ridica turnul de sticlă circular, proiectat de japonezi, cu plăci de metal verde ca uniforme chirurgilor, și construit cu bani împrumutați cu dobânzi mari în zilele lipsite de griji ale perioadei New Labour. Etajele superioare se pierdeau în norii joși de vară.

Pe când se îndreptau spre intrare, o pisică a țâșnit de sub o mașină și le-a tăiat calea, prilej pentru Marina Greene de a relua conversația și a-i povesti pe larg despre pisica ei rasa British Shorthair, care pune pe fugă toți câinii din vecini. Fionei îi era dragă această tânără, cu aerul ei grav și părul ei subțire de culoarea nisipului, care stătea într-o locuință construită de primărie împreună cu cei trei copii ai săi, toți sub cinci ani, și cu soțul ei polițist. Povestea cu pisica era irelevantă. Nu voia să aducă vorba despre chestiunile pernicioase, dar era extrem de conștientă de preocuparea lor comună față de situația cu care aveau să se confrunte în câteva minute.

Fiona și-a îngăduit un pic mai multă libertate.

— O pisică ce-și apără teritoriul, a zis ea. Sper că i-ai spus tânărului Adam povestea asta.

— Păi, chiar i-am spus-o, să știți, a zis repede Marina, apoi a tăcut.

Au intrat într-un atrium înconjurat de panouri de sticlă, care se înălța cât toată clădirea. Arbori indigeni ajunși la maturitate, cam famelici, creșteau optimiști în mijlocul holului, printre măsuțele și scaunele în culori vesele ale bufetelor care vindeau cafea și sendvișuri, aflate în concurență, ce funcționau în spațiile concesionate de spital. Deasupra lor, apoi și mai sus, alți copaci creșteau din platformele de beton ale consolelor construite în pereții curbați. Plantele aflate la cea mai mare înălțime erau niște tufe ale căror contururi se profilau pe acoperișul de sticlă, la o sută de metri de sol. Cele două femei au traversat parchetul deschis la culoare, trecând pe lângă un centru de informații și o expoziție cu desene ale copiilor bolnavi. O lungă scară rulantă le-a dus la un mezanin unde, în jurul unei fântâni arteziene, se înșirau o librărie, o florărie, un stand de ziare, un magazin de suvenire și un centru de afaceri. O muzică New Age, diafană și lipsită de modulații, se contopea cu clipocitul apei. Modelul îl reprezenta, evident, cel al unui aeroport modern. Doar că destinațiile erau altele. La acest etaj boala nu-și făcea simțită prezența, nu se vedea nici urmă de aparatură medicală obișnuită. Pacienții erau amestecați discret printre vizitatori și personal. Ici-colo se vedeau oameni în halate, arătând destul de dezinvolti. Fiona și Marina s-au luat după indicatoare scrise cu litere care aduceau aminte de panourile de pe autostradă. *Oncologie pediatrică, Medicină nucleară, Chirurgie venoasă*. Au cotit, luând-o pe un coridor larg, cu pardoseala lustruită, care le-a dus până în fața mai multor lifturi, și au urcat în tăcere până la etajul al nouălea, unde un coridor identic le-a condus, după ce au făcut de trei ori la stânga, către Terapie intensivă. Au trecut prin fața unei fresce vesele, care înfățișa niște maimuțe sărind din liană în liană într-o pădure. Abia acum a început, în fine, să miroasă a spital, a mâncare gătită strânsă de mult, a soluție antiseptică și, mai slab, a ceva dulceag. Nu a fructe, nici a flori.

Postul asistentelor era situat în mod protector cu fața spre un șir de uși dispuse în semicerc, fiecare cu o fereastră de observație. Liniștea, întreruptă doar de un bâzâit electric, și absența luminii naturale lăsau senzația că era trecut de miezul nopții. Cele două asistente de la recepție, una filipineză, după cum avea să afle Fiona ulterior, și una din Caraibi, au scos exclamații de bucurie și s-au salutat cu Marina bătând palma. Brusc, asistenta socială părea o altă persoană, o femeie neagră plină de viață într-un trup de albă. S-a răsucit pe călcâie și le-a prezentat-o tinerelor asistente pe judecătore ca pe cineva „foarte sus-pus“. Fiona le-a întins mâna. N-ar fi putut să bată palma fără să moară de jenă și celelalte au părut s-o înțeleagă perfect. Asistentele i-au strâns mâna cu căldură. După un schimb rapid de cuvinte acolo, la recepție, s-au înțeles ca Fiona să rămână afară până când Marina avea să-i explice situația lui Adam.

Când aceasta a dispărut pe o ușă aflată undeva în extremitatea dreaptă, Fiona s-a întors către asistente și a început să le pună întrebări despre tânărul lor pacient.

— Învață să cânte la vioară, a zis filipineza. Ne înnebunește de cap!

Prietena ei s-a plesnit peste coapsă cu un gest teatral.

— Zici că sugrumă un curcan acolo înăuntru.

Asistentele s-au uitat una la cealaltă și au izbucnit în râs, dar discret, din respect pentru pacienți. Era, evident, o glumă veche de-a lor, al cărei înțeles îl știau doar ele. Fiona a așteptat. Se simțea foarte în largul ei, însă știa că n-avea să dureze. În cele din urmă, a zis:

— Dar cu transfuzia asta cum e?

Toată veselie s-a evaporat.

— Nu e zi să nu mă rog pentru el, a spus asistenta din Caraibi. Îi zic lui Adam: „Drăguțule, Dumnezeu n-are nevoie să faci tu așa ceva. El te iubește oricum, să știi. Dumnezeu vrea să trăiești, nu altfel“.

Prietena ei a spus cu tristețe în glas:

— Numa' că el e hotărât. Nu poți să nu-l admiri pentru chestia asta. Să trăiești așa, apărându-ți principiile până-n pânzele albe.

— Să mori așa, vrei să zici! Nu știe pe ce lume e! Nu-i decât un băiețel zăpăcit de cap.

— Și Adam ce face, a întrebat Fiona, când îi spuneți că Dumnezeu vrea ca el să trăiască?

— Nimic. Gen: De ce s-ascult ce zice *asta*?

Chiar în acel moment, Marina a deschis ușa, a făcut un semn cu mâna și a intrat înapoi în rezervă.

— Bine, mulțumesc, a spus Fiona.

O sonerie a bâzâit și asistenta filipineză a pornit repede spre altă ușă.

— Doamnă, mergeți acolo, a spus prietena ei, și faceți-l să se răzgândească, vă rog io frumos. E un băiat adorabil.

Dacă Fiona păstrează o amintire neclară despre clipa în care a intrat în rezerva lui Adam Henry, acest lucru trebuie pus pe seama unor contraste bulversante. Vizitatorul se trezea asaltat de o mulțime de detalii. Camera era cufundată în semiîntuneric, cu excepția unei zone intens luminate din jurul patului. Într-un colț, Marina tocmai se instala într-un fotoliu, cu o revistă în mâini, deși n-ar fi putut cu nici un chip să distingă literele în bezna aia. Aparatele de menținere a vieții și cele de monitorizare a funcțiilor dispuse de jur împrejurul patului, pe stativele lor înalte, cu toate cablurile alea de alimentare și ecranele care străluceau, dădeau impresia unei prezențe vigilente, o prezență cufundată în tăcere. Dar înăuntru nu domnea deloc tăcerea, pentru că băiatul vorbea deja cu ea când Fiona a intrat în cameră, era o scenă în plină desfășurare, ca o erupție, iar ea era defazată, buimacă. Adam ședea în capul oaselor, cu

spatele sprijinindu-i-se pe niște perne rezemate de o tăblie de metal, scăldat într-un singur fascicul de lumină, ca într-o piesă de teatru. Răsfirate în jurul lui pe cearșafuri și pe jumătate ascunse în penumbră se aflau cărți, broșuri, un arcuș de vioară, un laptop, căști, coji de portocală, ambalaje de dulciuri, o cutie cu șervețele, o șosetă, un carnetel și multe foi liniate acoperite cu scris de mână. Dezordine tipică de adolescent, care îi era familiară de la vizitele rudelor.

O față prelungă și subțire, bolnăvicios de palidă, însă frumoasă, cu cearcăne sub ochi ca niște semiluni în nuanțe care treceau de la vinețiu la alb și buze pline ce păreau purpurii în lumina puternică. Ochii, foarte mari, păreau și ei violet. Pe unul din pomeți avea o aluniță ce lăsa impresia că e artificială, făcută cu creionul dermatograf. Avea o constituție fragilă, brațele i se șteau ca niște bețe de sub cămașa de noapte de spital. Vorbea pe nerăsuflăte, cu ardoare și, în acele prime câteva secunde, Fiona n-a priceput nimic. Apoi, când ușa s-a închis în urma ei cu un oftat pneumatic, a dedus că el îi spunea că e foarte straniu, dar știusese de la bun început că o să vină să-l viziteze, că avea, credea el, această abilitate, această intuiție a ceea ce se va întâmpla în viitor, că la școală, la ora de religie, citiseră un poem în care se spunea că viitorul, trecutul și prezentul sunt unul și același lucru, și așa spunea și Biblia. Profesorul lui de chimie zicea că teoria relativității dovedise că timpul nu e decât o iluzie. Iar din moment ce Dumnezeu, poezia și știința afirmă unul și același lucru, atunci trebuia să fie adevărat, nu era și ea de aceeași părere ?

S-a lăsat pe perne ca să-și recapete suflul. Ea rămăsese la piciorul patului. Acum s-a îndreptat spre partea unde se afla un scaun de plastic, și-a spus numele și i-a întins mâna. A lui era rece și jilavă. Fiona s-a așezat și a așteptat ca băiatul să continue. Dar el își ținea capul dat pe spate și ochii în tavan, încercând să-și revină și, și-a dat ea seama, așteptând un răspuns. Fiona a devenit conștientă de fâsâitul echipamentelor din spatele ei, precum și de un bipăit rapid, aproape sub nivelul percepției auditive, cel puțin nivelul ei. Monitorul pentru ritmul cardiac, dat încet ca să nu-l deranjeze pe pacient, îi trăda exaltarea.

Ea s-a aplecat în față și i-a zis că e de părere că are dreptate. În experiența ei de judecătoare, când se întâmpla ca diferiți martori care nu vorbisera niciodată unul cu altul să ofere o relatare identică a unui eveniment, atunci era foarte probabil ca lucrurile să se fi petrecut într-adevăr astfel.

Apoi a adăugat:

— Dar nu întotdeauna. Se poate să fie și victimele unei iluzii de grup. Persoane care nu se cunosc pot să nutrească aceeași idee falsă. Așa ceva se-ntâmplă fără doar și poate în tribunale.

— Când adică?

Încă se lupta să-și recapete suflul și chiar și aceste două cuvinte fuseseră un efort pentru el. Continua să privească în sus, nu la ea, în timp ce Fiona căuta un exemplu.

— În urmă cu niște ani, la noi în țară, statul îi lua pe copii de sub autoritatea părintească, iar părinții erau aduși în fața instanței pentru ceea ce se numea „abuzuri satanice“, adică pentru că ar fi comis fapte îngrozitoare asupra propriilor copii în cadrul unor ritualuri secrete de adorare a Diavolului. Toată lumea a făcut front comun împotriva părinților. Poliția, asistenții sociali, procurorii, ziarele, chiar și judecătorii. Dar s-a dovedit că nu era nimic adevărat. Nici ritualuri secrete, nici satanisme, nici abuzuri. Nu se întâmplase absolut nimic. Totul nu era decât o fantezie. Toți experții și toți oamenii aștia importanți căzuseră pradă unei amăgiri, unui vis. Până la urmă, toți și-au venit în fire și s-au simțit extrem de rușinați, sau cel puțin ar fi trebuit să se simtă. Și, unul după altul, copiii au fost redați familiilor.

Fiona a spus toate astea ca și cum s-ar fi aflat ea însăși în mrejele unui vis. Încerca o senzație plăcută de liniște, deși bănuia că Marina, care urmărea conversația, era derutată de remarcile ei. Ce făcea judecătoarea asta de se apucase să-i povestească băiatului despre copii abuzați, deși abia îl cunoscuse de câteva minute? Oare intenționa să-i sugereze că religia, religia lui, era o iluzie de grup? Marina s-ar fi așteptat la niște remarci introductive elocvente, plasate după câteva momente de conversație familiară, ceva de genul „Cred că știi de ce mă aflu aici“. În schimb, Fiona făcea asocieri libere, ca și cum ar fi vorbit cu un coleg despre un scandal instituțional uitat din anii '80. Dar n-o prea deranja ce gândea Marina. Avea să facă lucrurile în felul ei.

Adam stătea nemișcat, reflectând la ce auzise. În cele din urmă, și-a răsucit capul pe pernă și ochii li s-au întâlnit. Ea făcuse deja risipă de gravitate și era hotărâtă să nu-și ferească privirea. Reușise să-și recapete mai mult sau mai puțin suflul, expresia îi era întunecată și sobră, impenetrabilă. Dar n-avea importanță, pentru că acum Fiona se simțea mai liniștită decât fusese întreaga zi. Nici nu pretindea altceva. Sau dacă nu liniștită, măcar degajată. Presiunea celor care așteptau decizia la tribunal, decizia ce trebuia luată rapid, pronosticul medicului ce impunea să se intervină fără întârziere – toate fuseseră temporar suspendate în camera aceea ermetică și cufundată în penumbră, unde ea stătea și aștepta ca băiatul să vorbească. Făcuse bine că venise la spital.

Ar fi fost nepotrivit să-i susțină privirea mai mult de vreo jumătate de minut, dar ea a avut răgazul să-și imagineze, grație capacității sintetizatoare a reflecției, pe cine vedea el în scaunul acela de lângă pat, încă un adult care-și exprimă judecățile, un adult minimalizat de insignifianța aceea aparte ce pare a o stăpâni pe o doamnă în vârstă.

Adam și-a mutat privirea chiar în clipa în care a spus:

— Chestia e că Satana are un mod de-a acționa extrem de sofisticat. Vără în mintea oamenilor o idee tâmpită, precum abuzuri satanice sau mai știu eu ce, apoi îi lasă s-o dezmință în așa fel încât toată lumea să-și închipuie că el de fapt nu există, după care e liber să-și facă lucrarea.

O altă particularitate a abordării ei neortodoxe – se aventurase pe terenul lui. În concepția Martorilor asupra felului în care este alcătuită lumea, Satana e un personaj foarte activ. Venise pe pământ, așa citise Fiona în materialele informative pe care le răsfoise, în octombrie 1914 ca să pregătească zilele din urmă și își săvârșea lucrarea prin intermediul guvernelor, al Bisericii Catolice și mai ales al Națiunilor Unite, pe care le încuraja să răspândească armonie printre popoare tocmai când ar fi trebuit să se pregătească pentru Armagedon.

— Și e liber să-ncerce să te ucidă abătând leucemia asupra ta?

S-a întrebat dacă nu se exprimase prea direct, dar el dispunea de rezistența aceea afectată tipic adolescentină. Avea pielea tare.

— Da. Așa ceva.

— Și ai de gând să-l lași?

S-a împins în tăblie ca să se salte în capul oaselor, apoi și-a mângâiat bărbia cu un aer meditativ, ca un profesor pompos sau ca unul dintre experții ăia invitați pe la televizor. Își bătea joc de ea.

— Păi, că m-ați întrebat, am de gând să-l strivesc ascultând porunca Domnului.

— Asta vrea să însemne că da?

Adam a ignorat replica ei, apoi a întrebat-o:

— Ați venit să mă faceți să mă răzgândesc, să mă puneți „pe drumul cel bun“?

— În nici un caz!

— Ba da! Eu așa cred!

Brusc, era copilul obraznic și sfidător, dar vlăguit de puteri. Își cuprinsese genunchii cu brațele pe sub cearșaf și se însuflețise iarăși, adoptând un ton sarcastic:

— Vă rog, domnișoară, aduceți-mă pe calea cea dreaptă.

— O să-ți spun de ce mă aflu aici, Adam. Vreau să mă asigur că știi ce faci. Sunt unii care consideră că ești prea mic ca să iei o asemenea decizie și că te-ai lăsat influențat de părinții tăi și de bătrâni. Iar alții cred că ești extrem de inteligent și de capabil să hotărăști singur și că ar trebui să te lăsăm în pace să faci ce vrei.

În lumina crudă, s-a tras cu atâta vioiciune spre ea, cu buclele negre revărsându-se în neorânduială peste gulerul cămășii de noapte, cu ochii mari și negri cercetându-i chipul în sacade³ neobosite, atente să prindă orice minciună sau notă falsă. Fiona a simțit cum din așternuturi se degajă o aromă de pudră de talc ori de săpun, iar în respirație a detectat un ușor iz metalic. Dieta lui medicamentoasă.

— Și? a zis el nerăbdător. Ce impresie v-am făcut până acum? Cum mă descurc?

Se juca cu ea, o ademenea pe celălalt teren, într-o zonă a imprevizibilului unde putea să danseze în jurul ei, s-o ispitească să spună iarăși ceva nepotrivit și deci interesat. Fionei i-a trecut prin minte că băiatul ăsta care demonstra o inteligență precoce era pur și simplu plictisit, că ducea lipsă de ceva stimulant și că, punându-și propria viață în pericol, declanșase o dramă captivantă, în care el juca în orice scenă și care adusesese la patul lui o defilare de adulți importanți și pisălogi. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci îi era cu atât mai drag. Nici măcar o boală gravă nu reușise să-i înăbușe vitalitatea

Deci, cum se descurca?

— Destul de bine deocamdată, i-a răspuns, conștientă că-și asuma un risc. Dai impresia cuiva care gândește cu capul lui.

— Mulțumesc, a zis el cu o voce ironic de dulce.

— Dar s-ar putea să fie doar o impresie.

— Îmi place să fac o bună impresie.

În atitudinea lui, în umorul lui se simțea o oarecare prostie, din aceea care însoțește inteligența deosebită. Și era o reacție de autoapărare. Cu siguranță trebuie să fi fost foarte speriat. Era momentul să-l liniștească.

— Și dacă gândești cu capul tău, n-o să ai nimic împotriva să trecem la niște chestiuni practice.

— Dați-i drumul.

— Doctorul spune că, dacă l-ai lăsa să-ți facă transfuzia și ți-ar îmbunătăți hemograma, ar putea să-ți administreze încă două medicamente foarte eficiente și astfel ai avea perspective favorabile să te însănătoșești complet și destul de repede.

— Da.

— Iar dacă nu-ți face transfuzie, poți să mori. Înțelegi asta, da?

— Dap.

— Și mai există o posibilitate. Vreau să mă asigur că ai luat-o în considerare. N-o să mori, însă o să-ți revii doar parțial. S-ar putea să-ți pierzi vederea, să suferi leziuni cerebrale, să-ți cedeze rinichii. Oare lui Dumnezeu i-ar plăcea să te știe orb sau o legumă sau dependent de dializă pentru tot restul vieții?

Întrebarea ei depășise limitele, limitele legii. A aruncat o privire spre colțul în care Marina ședea în semiîntineric. Folosea revista ca să-și sprijine carnețelul în care scria ceva pe bâjbâite. N-a ridicat ochii.

Adam fixa cu privirea un punct situat undeva deasupra capului Fionei. Cu un ușor plescăit, și-a umezit buzele, trecându-și peste ele limba, care părea acoperită cu ceva alb. De data asta vocea i-a sunat îmbufnată:

— Dacă nu credeți în Dumnezeu, n-ar trebui să vorbiți despre ce I-ar plăcea sau nu I-ar plăcea.

— N-am spus că nu cred. Doar aș vrea să știu dacă te-ai gândit bine la asta, la faptul că s-ar putea să rămâi cu un handicap mintal, fizic sau și una, și alta pentru tot restul vieții.

— Nu mi-ar plăcea, nu mi-ar plăcea deloc. (A întors repede capul, într-o încercare de a-și ascunde lacrimile care îi umpluseră brusc ochii.) Dar dacă așa se va întâmpla, va trebui să mă împac cu asta.

Era supărat, își ferea intenționat privirea de rușine ca Fiona să nu-și dea seama ce ușor se dezumflase. Cotul lui, ușor îndoit, părea ascuțit și firav. Fără nici o legătură, gândul i-a fugit la niște rețete de mâncare, pui la cuptor cu unt, tarhon și lămâie, vinete gătite cu roșii și usturoi, cartofi rumeniți în ulei de măsline. Îi venea să-l ia acasă pe băiatul ăsta și să-i dea să mănânce ca lumea.

Făcuseră progrese importante, trecuseră la etapa următoare și era gata să-i pună o nouă întrebare, când asistenta din Caraibi a intrat în rezervă și a ținut ușa deschisă larg. Afară, de parcă ar fi fost chemat de fantezia sa culinară, a văzut un tânăr îmbrăcat într-o geacă maro de doc, nu cu mult mai mare decât Adam, care stătea lângă un cărucior cu recipiente de oțel satinat.

— Pot să mai amân să ți se servească mâncarea, a zis asistenta. Dar nu mai mult de juma' de oră.

— Dacă mai reziști, i-a zis Fiona lui Adam.

— Mai rezist.

Fiona s-a ridicat de pe scaunul ei ca s-o lase pe asistentă să verifice starea pacientului și monitoarele. Probabil că remarcase reacția emoțională a băiatului și îi văzuse ochii umezi, pentru că i-a șters obrajii cu mâna și i-a spus, când a ieșit pe ușă:

— Să fii atent la ce-ți zice doamna asta.

Înteruperea modificase starea de spirit din cameră. Când Fiona și-a reluat locul, nu i-a mai pus întrebarea la care se gândise inițial. În schimb, a dat din cap către foile de hârtie răsfirete printre resturile de pe pat.

— Am auzit că scrii poezie.

Se așteptase să i-o taie, considerându-i interesul inoportun sau condescendent, dar băiatul a părut ușurat că discuția luase alt curs, iar ea și-a zis că atitudinea lui era sinceră, lăsase garda jos complet. A băgat de seamă și cât de repede i se schimba dispoziția.

— Tocmai am încheiat una. Pot să v-o citesc dacă vreți. E foarte scurtă. Dar stați o clipă.

S-a întors pe-o parte ca să stea cu fața drept spre ea. Înainte să continue, și-a umezit buzele. Iarăși limba aceea parcă unsă cu o cremă albă. Într-un alt context, ar fi putut trece drept o nouă și frumoasă găselniță cosmetică.

A întrebat pe un ton încrezător:

— Cum vi se spune la tribunal? „Onorată instanță“?

— De obicei, „doamnă judecător“.

— Doamnă judecător? Minunat! Și pot să vă spun așa?

— Fiona e de-ajuns.

— Dar eu vreau să vă spun „doamnă judecător“. Haideți, vă rog dați-mi voie.

— Bine. Deci cum e cu poezia asta?

S-a lăsat la loc pe perne ca să-și recapete suflul, iar ea a așteptat. În cele din urmă, când s-a întins să ia o foaie de hârtie de lângă genunchiul ei, l-a cuprins un acces de tuse care l-a sleit de puteri. După ce a trecut, vocea îi era slabă și răgușită. Când i s-a adresat, Fiona n-a mai detectat nici o urmă de ironie în glasul lui.

— Chestia ciudată, doamnă judecător, e că am început să scriu cele mai bune poezii abia în clipa în care m-am îmbolnăvit. De ce credeți că s-a-ntâmplat așa?

— Tu să-mi spui.

Băiatul a ridicat din umeri.

— Îmi place să scriu în toiul nopții. În clădire se face liniște și nu se-aude decât bâzâitul ăsta ciudat și continuu. Ziua nu-l auzi. Ia ascultați.

Au ascultat. Afară mai erau încă vreo patru ceasuri de lumină și ora de vârf ajunsese la apogeu. Aici, înăuntru, părea să fie toiul nopții, dar ea nu auzea nici un bâzâit. Începea să-și dea seama că trăsătura lui definitorie era inocența, o inocență vie și surescitantă, o franchețe aproape copilărească, probabil având pe undeva legătură și cu natura închisă a sectei din care făcea parte. Congregația, din câte citise ea, era încurajată să-și țină copiii cât mai la distanță de străini. Mai curând ca evreii ultraortodocși. Chiar rudele ei adolescente, fete sau băieți deopotrivă, începuseră mult prea devreme să afișeze o duritate conștientă în chip de scut de apărare. Răceala lor excesivă avea și ea farmecul ei, ca o punte necesară către vârsta maturității. Candoarea lui Adam îl făcea adorabil, însă vulnerabil. Era impresionată de delicatetea lui, de felul feroce în care se uita la foaia de hârtie din mâna lui, poate încercând să-și dea seama cum ar suna poemul în urechile ei. Fiona și-a zis că probabil părinții îl înconjurau cu multă dragoste.

El i-a aruncat o privire, a tras aer în piept și a început să citească:

Soarta-mi în adânc abis s-a năruit,
Satana cu al său ciocan când m-a izbit.
Lovea ca un fierar, încet și îndesat,
Și-s terminat.

Dar tot bătând, foiță de-aur deveni
Și dragostea lui Dumnezeu în ea se oglindi.
Drumul mi-e de lumină aurit
Și-s izbăvit.

Ea a așteptat în caz că mai urma ceva, dar el a pus jos pagina, s-a lăsat pe spate și a zis, cu privirea în tavan:

— Am scris-o după ce unul dintre bătrâni, domnul Crosby, mi-a spus că, dacă se va întâmpla o nenorocire, va avea un efect fantastic asupra tuturor.

— Așa a zis? a murmurat Fiona.

— Va umple de dragoste biserica noastră.

Ea a rezumat poemul:

— Deci Satana vine și te izbește cu ciocanul său și, fără să vrea, te transformă într-o foiță de aur care oglindește dragostea Domnului pentru toți oamenii și astfel tu ești izbăvit și nu mai contează că ai murit.

— Doamnă judecător, ați înțeles perfect, mai că a țipat băiatul, cuprins de entuziasm, după care a trebuit să-și recapete iarăși suflul. Nu cred că asistentele au înțeles-o, în afară de Donna,

cea care a venit mai înainte. Domnul Crosby o să-ncerce s-o publice în *Turnul de veghe*.

— Păi, asta ar fi extraordinar. S-ar putea să ajungi mare poet într-o zi.

El a înțeles aluzia și a zâmbit.

— Părinții tăi ce părere au de poeziile tale?

— Mamei îi plac foarte mult, tata zice că sunt OK, dar că-mi cheltuiesc aiurea energia pe care ar trebui să mi-o cruț ca să mă fac bine. (S-a întors iarăși pe-o parte ca să stea cu fața la ea.) Dar doamna judecător ce părere are? Se intitulează „Ciocanul“.

Avea așa o foame în privire, își dorea atât de mult asentimentul ei, încât Fiona a șovăit o clipă. Apoi a spus:

— Cred că trădează o urmă, o foarte mică urmă, atenție, de geniu poetic autentic.

Adam a rămas cu ochii țintă la ea, fără ca expresia de pe chip să i se schimbe, așteptând și alte aprecieri. Fiona își zisese că știa ce trebuie să spună, dar chiar în clipa aceea mintea i se golise. Nu voia să-l dezamăgească, însă nu era obișnuită să vorbească despre poezie.

El a întrebat-o:

— Ce vă face să spuneți asta?

Ea n-a știut ce să răspundă, nu imediat. I-ar fi fost recunoscătoare Donnei dacă s-ar fi întors să-și facă de lucru cu monitoarele și cu pacientul ei, în timp ce ea s-ar fi dus la fereastra care nu se deschidea și s-ar fi uitat la spațiul verde din fața spitalului, încercând să găsească un răspuns. Dar asistenta n-avea să se întoarcă decât peste încă vreo cincisprezece minute. Fiona a sperat că, dacă va începe să vorbească, își va da seama ce avea în minte să spună. Parcă era iarăși la școală. Pe-atunci metoda asta funcționase în mai toate cazurile.

— Forma, structura poemului și cele două versuri scurte, care echilibrează totul, ești terminat, apoi ești izbăvit, al doilea biruindu-l pe cel dintâi, mi-a plăcut chestia asta. Și mi-au mai plăcut și izbiturile ciocanului...

— Încet și îndesat...

— Îhî. Încet și îndesat sună bine. Și e foarte concentrat, așa cum sunt unele dintre cele mai bune poeme scurte. (Simțea cum își recapătă un pic încrederea în sine.) Cred că ne spune cum din împrejurări potrivnice, din momente de mare restriște, se poate naște ceva bun. Corect?

— Da.

— Și nu sunt de părere că trebuie să crezi în Dumnezeu ca să înțelegi sau să-ți placă o asemenea poezie.

El s-a gândit o clipă.

— Ba eu sunt de părere că da.

— Crezi că trebuie să suferi ca să devii un bun poet? I-a întrebat ea.

— Cred că toți marii poeți trebuie să sufere.

— Înțeleg.

Făcându-se că-și aranjează mâneca, a tras-o puțin ca să-și vadă ceasul și s-a uitat pe furiș la mâna care i se odihnea în poală. Curând va trebui să se întoarcă în sala de judecată, unde era așteptată și să-și pronunțe hotărârea.

Dar el o văzuse.

— Nu plecați, i-a zis în șoaptă. Mai stați puțin, până vine mâncarea.

— Bine, Adam, ia spune-mi, ce părere au părinții tăi de toate astea?

— Mama suportă mai bine. Acceptă lucrurile astea, știți? Să te supui voinței Domnului. Și e o fire practică, se ocupă de toate aranjamentele, discută cu doctorii, s-a îngrijit să fiu mutat în rezerva asta, care e mai mare decât celelalte, mi-a făcut rost de o vioară. Dar tata e cam zdruncinat. El e obișnuit să se ocupe de excavatoare și de-astea, să facă lucrurile să meargă.

- Dar faptul că refuzi transfuzia?
- Ce-i cu el?
- Ce zic părinții tăi de asta?
- Nu-s prea multe de zis. Știm ce e bine să facem.

În clipa când a rostit aceste cuvinte, fără vreo urmă de sfidare în glas, ea l-a crezut în totalitate, pe el și pe părinții lui, pe cei din congregație și pe bătrâni, a crezut că știau cu toții ce era bine să facă. A simțit o buimăceală dezagreabilă, mintea i se golise de gânduri, toate înțelesurile se volatilizaseră. I-a trecut prin cap gândul blasfemator că, de fapt, nici nu mai conta dacă băiatul avea să trăiască sau să moară. În mare, va fi cam același lucru. O durere profundă, poate regrete amare, amintiri dragi, apoi viața va merge înainte și toate acestea vor însemna din ce în ce mai puțin pe măsură ce toți cei care l-au iubit vor îmbătrâni și vor muri, până când nu vor mai reprezenta nimic. Religii, sisteme morale, inclusiv al ei, nu erau decât niște creste dese dintr-un lanț muntos, văzute de la mare depărtare, nici una în mod clar mai înaltă, mai importantă, mai de netăgăduit decât celelalte.

A scuturat din cap ca să alunge aceste gânduri. Următoarea pe lista de așteptare era întrebarea pe care intenționase să i-o adreseze când Donna intrase în cameră. Imediat ce i-a dat glas, s-a simțit mai bine.

— Tatăl tău a adus câteva argumente religioase, dar vreau să aud explicația din gura ta. De ce, mai exact, nu vrei să ți se administreze o transfuzie?

- Pentru că e ceva greșit.
- Continuă.
- Și Domnul ne-a spus că e greșit.
- De ce e greșit?

— De ce e ceva greșit? Pentru că știm că așa e. Să torturezi pe cineva, să comiți o crimă, să minți, să furi. Chiar dacă obținem informații bune de la oameni răi când îi torturăm, știm că e greșit. Știm pentru că Dumnezeu ne-a învățat. Chiar dacă...

- Și transfuzia e același lucru cu tortura?

Marina s-a mișcat în fotoliul ei din colț. Printre găfâieli, Adam și-a expus motivele. Transfuzia și tortura seamănă doar prin faptul că amândouă sunt ceva greșit. În inimile noastre știm acest lucru. A citat din Levitic și din Faptele Apostolilor, despre sânge ca esența ființei umane, despre cuvântul răspicat al lui Dumnezeu, despre necurățenie, i-a dat înainte ca un elev isteț de clasa a șasea, vedeta unei dezbateri de la școală. Ochii lui de un violet care bătea în negru străluceau, căci propriile cuvinte îl mișcau. Fiona a recunoscut anumite fraze din discursul tatălui. Dar Adam le rostea ca și cum ar fi fost descoperitorul unor adevăruri elementare, cel care formulează o doctrină, nu cel care o primește. Ceea ce auzea ea era o predică, reprodușă cu fidelitate și pasiune. S-a substituit unui purtător de cuvânt al sectei sale în clipa când a afirmat că el și congregația sa nu-și doreau decât să fie lăsați să trăiască respectând ceea ce ei considerau a fi niște adevăruri evidente.

Fiona l-a ascultat cu atenție, s-a uitat în ochii lui, a dat din cap când și când și, în momentul în care a survenit în fine o pauză firească, s-a ridicat de pe scaun și a zis:

— Ca să fim bine înțeleși, Adam. Cred că-ți dai seama că stă numai în puterea mea să hotărâsc ceea ce consider că e în interesul tău superior. Dacă o să decid că spitalul are dreptul legal de a-ți administra transfuzia împotriva dorințelor tale, ce părere o să ai?

El ședea în capul oaselor, răsuflând greu, și a părut că se îndoiaie puțin sub greutatea întrebării, totuși a zâmbit.

- O să zic că doamna judecător s-a băgat unde nu-i fierbe oala.

A fost o schimbare de registru atât de neașteptată, o minimalizare atât de absurdă a întregii situații, iar surpriza ei a fost atât de evidentă, încât amândoi au izbucnit în râs. Marina, care chiar în acel moment își strângea carnețelul și geanta, a părut nedumerită.

Fiona s-a uitat la ceas, de data asta fără să se mai ascundă.

— Cred că ai demonstrat îndeajuns de limpede că gândești cu capul tău la fel de bine ca oricare dintre noi, a zis ea.

El a răspuns cu gravitatea cuvenită:

— Mulțumesc. O să le transmit părinților mei diseară. Dar nu plecați. Nu mi-a venit încă mâncarea. Ce ziceți să vă mai citesc o poezie?

— Adam, trebuie să mă întorc la tribunal, a spus Fiona. (Dar în același timp voia să abată discuția de la boala lui.) A dat cu ochii de arcușul care zăcea pe pat, parțial ascuns în penumbră. Hai, repede, înainte să plec, arată-mi vioara ta.

Cutia instrumentului era pe jos, lângă un dulăpior, vârată sub pat. A ridicat-o și i-a așezat-o în poală.

— E doar o vioară pentru începători.

Cu toate astea, a scos-o din cutie cu nemărginită grijă și i-a arătat-o, iar amândoi au admirat lemnul fasonat, de culoarea alunei, tivit cu negru și capul delicat.

Fiona și-a lăsat mâna pe suprafața lăcuită, iar el și-a așezat-o pe-a lui foarte aproape, mai-mai s-o atingă pe-a ei.

— Sunt niște instrumente foarte frumoase, a spus ea. Mereu mi-am zis că forma lor are ceva foarte uman.

Adam se întinsese să-și ia metoda de vioară din dulăpior. Ea nu dorise ca băiatul să-i cânte ceva, dar nu-l mai putea opri. Boala lui, ardoarea lui inocentă îl făceau de neclintit.

— Am început să învăț acum fix patru săptămâni și deja pot să cânt zece piese.

Și această mândrie a lui îl făcea imposibil de disuadat. Dădea paginile nerăbdător. Fiona i-a aruncat o privire Marinei și a ridicat din umeri.

— Asta e cea mai grea. Doi diezi la cheie. Re major.

Fiona se uita la partitura pe care ea o vedea cu susul în jos.

— S-ar putea să fie Si minor, a zis.

El n-a auzit-o. Se ridicase deja în capul oaselor, cu vioara proptită sub bărbie, și, fără să se mai obosească să acordeze instrumentul, a început să cânte. Ea știa prea bine această piesă tristă și fermecătoare, un cântec tradițional irlandez. Îl acompaniase pe Mark Berner când o interpretaseră în aranjamentul lui Benjamin Britten pe versurile poemului lui Yeats „Down by the Salley Gardens”⁴. Era una dintre piesele pe care le cântau la bisuri. Adam o cânta cam scârțâit, fără vibrato, evident, dar înălțimea notelor era corectă, chiar dacă a mai greșit de vreo două-trei ori. Melancolia piesei și felul în care era interpretată, atât de plin de nădejde, atât de neexperimentat, exprima tot ce ea începea să înțeleagă despre băiatul acesta. Știa pe dinafară cuvintele pline de regret ale poetului. *Nebun eram și tânăr...* Să-l asculte pe Adam o tulbura în aceeași măsură în care o deruta. Să cânte la vioară sau la orice alt instrument e un act de speranță, sugerează existența unui viitor.

La sfârșit, ea și Marina au aplaudat, iar Adam, din pat, a făcut o plecăciune stângace.

— Extraordinar!

— Fantastic!

— Și te-ai apucat doar de patru săptămâni!

Ca să-și stăpânească emoția ce o cuprinsese, a adăugat o observație tehnică:

— Ține minte că, în tonalitatea asta, Do are diez la cheie.

— A, da. Atâtea lucruri la care trebuie să te gândești în același timp...

Atunci Fiona a făcut o propunere mai neobișnuită decât s-ar fi așteptat vreodată de la ea însăși și care risca să-i submineze autoritatea. Întreaga situație, rezerva asta de spital complet izolată de lumea exterioară, cufundată într-un crepuscul etern, se poate să-i fi stârnit o senzație de abandon, dar mai presus de toate, interpretarea lui Adam, înfățișarea lui din care răzbătea o dăruire arzătoare, scârțâiturile inabile pe care le scotea și care transmiteau atât de sincer aleanul melodiei au impresionat-o profund și au făcut-o să dea glas acelei sugestii instinctive.

— Atunci mai cânt-o o dată, și de data asta o să te-acompaniez eu cu vocea.

Marina s-a ridicat în picioare, încruntându-se. Poate se întreba dacă n-ar fi cazul să intervină.

— N-am știut că are și versuri, a zis Adam.

— O, ba da, două strofe superbe.

Cu o gravitate înduioșătoare, și-a pus vioara la bărbie și a înălțat ochii spre ea. Când băiatul a început să cânte, a constatat încântată că poate atinge fără probleme notele de sus. În sinea ei, întotdeauna fusese mândră de vocea sa și nu prea avusese prilejul s-o folosească altundeva decât în cadrul corului de la Gray's Inn, pe când încă mai făcea parte din el. De data asta violonistul și-a amintit să cânte *Do diez*. La prima strofă au fost nesiguri pe ei, aproape umili, dar la a doua ochii li s-au întâlnit și, fără să mai țină deloc cont de Marina, care acum stătea lângă ușă, uitându-se la ei uluită, Fiona a cântat mai tare, iar arcușul șovăitor al lui Adam a prins curaj, și cântecul amândurora s-a unit în crescendo pentru a reda spiritul elegiac al aceluia lamento nostalgic.

Lângă râu, pe o pășune, cu iubita mea am stat,
Pe-al meu umăr povârnit ea mâna albă și-a lăsat.
Viața s-o trăiești agale, cum crește iarba pe zăgaz, ea m-a rugat,
Nebun eram și tânăr, acum sufletul în lacrimi mi-e scădat.

În clipa când au terminat, tânărul cu geacă maro și-a împins căruciorul înăuntru, iar capacele vaselor de oțel satinat au scos un zăngănit vesel. Marina ieșise și se îndrepta spre postul asistentelor.

— „Pe-al meu umăr povârnit“ nu e rău, nu? a zis Adam. Haideți să-l mai cântăm o dată.

Fiona a clătinat din cap, i-a luat vioara din mâini și a pus-o în cutie.

— „Viața s-o trăiești agale“, a citat ea.

— Mai stați doar un picuț. Vă rog.

— Adam, acum chiar trebuie să plec.

— Atunci măcar dați-mi e-mailul dumneavoastră.

— Doamna judecător Maye, Royal Courts of Justice, the Strand. E suficient ca să-mi parvină scrisoarea.

Și-a lăsat o clipă mâna pe încheietura lui subțire și rece, apoi, ca să nu mai audă nici o obiecție sau rugămintă din partea lui, s-a îndreptat spre ușă fără să se mai uite înapoi, ignorând întrebarea pe care el a rostit-o cu o voce slabă în urma ei:

— O să mai veniți?

* * *

Drumul de întoarcere spre centrul Londrei a fost mai rapid și în cursul său cele două femei n-au scos o vorbă. În timp ce Marina a vorbit îndelung la telefon cu soțul și copiii ei, Fiona și-a făcut însemnări privitoare la hotărârea pe care urma s-o pronunțe. A intrat pe ușa principală și s-a dus imediat în biroul ei, unde o aștepta Nigel Pauling. I-a confirmat că fuseseră făcute toate aranjamentele în așa fel încât Court of Appeal să se reunească mâine în ședință, dacă se va face recurs, chiar și înștiințată cu o oră înainte. Totodată, ședința pentru pronunțarea sentinței fusese mutată într-o sală suficient de mare ca să încapă toată presa.

Când a intrat în sală și cei prezenți s-au ridicat, trecuse puțin de nouă și un sfert. După ce s-au așezat, Fiona a simțit un freamăt de nerăbdare printre jurnaliști. Nu era deloc o oră convenabilă pentru ziare. În cel mai bun caz, dacă judecătoria avea să fie concisă, știrea putea prinde edițiile de seară. Fix în fața ei, avocații părților și Marina Greene stăteau la fel ca înainte, doar că acum era mai mult spațiu între ei, iar domnul Henry, așezat în spatele avocaților, era singur, fără soția lui.

Imediat ce s-a așezat, Fiona a prezentat pe scurt cazul, potrivit uzanțelor.

— O instituție spitalicească solicită în regim de urgență tribunalului să-i acorde permisiunea de a-i administra unui adolescent, numit A, proceduri standard de tratament pe care le consideră medical adecvate și care includ, în cazul de față, transfuzii de sânge. Spitalul încearcă să obțină această degrevare printr-o autorizare judecătorească punctuală. Cererea, înaintată în procedură de urgență în termen de patruzeci și opt de ore, a fost formulată fără citarea celeilalte părți. În calitate de judecător de serviciu, am admis-o condiționat. Tocmai m-am întors dintr-o vizită pe care i-am făcut-o lui A, însoțită de doamna Marina Greene, din partea Cafcass. Am petrecut o oră cu băiatul. Faptul că starea sa de sănătate este extrem de precară poate fi constatat în mod limpede. Cu toate acestea, capacitatea sa de înțelegere nu a fost sub nici o formă afectată și el a fost capabil să-mi facă cunoscute dorințele sale cu maximă claritate. Medicul său curant a declarat acestui tribunal că, începând de mâine, starea lui A va deveni o chestiune de viață și de moarte, acesta fiind motivul pentru care sunt obligată să pronunț sentința la o oră atât de târzie, într-o marți seară.

Fiona i-a menționat pe diferiții avocați și pe colaboratorii lor, pe Marina Greene și personalul medical, mulțumindu-le pentru că au ajutat-o să ia o decizie într-un caz dificil, care necesită o rezolvare rapidă.

— Părinții s-au opus cererii invocând credința lor religioasă, afirmată cu seninătate și păstrată cu deplină fermitate. Și fiul lor se împotrivește transfuziei, dovedind o bună înțelegere a principiilor religiei sale și demonstrând o maturitate și o capacitate de exprimare remarcabile pentru vârsta sa.

Apoi a expus istoricul bolii de care suferea băiatul, leucemia, și tratamentul recunoscut, care în general dădea rezultate bune. Dar două dintre medicamentele administrate în mod convențional provocau anemie, care trebuia contracarată cu ajutorul transfuziei sanguine. A rezumat mărturia doctorului, atrăgând în special atenția asupra nivelului hemoglobinei și a pronosticului teribil dacă nu erau restabilite valorile normale. Putea confirma ea însăși că A întâmpina evidente dificultăți respiratorii.

Opoziția față de solicitarea spitalului se întemeia pe trei argumente principale. Faptul că, în mai puțin de trei luni, A avea să împlinească optsprezece ani, era extrem de inteligent, în măsură să înțeleagă consecințele deciziei sale și trebuia considerat ca având competență Gillick. Cu alte cuvinte, trebuia să i se recunoască dreptul de a lua decizii ca oricărui adult. Faptul că a refuza tratamentul medicului constituia un drept fundamental al omului, cu care

tribunalul n-ar trebui, prin urmare, să interfereze. Și, în al treilea rând, că credința religioasă a lui A era autentică și se cerea respectată.

Fiona a abordat pe rând fiecare dintre aceste trei chestiuni. I-a mulțumit avocatului părinților lui A pentru că îi atrăsese atenția asupra prevederilor relevante ale Articolului 8 din Codul familiei din 1969: consimțământul exprimat de un minor care a împlinit vârsta de șaisprezece ani față de administrarea unui tratament „va fi considerat valabil ca și când ar fi fost exprimat de o persoană adultă“. A definit condițiile în care se întruneau criteriile competenței Gillick, citându-l pe parcurs și pe Lordul Scarman. A admis că există o diferență între un copil sub șaisprezece ani, competent Gillick, care acceptă să se supună unui tratament medical, posibil chiar împotriva dorințelor părinților, și un copil sub optsprezece ani care refuză un tratament menit să-i salveze viața. Din informațiile pe care le obținuse personal în seara aceasta, putea ea oare să afirme fără drept de apel că A avea o înțelegere deplină a implicațiilor pe care le-ar comporta o eventuală acceptare a dorințelor lui și ale părinților lui?

— Avem de-a face, fără nici un dubiu, cu un copil excepțional înzestrat. Aș putea chiar să afirm, ca să repet cuvintele folosite astă-seară de o asistentă, că este un băiat adorabil, și sunt sigură că părinții ar fi de acord. Poedă un discernământ cu totul neobișnuit pentru un adolescent de șaptesprezece ani. Dar găsesc că are o idee vagă asupra supliciului care îl așteaptă, a spaimei care îl va copleși pe măsură ce suferința și neputința se vor agrava. De fapt, are o noțiune întru câtva romantică despre conceptul de suferință. Cu toate acestea...

Fiona a lăsat fraza în suspensie, iar tăcerea din sală a devenit mai încordată cât timp ea și-a aruncat ochii asupra însemnărilor.

— Cu toate acestea, nu mă las influențată, în ultimă instanță, de faptul dacă are sau nu o înțelegere deplină a situației în care se află. În schimb, merg pe urmele hotărârii pronunțate de domnul judecător Ward (la acea dată judecător la High Court, acum Lord judecător la Court of Appeal) în cazul E (un minor), care privea tot un adolescent Martor al lui Iehova. În cuprinsul hotărârii sale judecătorești, domnia sa face observația că „Protecția copilului guvernează prin urmare decizia mea, iar datoria mea este să stabilesc ce impune protecția lui E“. Această observație s-a cristalizat în dispoziția clară a Legii copiilor din 1989, care stipulează chiar din primele rânduri preeminența protecției copilului. În accepția mea, „protecția“ înglobează conceptele de „bunăstare“ și de „interes“ ale copilului. Totodată, sunt obligată să țin cont de dorințele lui A. După cum am precizat deja, el și le-a exprimat fără echivoc, la fel cum a făcut și tatăl său în fața acestui tribunal. În conformitate cu preceptele religiei sale, ce decurg dintr-o interpretare specifică a trei pasaje din Biblie, A refuză transfuzia de sânge care, după toate probabilitățile, îi va salva viața.

E un drept fundamental al adulților să refuze tratamentul medical. Administrarea tratamentului împotriva voinței unei persoane adulte echivalează cu comiterea unei infracțiuni contra integrității corporale. A se apropie de vârsta când va putea să ia singur decizii. Faptul că e gata să-și dea viața pentru convingerile sale religioase demonstrează cât de profunde sunt acestea. Faptul că părinții săi sunt gata să-și sacrifice copilul preaiubit pentru credința lor dovedește trăinicia crezului la care aderă Martorii lui Iehova.

Fiona a făcut iarăși o pauză, lăsând publicul în așteptare.

— Și tocmai această trăinicie mă face ezit, pentru că A, la cei șaptesprezece ani ai săi, nu a putut cunoaște prea multe din domeniul zbuciumat al ideilor religioase și filosofice. Nu se numără printre metodele acestei secte creștine încurajarea dezbaterii libere și a diferenței de opinii în interiorul congregației extinse, la care membrii ei se referă, poate în mod just, ar putea considera cineva, ca la „celelalte oi“. Nu sunt convinsă că opiniile lui A sunt întru totul

ale sale, că gândește exclusiv cu capul lui. Copilăria sa a fost o neîntreruptă și monotonă expunere la o viziune persuasivă asupra lumii și e imposibil să nu fi fost condiționat de ea. Nu va însemna că i-a fost asigurată protecția dacă va suferi o moarte inutilă și extrem de dureroasă, transformându-se astfel într-un martir în numele credinței. Asemenea oricărei alte religii, Martorii lui Iehova au o noțiune clară în privința a ceea ce ne așteaptă după moarte, iar prevestirile lor despre zilele din urmă, escatologia lor sunt și ele ferme și amănunțite. Acest tribunal nu intenționează să se pronunțe asupra vieții de apoi, pe care în orice caz A o va descoperi sau nu o va descoperi într-o zi. Până atunci, în perspectiva în care se va însănătoși, protecția sa va fi asigurată în mai mare măsură de dragostea lui pentru poezie, de pasiunea lui recentă pentru vioară, de folosirea inteligenței lui vii și de manifestarea unei firi jucăușe și afectuoase, de întreaga viață și de toată iubirea care stau înaintea lui. Pe scurt, consider că A, părinții lui și bătrânii congregației au luat o decizie care contravine protecției lui A, noțiune ce trebuie să prevaleze în decizia instanței. El trebuie protejat de o asemenea decizie. Trebuie protejat de religia sa și de el însuși.

Nu a fost o chestiune ușor de rezolvat. Am dat importanța cuvenită vârstei lui A, respectului față de religie și demnității individului, intrinseci dreptului de a refuza tratamentul. În opinia mea, viața sa e mai prețioasă decât demnitatea sa.

De aceea, resping dorințele exprimate de A și de părinții săi. Dispun după cum urmează: se va face derogare de la obținerea acordului intimaților, recte al părinților, pentru administrarea transfuziei de sânge, precum și de la obținerea acordului intimatului, recte al lui A, pentru administrarea transfuziei de sânge. Prin urmare, spitalul care a înaintat cererea va avea dreptul legal de a proceda la administrarea oricărui tratament medical pe care îl consideră necesar în cazul pacientului A, în cunoștință de cauză că acest lucru ar putea implica administrarea sângelui și a produselor sanguine pe cale transfuzională.

* * *

Se făcuse aproape unsprezece noaptea când Fiona a plecat spre casă pe jos de la tribunal. La ora asta, porțile erau închise și n-a putut s-o taie prin Lincoln's Inn. Înainte să facă stânga pe Chancery Lane, a mers un pic pe Fleet Street, spre un magazin deschis non-stop, ca să-și cumpere ceva semipreparat. Cu o seară înainte, i s-ar fi părut o misiune deprimantă, dar acum parcă plutea, poate pentru că nu mâncase ca lumea de două zile. În magazinul înghesuit și puternic luminat, ambalajele țipătoare ale produselor, roșul și violetul fulminante și galbenul exploziv pulsau pe rafturi în ritmul bătăilor inimii ei. A cumpărat o plăcintă cu pește congelată și a cântărit în mână diverse fructe până să se hotărască. La casă, tot cotrobăind după bani, i-au căzut pe jos mai multe monede. Casierul, un tânăr asiatic foarte vioi, le-a oprit abil cu piciorul și i-a zâmbit protector când i-a pus măruntul în palmă. Și-a imaginat cum trebuie s-o vadă el, cum îi remarcă înfățișarea epuizată de oboseală, ignorând sau nefiind capabil să recunoască croiala taiorului ei făcut la comandă, considerând-o în mod evident una dintre femeile alea în vârstă, inofensive, care trăiesc și mănâncă singure, care încep să se ramolească și umblă pe străzi la o oră mult prea târzie.

A luat-o pe High Holborn, fredonând „The Salley Gardens“. Sacoșa cu fructele și pachetul țeapăn care conținea cina ei i se lovea de picioare și senzația i se părea foarte reconfortantă. Putea să pună plăcinta la încălzit în cuptorul cu microunde în timp ce se pregătea de culcare, avea să mănânce în capot, uitându-se la un program de știri, după care nimic n-avea să stea între ea și somn. Nici un stimulent chimic. Măine era programat un caz de divorț de top, un

chitarist faimos, o soție aproape faimoasă, o interpretă de cântece siropoase care beneficia de serviciile unui avocat faimos, hotărâtă să pună mâna pe o parte serioasă din averea lui de douăzeci și șapte de milioane de lire sterline. Floare la ureche în comparație cu cazul de astăzi, dar interesul presei va fi la fel de viu, legea la fel de solemnă.

A ajuns la Gray's Inn, sanctuarul ei atât de familiar. Întotdeauna îi plăcea felul în care uruitul traficului se stinge pe măsură ce pătrundea mai mult în interiorul incintei. O comunitate închisă cu o alură întru câtva istorică, o fortăreață de avocați și judecători care erau în același timp muzicieni, cunoscători în materie de vinuri, scriitori aspiranți, pescari la muscă și mari povestitori de anecdote. Un cuib de bârfe și varii competențe și o grădină superbă, bântuită încă de spiritul rațional al lui Francis Bacon. Îi plăcea mult să trăiască aici și n-ar fi plecat niciodată.

A intrat în clădire, remarcând că luminile cu temporizare erau aprinse, a început să urce spre etajul al doilea, a auzit scârțâitul bine cunoscut al treptelor patru și șapte și, când a luat-o pe ultimul rând de scări spre palierul ei, a văzut și a înțeles imediat totul. Acolo stătea soțul ei, care acum tocmai se ridica în picioare, cu o carte în mână; în spatele lui, valiza lipită de perete îi slujise drept scaun improvizat, în timp ce sacoul său zăcea pe jos, lângă servieta deschisă din care se revărsau hârtii. Închis pe-afară, se apucase să lucreze în așteptarea ei. Și de ce nu? Avea hainele șifonate și părea iritat. Închis pe-afară și nevoit să aștepte ore întregi. Era clar că nu se întorsese după cămăși și cărți, de vreme ce venise cu valiză cu tot. Primul gând care i-a trecut prin minte, unul deprimat și egoist, a fost că acum va fi nevoită să-și împartă cu el porția de mâncare pentru o singură persoană. Apoi și-a zis că n-o s-o facă. Prefera să nu mai mănânce deloc.

A urcat ultimele trepte care o mai despărțeau de palier, fără să scoată un cuvânt în timp ce-și căuta cheile în geantă, cheile cele noi, apoi l-a ocolit și s-a îndreptat spre ușă. El trebuia să vorbească primul.

A făcut-o pe un ton nemulțumit.

— Te-am sunat toată seara.

Fiona a descuiat ușa și a intrat fără să se uite înapoi; s-a dus în bucătărie, și-a trântit lucrurile pe masă și a rămas acolo. Inima îi bubuia în piept. După felul cum răsufla el când și-a adus bagajele înăuntru, și-a dat seama că e prost dispus. Dacă avea să urmeze o confruntare, lucru pe care nu și-l dorea, cel puțin nu acum, bucătăria era un spațiu prea restrâns. Și-a luat servieta și s-a dus repede în living, așezându-se la locul ei obișnuit de pe sofa. A răsfirat câteva hârtii în jur ca pe o formă de apărare. Fără ele n-ar fi știut ce să mai facă.

Jack și-a târâit valiza mai departe pe hol și în dormitor, iar uruitul roților ei i s-a părut o primă mutare a partidei. Și o insultă. Prin forța obișnuinței, s-a descălțat, apoi a luat un document la întâmplare. Chitaristul avea o vilă frumos mobilată în Marbella. Interpreta de cântece siropoase ar fi vrut-o pentru ea. Numai că el o obținuse înainte de căsătorie, de la fosta soție, în schimbul acceptului de a se muta din casa pe care cuplul o deținea în centrul Londrei. La rândul ei, fosta soție intrase în posesia vilei în urma divorțului de primul soț. Irelevant, s-a trezit Fiona că dispune, fără să se poată abține.

Când parchetul a scârțâit, a ridicat ochii. Jack s-a oprit un moment în pragul ușii înainte să se ducă să-și ia ceva de băut. Era îmbrăcat cu niște niște jeansi și o cămașă albă, deschisă la piept. Oare își imagina că e un bărbat care stârnește dorințe? Fiona a remarcat că nu se bărbierise. Chiar și de la distanța aia se vedea că țepii din barbă erau albi sau cărunți. Jalnic, amândoi arătau jalnic. Și-a turnat un scotch și a ridicat sticla în direcția ei. Ea a scuturat din cap. El a ridicat din umeri și s-a îndreptat spre fotoliul lui. Cum strica ea tot cheful, fără să sesizeze

momentul prielnic. S-a așezat în fotoliu cu un oftat de satisfacție, cel al omului care-și regăsește confortul domestic. Fotoliul lui, fotoliul ei, viață de cuplu ca mai înainte. Fiona a aruncat un ochi la foaia de hârtie din mâna ei, relatarea nevestei chitaristului despre lumea luxoasă în care trăia acesta, dar îi era imposibil să înțeleagă ceva. El a băut în tăcere, iar ea a fixat un punct din capătul celălalt al camerei, fără să se uite la ceva anume.

Apoi Jack a spus:

— Fiona, uite care-i treaba, știi că te iubesc.

După câteva secunde, ea a răspuns:

— Aș prefera să dormi în camera liberă.

El a dat din cap în semn de încuviințare.

— O să-mi iau valiza din dormitor.

Nu s-a ridicat. Amândoi cunoșteau foarte bine forța cuvintelor nerostite, ale căror duhuri invizibile dansau acum în aerul din jur. Ea nu-i spusese să nu intre în apartament, acceptând astfel tacit că putea să doarmă acolo. El nu-i spusese dacă statisticiana lui îl dăduse afară sau se răzgândise el ori poate trăise suficiente experiențe extatice cât să-i ajungă până-n mormânt. Încă nu atinseseră subiectul schimbării încuietorii. Probabil el se întreba unde stătuse până la ora asta. Ea aproape că nu suporta să-l vadă la față. Acum ar fi fost nevoie de un scandal din ăla monstru, unul cu mai multe reprize, care să nu se termine prea repede. S-ar putea să urmeze niște digresiuni pline de ranchiună, poate remușcările lui vor veni împachetate în niște plângeri, s-ar putea să treacă luni până când o să-l lase să doarmă în pat cu ea, fantoma celeilalte femei s-ar putea să stăruie între ei pentru totdeauna. Dar în final probabil că o să găsească ei o cale să se întoarcă, mai mult sau mai puțin, la viața lor de dinainte.

Gândul la acest efort titanic, la întregul proces, a istovit-o și mai tare. Totuși nu era chip să i se sustragă. Ca și cum ar fi încheiat un contract prin care se angaja să redacteze un manual de Drept anost, dar necesar. S-a gândit că nu i-ar strica un pahar de băutură la urma urmei, dar i s-a părut că prea ar arăta ca și cum ar avea ceva de sărbătorit. Mai era drum lung până la împăcare. Mai presus de orice, nu suporta să audă cum îi spune iarăși că o iubește. Nu-și dorea decât să se întindă în pat, singură, să ronțăie un fruct, să lase resturile să cadă pe podea înainte să se cufunde în uitare. Ce-ar fi putut s-o oprească? S-a ridicat și a început să-și adune hârtiile, iar atunci Jack s-a apucat să vorbească.

A fost ca un torent de cuvinte, în parte rugăminți de iertare, în parte autojustificări, dintre care pe unele le mai auzise și înainte. Că era și el un biet muritor, că îi fusese absolut fidel ani și ani de zile, că îl biruise curiozitatea să vadă și el cum e și că aproape imediat ce plecase de-acasă în seara aia, imediat ce ajunsese la Melanie, și-a dat seama ce greșeală făcea. O simțea ca pe-o străină, nu o înțelegea deloc. Iar când s-au dus în dormitor...

Fiona a ridicat o mână în semn de avertizare. Nu voia să audă nimic despre dormitor. El s-a oprit, a luat aminte, apoi a continuat. Fusese un idiot să se lase mânat de nevoile sexuale și ar fi trebuit să facă stânga-mprejur chiar în seara respectivă, când Melanie îi deschisese ușa, dar îi fusese prea rușine și se simțise obligat să meargă mai departe.

Strângându-și servieta la piept, Fiona rămăsese ținută în mijlocul camerei, uitându-se la el, întrebându-se ce să facă să-l oprească. O uimea faptul că până și acum, în aceste prime scene ale dramei conjugale, cântecul irlandez continua să i se învârtă în minte, căpătând un ritm mai alert pe măsură ce discursul lui Jack se anima, răsunând deopotrivă mecanic și voios, ca și cum ar fi ieșit dintr-o flașnetă. Sentimentele ei erau confuze, încețoșate de oboseală și dificil de conturat atâta vreme cât cuvintele tânguitoare ale soțului ei o copleșeau. Nu se simțea cuprinsă de furie, nici de resentimente amare, dar nici nu părea dispusă să se resemneze pur și simplu.

Da, spunea Jack, odată ajuns acasă la Melanie, se simțise constrâns în mod stupid să ducă la capăt ceea ce începuse.

— Și cu cât mă simțeam mai prins în cursă, cu atât îmi dădeam mai tare seama ce tâmpit eram să risc tot ce avem noi, tot ce am construit împreună, dragostea noastră care...

— Am avut o zi lungă, i-a zis ea traversând încăperea. Îți pun valiza în hol.

S-a dus în bucătărie să ia un măr și o banană din sacoșa de cumpărături de pe masă. Când s-a îndreptat spre dormitor, cu ele în mână, și-a adus aminte drumul relativ binedispus spre casă. Simțise atunci insinuându-se primele semne ale unei ușoare alinări. Greu să le mai regăsească acum. A deschis ușa și a dat cu ochii de valiza lui stând lângă pat, dreaptă pe roțile ei, cu un aer țeapăn și afectat. Iar în clipa aia și-a dat seama limpede ce simțea față de întoarcerea lui Jack. Ce simplu. Dezamăgire că nu rămăsese acolo unde era. Măcar încă un pic. Atât și nimic mai mult. Dezamăgire.

1. Referire la poemul „Composed Upon Westminster Bridge, September 3, 1802“ de William Wordsworth.
2. De la brutalism – stil arhitectonic apărut în Marea Britanie în 1954 și susținând un funcționalism radical.
3. Mișcări rapide, voluntare, ale ochilor, făcute atunci când se schimbă punctul de referință, de exemplu în timpul cititului sau pentru a capta toate informațiile vizuale când se urmărește o scenă etc.
4. În grădinile cu sălcii.

Fiona avea impresia, deși faptele n-au confirmat-o, că spre sfârșitul verii lui 2012, despărțirile și necazurile conjugale sau între parteneri luaseră în Marea Britanie proporțiile unei marea anormale, măturând în cale familii întregi, năruind proprietăți și visuri pline de speranță, înecându-i pe cei care nu dădeau dovadă de un instinct de supraviețuire suficient de puternic. Legămintele de dragoste erau abjurate sau rescrise, tovarăși de viață odată pașnici se transformau în combatanți dibaci, care se ghemuiesc gata de atac în spatele avocaților, fără să le pese de costuri. Bunuri familiale pe care până atunci nimeni nu dădea doi bani deveneau obiectul unor lupte aprige, încrederea firească de odinioară era înlocuită de „aranjamente“ scrupulos redactate. În mințile protagoniștilor, istoria mariajului lor era revizitată pentru a lăsa impresia că fusese de la bun început sortit eșecului, dragostea era făcută acum să treacă drept amăgire. Cât despre copii? Pioni pe o tablă de șah, monede de schimb pentru mame, victime ale neglijenței financiare ori afective din partea taților; pretexte pentru acuzații de abuz reale, imaginare sau fabricate cu cinism în special de mame, câteodată și de tați; copii confuzi, făcând săptămânal naveta între domiciliile părinților conform înțelegerilor privind custodia minorilor, hăinuțe sau penare rătăcite ce devin capete de acuzare transmise extrem de vocal de la un avocat la altul; copii condamnați să-și vadă tații o dată sau de două ori pe lună; sau niciodată, atunci când bărbații mai hotărâți dispăreau în atelierul unui nou mariaj pasional pentru a forja noi vlăstare.

Iar banii? Noua monedă erau lucrurile spuse pe jumătate și argumentele tendențioase. Soți lacomi contra soții lacome, acționând asemenea unor națiuni la sfârșitul unui război, înhățând din ruine ce pradă se mai nimerea înaintea retragerii finale. Bărbați care-și ascundeau fondurile în conturi din străinătate, femei care doreau să ducă o viață lipsită de griji financiare pentru totdeauna. Mame care își împiedicau copiii să-și vadă tații în ciuda hotărârii tribunalului; tați care neglijau să contribuie la întreținerea copiilor în ciuda hotărârii tribunalului. Soți care se dedau la violențe față de soții și față de copii, neveste mincinoase și răuvoitoare, una din părțile adverse sau ambele sub influența alcoolului sau a drogurilor sau suferind de psihoză; și iarăși copiii, obligați să le poarte de grijă unor părinți inadecvați, copii abuzați cu adevărat, sexual, mental, și una, și alta, ale căror mărturii sunt prezentate pe ecran în sălile de judecată. Și în alte cazuri decât cele cu care se confrunta Fiona, judecate de instanțe penale, nu de cele pentru cauze de familie, copii torturați, înfomețați sau bătuți până la moarte, supuși unor ritualuri animiste ca să le fie scoase spiritele rele din trup, tineri tați vitregi abominabili, care le rup oasele sugarilor sub privirile docile și goale ale mamelor, și droguri, băutură, mizerie domestică de nedescris, vecini indiferenți, surzi doar la anumite

țipete, asistenți sociali neglijenți sau apăsăți de o prea mare responsabilitate, incapabili să intervină.

Iar activitatea Family Division continua ca întotdeauna. Doar întâmplarea făcuse ca pe rol să se afle atâtea cazuri de conflicte conjugale pe care Fiona trebuia să le judece. Pură coincidență că ea însăși se confrunta cu un asemenea conflict. În domeniul ei, nu era ceva obișnuit ca oamenii să fie condamnați la închisoare, dar în același timp îi trecea uneori prin minte să-i bage la pușcărie pe toți oamenii ăia care își doreau, cu prețul propriilor copii, o soție mai tânără, un soț mai bogat sau mai puțin plicticos, o viață în altă suburbie, o nouă experiență sexuală, o nouă poveste de dragoste, o altă viziune asupra lumii, un nou început promițător înainte să fie prea târziu. Urmărirea plăcerii și nimic altceva. Kitsch moral. Faptul că nu avea copii și situația în care se găsea cu Jack plăsmuiau aceste reverii și, evident, nu trebuiau luate în serios. Chiar dacă și-a îngropat într-un ungher secret al minții, fără a-l lăsa însă vreodată să-i afecteze judecata, un dispreț puritan pentru bărbații și femeile care-și distrugeau propriile familii în timp ce se convingeau singuri că acționau în mod altruist și pentru o cauză dreaptă. În cadrul acestui experiment mental, nu-i lăsa la o parte pe cei care n-aveau copii, cel puțin nu pe Jack. O perioadă de ședere după gratii pentru că le pângărise mariajul în numele dorinței de-a încerca ceva nou? De ce nu?

Acasă, la Gray's Inn, viața lor era liniștită și încordată. Trăseseră câteva certuri, în cursul cărora Fiona dăduse și ea glas unor resentimente pline de venin. Douăsprezece ore mai târziu, resentimentele respective fuseseră reînnoite cu înflăcărare, asemenea unor jurăminte de nuntă, nu se schimbaseră nimic, atmosfera nu se „limpezise“. Ea rămânea o femeie trădată. El și-a condimentat scuzele cu vechile plângeri că ea îl ținuse la distanță, că era rece. Într-o seară, târziu, afirmase chiar despre ea că „nu mai avea nici un haz“ și că „își pierduse orice chef de joacă“. Dintre toate acuzațiile, acestea din urmă o deranjau cel mai tare, pentru că știa că au o doză de adevăr, dar asta nu i-a diminuat furia.

Măcar nu-i mai spunea că o iubește. Cu ocazia ultimei discuții, pe care o avuseseră cu zece zile în urmă, au reiterat tot ce își spusese și mai înainte, n-au lipsit nici o replică, nici o acuzație, nici o frază îndelung gândită și bine șlefuită, și în scurt timp se repliaseră, sătui unul de altul și de ei înșiși. De atunci, nimic. Își vedeau de treburile lor zilnice, se duceau la serviciu fiecare în altă parte a orașului, iar când se regăseau izolați în spațiul apartamentului lor, se evitau cu grație, ca niște dansatori de cadril. Atunci când trebuiau să abordeze chestiuni domestice, erau concisi și se întreceau să se arate cât mai politicoși, evitau să ia masa împreună, lucrau în camere separate, simțind cu acuitate prin pereți prezența radioactivă a celuilalt. Fără să mai fie nevoie să discute, au declinat toate invitațiile ce reclamau prezența amândurora. Singura ei conciliere a fost să-i dea o cheie dintre cele noi.

A dedus din remarcile lui evazive, dar îmbufnate, că acolo, în dormitorul statisticienei, nu trecuse de porțile paradisului. Nu că asta ar fi încălzit-o cu ceva. Probabil că avea să-și încerce norocul prin alte părți, dacă nu și-l încerca deja, de data asta eliberat de constrângerile deprimante ale sincerității. „Conferințele lui de geologie“ s-ar putea să fie o acoperire convenabilă. Și-a adus aminte de promisiunea pe care i-o făcuse, că avea să-l părăsească dacă va continua relația cu Melanie. Dar Fiona nu avea timp să pună în mișcare o desprindere atât de severă. Și era încă indecisă, n-avea prea mare încredere în starea ei de spirit actuală. Dacă el i-ar fi lăsat mai mult timp după ce plecase de-acasă, ar fi ajuns la o decizie clară și ar fi găsit o soluție constructivă să pună capăt căsătoriei lor sau s-o reclădească. Drept care s-a lăsat absorbită de muncă, așa cum făcea de obicei, pregătindu-se să supraviețuiască o zi după alta acelei drame înăbușite a semiexistenței ei alături de Jack.

Când una dintre nepoatele lui le-a lăsat copiii peste weekend, două fetițe, gemene identice, în vârstă de opt ani, lucrurile au devenit mai lejere, apartamentul le-a părut mai mare din moment ce atenția lor s-a concentrat spre altceva. Timp de două nopți, Jack a dormit pe sofa din living, fără ca asta să suscite vreo întrebare din partea copilelor. Erau niște fetițe bine-crescute, care primiseră o educație cumva de modă veche, afișând o atitudine gravă și rezervată, ceea ce nu le împiedica să se ia aprig la ceartă când și când. Una sau cealaltă – nu era prea greu să le deosebești – se ducea la Fiona când ea stătea și citea, se posta dinaintea ei, își lăsa încrezătoare o mână pe genunchiul ei și dădea drumul unui șuvoi cristalin de anecdote, gânduri, fantezii. Atunci Fiona se prindea și ea în vorbă, oferindu-le propriile povești. De două ori în cursul vizitei i se întâmplase, în timp ce vorbea, să simtă cum o cuprinde un val de afecțiune care făcea să i se pună un nod în gât și s-o usture ochii din cauza lacrimilor. Se simțea bătrână și ridicolă. O durea să constate iarăși ce frumos se purta Jack cu copiii. Cu riscul de a se răni la spate, cum pățise o dată cu cei trei băieți ai fratelui Fionei, s-a jucat în draci cu ele, ceea ce le-a făcut să scoată niște țipete de încântare aproape neomenești. Acasă, mama lor, necăjită de divorțul prin care trecuse, nu le sălta niciodată în aer cu capul în jos. Le-a dus afară, în grădină, ca să le învețe o versiune originală de crichet pe care o născocise pe loc și le-a citit îndelung la culcare, cu o energie comică nestăpânită și un real talent pentru interpretarea personajelor.

Dar duminică seara, după plecarea gemenelor, încăperile parcă s-au contractat la loc, aerul a devenit irespirabil, iar Jack a plecat fără vreo explicație, într-un gest vădit de ostilitate. La vreun rendez-vous? s-a întrebat ea apucându-se să facă ordine în camera liberă ca să-și ocupe mintea cu ceva și să nu se deprime și mai tare. În timp ce pune la loc jucăriile de pluș în coșul de răchită, strângea biluțele de sticlă și desenele aruncate sub pat, a simțit cum o învăluie o tristețe vagă, o formă de nostalgie de moment provocată poate de absența subită a copiilor. Senzația a persistat și luni dimineață, transformându-se într-o nefericire generală care a însoțit-o tot drumul spre serviciu. A început să se estompeze abia când s-a așezat la birou ca să se pregătească pentru primul caz din acea săptămână.

Probabil că, la un moment dat, Nigel Pauling intrase și îi adusese corespondența, pentru că mormanul de scrisori s-a ivit brusc lângă cotul ei. Când a dat cu ochii de un plic albastru-deschis, mai mic decât celelalte, care trona chiar deasupra teancului, a fost cât pe ce să-l cheme pe grefierul ei să-l deschidă. N-avea dispoziția potrivită să citească singură alt șuvoi de injurii agramate sau altă amenințare cu violența. S-a întors la treabă, dar nu reușea să se concentreze. Plicul ăla nepractic, scrisul plin de bucle, lipsa codului poștal, ștampila poștei un pic strâmbă – câte nu văzuse din astea. Dar când s-a uitat iarăși și a zărit timbrul, a avut imediat o bănuială, a cântărit o clipă scrisoarea în mână, apoi a deschis-o. De cum a văzut formula de adresare, și-a dat seama că avusese dreptate. Într-un anume sens, o aștepta de săptămâni întregi. Vorbise cu Marina Greene și aflase că făcea mari progrese, fusese externat din spital, recupera materia acasă și în câteva săptămâni avea să se întoarcă la școală.

Trei foi de hârtie de un albastru pal, scrise pe cinci fețe. Prima avea un 7 încercuit în centrul paginii, deasupra datei.

Doamnă judecător!

E a șaptea scrisoare pe care v-o scriu și cred că pe asta o s-o și expediez.

Primele cuvinte din următorul paragraf erau tăiate.

O să fie cea mai simplă și cea mai scurtă. Aș vrea doar să vă povestesc o întâmplare. Mi-am dat seama acum cât e de importantă. A schimbat totul. Mă bucur că am așteptat, n-aș fi vrut să citiți celelalte scrisori. Erau prea penibile! Chiar dacă nu la fel de groaznice ca injuriile pe care le-am proferat la adresa dumneavoastră când Donna a venit și m-a anunțat despre decizia pe care ați luat-o. Eram sigur că o să-mi acceptați punctul de vedere. De fapt, știu foarte bine ce mi-ați spus, cât era de evident că gândeam cu capul meu, și mi-aduc aminte că v-am mulțumit. Încă tunam și fulgeram când doctorul acela, domnul „te-rog-să-mi-spui-Rodney“ Carter, a intrat în cameră cu vreo șase oameni și cu tot echipamentul ăla. Probabil se gândiseră că o să fie nevoie să mă imobilizeze. Numai că eram prea slăbit ca să mă opun și, chiar dacă eram furios, știam cum v-ați fi așteptat să mă comport. Așa că am întins frumos brațul și ei au trecut la treabă. Gândul că sângele altcuiva se amestecă cu al meu m-a deznăstăvit atât de tare, încât am vomitat pe tot patul.

Dar nu asta voiam să vă spun. Ci ceea ce urmează. Mama n-a suportat să se uite, așa că a stat afară, pe coridor, și o auzeam cum plânge, lucru care m-a întristat foarte tare. Nu știu când a apărut tata. Cred că am leșinat pentru scurt timp și, când mi-am revenit, amândoi stăteau lângă patul meu și plângeau, ceea ce m-a întristat și mai tare, să văd cum nesocotiserăm cu toții porunca Domnului. Dar – și asta e important! – mi-au trebuit câteva momente ca să-mi dau seama că plângeau de BUCURIE. Erau așa de fericiți, mă îmbrățișau, se îmbrățișau și îi mulțumeau lui Dumnezeu printre hohote de plâns. Mă simțeam prea aiurea și mi-au trebuit o zi-două să mă prind. La început nici nu prea mi-am bătut capul. Apoi am stat și m-am gândit. Nu se poate și sătul, și cu banii în pungă! Nu înțelesesem niciodată zicala asta până acum. Deși te-ai săturat, banii din pungă sunt neatinși. Părinții mei au respectat învățăturile, le-au dat ascultare bătrânilor, au făcut tot ce trebuia, deci puteau spera că vor ajunge în paradisul pământesc – și totodată eu rămăsesem în viață, fără ca vreunul dintre noi să fie disociat. Mi se făcuse transfuzia, dar nu era responsabilitatea noastră! Dați vina pe judecătoarele, dați vina pe întregul sistem fără Dumnezeu, dați vina pe ceea ce noi numim câteodată „lumea“. Ce ușurare! Fiul nostru este încă în viață, deși am spus că trebuie să moară. Băiatul nostru, pungea cea plină!

Nu știu cum să interpretez toate astea. A fost o impostură? Pentru mine a însemnat un moment de cotitură în viață. În fine, ca să n-o mai lungesc. Când m-au adus acasă, am luat Biblia și am scos-o din cameră, am dus-o în hol și am pus-o în mod simbolic cu fața în jos pe un scaun, anunțându-mi părinții că n-o să mai pun în veci piciorul în Sala Regatului, așa că pot să mă disocieze cât vor. Ne-am certat groaznic. Domnul Crosby a venit să-mi bage mințile-n cap. Fără succes. M-am apucat să vă scriu pentru că aveam mare nevoie să stau de vorbă cu dumneavoastră, aveam mare nevoie să aud vocea dumneavoastră calmă, aveam mare nevoie de mințea dumneavoastră limpede ca să mă lămurească. Am senzația că m-ați ajutat să mă apropiu de ceva nou, ceva cu adevărat minunat și profund, dar n-aș ști să spun ce anume. Nu mi-ați zis niciodată în ce anume credeți, dar mi-a plăcut la nebunie când ați venit și ați stat acolo cu mine și am cântat „The Salley Gardens“. Nu trece o zi fără să citesc poezia asta. Îmi place să fiu „nebulos și tânăr“ și, dacă nu erați dumneavoastră, acum n-aș mai fi nici una, nici alta, aș fi mort! V-am scris o groază de scrisori tâmpite și mă gândesc la dumneavoastră tot timpul, tare mult aș vrea să ne vedem și să mai stăm de vorbă. Visez cu ochii deschiși la noi doi, fantezii frumoase și absurde, cum plecăm împreună într-o călătorie în jurul lumii cu vaporul, cum avem cabine una lângă alta și toată ziua ne plimbăm pe punte și stăm de vorbă.

Doamnă judecător, v-aș ruga să-mi scrieți fie și câteva cuvinte ca să știu că ați citit scrisoarea asta și că nu mă urâți pentru că am îndrăznit să v-o scriu.

Al dumneavoastră,
Adam Henry

P.S.: Am uitat să vă spun că mă întrezesc pe zi ce trece.

* * *

Nu i-a răspuns sau, mai precis, nu a expediat biletul pe care îi luase aproape o oră să-l scrie în seara aceea. În cel de-al patrulea draft, care era și ultimul, și-a zis că găsisese un ton suficient de prietenos ca să-i spună că se bucura să afle că fusese externat și că se simțea mai bine, era încântată că își amintea cu plăcere de vizita ei. I-a sugerat să se arate iubitor față de părinții lui. Era normal pentru un adolescent să pună la îndoială convingerile în care fusese crescut, dar trebuia să facă acest lucru într-o manieră respectuoasă. A încheiat mărturisindu-i, deși nu era adevărat, că o „zgândărise“ ideea călătoriei cu vaporul în jurul lumii. A adăugat că și ea, când era tânără, visase să fugă undeva, departe. Nici acest lucru nu era adevărat, pentru că încă de la șaisprezece ani fusese prea ambițioasă, prea ahtiată să ia note bune la școală ca să-i stea capul la fugă. Singurele evadări aventuroase din adolescență fuseseră vizitele la verișoarele ei din Newcastle. A doua zi, când și-a aruncat ochii peste scurta ei scrisoare, nu tonul prietenos a frapat-o, ci tocmai răceala, sfaturile inutile, recursul la formele impersonale, amintirea fabricată. A recitit, în schimb, scrisoarea lui Adam și au emoționat-o încă o dată inocența și căldura ce răzbăteau din ea. Mai bine să nu-i trimită nimic decât să-l descurajeze. Dacă ulterior avea să se răzgândească, putea să-i scrie atunci.

Se apropia momentul când avea să plece în circuit, pe un traseu ce cuprindea diferite orașe englezești și vechile reședințe ale tribunalelor assize, însoțită de alt judecător, specializat în Drept civil și penal. Urma să audieze cazuri care altfel ar fi trebuit transferate la tribunale din Londra. Avea să fie cazată în case de patrimoniu special conservate, clădiri impresionante, de interes istoric și arhitectural deosebit, unele dintre ele având pivnițe de vinuri faimoase și menajere care știau să gătească bine. Se obișnuia să fie invitată la o cină oferită de înaltul șerif al comitatului. După care ea și colegul judecător urmau să întoarcă invitația, organizând în casa unde erau cazați o cină la care aveau să participe notabilități locale sau figuri interesante (două categorii ce nu coincideau întotdeauna). Camerele erau mult mai mari decât cele ale apartamentului ei, paturile mai late, așternuturile dintr-o țesătură mai fină. În zilele fericite, pentru o femeie cu o căsnicie solidă, faptul de a se caza singură în asemenea locuri echivala cu o plăcere vinovată și senzuală. Acum tânjea să scape de acel tăcut și solemn *pas de deux* de acasă. Iar prima oprire era în orașul ei englezesc preferat.

Într-o dimineață de la începutul lui septembrie, cu o săptămână înainte de plecare, a primit a doua scrisoare. De data asta a tratat-o cu mai multă îngrijorare, încă dinainte s-o deschidă, pentru că plicul albastru zăcea chiar pe covorașul din holul apartamentului ei, printre pliante publicitare și o factură de electricitate. Pe plic nu era scrisă nici o adresă, doar numele ei. Lui Adam Henry nu i-ar fi fost prea greu să se afle pe undeva pe-afară, pe Strand ori pe Carey Street, urmărind-o de la distanță.

Jack plecase deja la serviciu. A luat scrisoarea și s-a dus la bucătărie, așezându-se în fața resturilor de la micul dejun.

Doamnă judecător,

Nici nu știu ce-am scris data trecută, pentru că n-am păstrat o copie a scrisorii, dar nu contează că nu mi-ați răspuns. Simt în continuare nevoia să stăm de vorbă. Iată ultimele noutăți – mă cert la greu cu părinții, e fantastic că m-am întors la școală, mă simt mai bine, mai vesel, apoi trist, apoi iarăși vesel. Uneori, gândul că prin vene îmi circulă sângele unui străin mă îngreșează, ca și cum ar trebui să beau saliva altcuiva. Sau chiar mai rău. Nu pot să-mi scot din minte faptul că transfuzia e ceva rău, dar nici că-mi mai pasă. Am atâtea întrebări să vă pun, însă nici măcar nu sunt sigur că vă mai aduceți bine aminte de mine. Probabil că între timp ați mai avut zeci de cazuri și nenumărate decizii de luat în privința altor oameni. Asta mă face să mă simt gelos! Am vrut să vă abordez pe stradă, să vin și să vă bat pe umăr ca să discutăm acolo! N-am făcut-o, pentru că sunt un laș. M-am gândit că s-ar putea să nu mă recunoașteți. Nu trebuie să-mi răspundeți nici la această scrisoare, deși mi-ar face o deosebită plăcere. Vă rog să nu vă îngrijorați, n-o să vă hărțuiesc sau altceva. Doar mă simt de parcă mi-ar fi explodat capul și mi-ar țâșni afară tot felul de chestii!

Al dumneavoastră devotat,
Adam Henry

Imediat i-a trimis un e-mail Marinei Greene ca s-o întrebe dacă nu și-ar putea găsi un pic de timp, ca o verificare de rutină, să-i facă o vizită băiatului și s-o informeze. Răspunsul a venit în aceeași seară. Marina se întâlnește cu Adam în după-amiaza respectivă la școală, unde el începea un trimestru extraordinar pentru a-și putea susține examenele până la Crăciun. A stat o jumătate de oră cu el. Mai luase ceva în greutate și prinsese puțină culoare în obraji. Era vioi, chiar „amuzant și un pic obraznic“. Avea niște probleme acasă, în special diferende religioase cu părinții lui, dar, în opinia ei, asta nu era ceva deosebit. Separat, directorul îi confirmase că Adam recuperase cu brio materia pentru teze după externarea din spital. Profesorii considerau că se descurca excelent. Participa activ la ore, n-avea probleme de comportament. Una peste alta, totul mergea bine. Mai liniștită, Fiona a decis să nu-i răspundă la scrisoare.

O săptămână mai târziu, luni dimineată, când trebuia să plece în călătoria ce avea s-o ducă în nord-estul Angliei, s-a produs o mișcare infimă de-a lungul faliei survenite în existența ei conjugală, o deplasare la fel de imperceptibilă ca deriva continentelor. Evenimentul s-a petrecut în tăcere, neanunțat. Mai târziu, în tren, când s-a gândit la el, momentul respectiv părea suspendat la granița dintre real și imaginar. Oare memoria nu-i juca feste? Când intrase în bucătărie, era șapte și jumătate. Jack stătea lângă blatul de lucru, cu spatele la ea, turnând boabe de cafea în râșniță. Fiona își dusesse deja valiza în hol și își strângea ultimele documente. Ca de obicei, se ferea să rămână într-un spațiu închis împreună cu el. A cules o eșarfă de pe spătarul unui scaun și s-a dus să-și continue căutările în living.

După câteva minute, s-a întors. El tocmai lua o cană cu lapte din cuptorul cu microunde. Erau foarte tipicari când venea vorba de ritualul cafelei de dimineată și, în decursul anilor, ajunseseră să aibă aceleași gusturi. Le plăcea s-o bea tare, în cești înalte cu buza subțire, extrasă din soiuri columbiene de calitate superioară, cu lapte cald, nu fierbinte. Cu spatele la ea, Jack și-a turnat lapte în cafea, apoi s-a întors cu mâna în care ținea ceașca doar o ideeă întinsă spre ea. Nimic din expresia de pe chipul său nu dădea de înțeles că i-ar oferi-o, iar ea

nici n-a încuviințat, nici n-a clătinat din cap. Pentru o clipă, ochii li s-au întâlnit. Apoi, Jack a pus ceașca pe masa de lemn și a împins-o câțiva centimetri spre ea. Gestul în sine nu însemna mare lucru, pentru că, în ciuda felului aceuia încordat în care își dădeau târcoale, rămăseseră totuși prevenitori, ca și cum fiecare încerca să-l întrecă pe celălalt în a se arăta mai rațional, mai presus de orice ranchiună care li s-ar fi putut reproșa. N-ar fi făcut niciodată un ibric de cafea doar pentru unul singur. Dar sunt multe feluri în care poți să pui o ceașcă de cafea pe masă, de la gestul categoric în care porțelanul se lovește de lemn până la așezarea delicată, fără zgomot, și sunt multe feluri în care poți să accepți o ceașcă, așa cum a făcut ea, lin, cu încetinitorul, iar după ce a luat o înghițitură, nu s-a îndepărtat, cel puțin nu imediat, cum ar fi făcut în altă dimineață. S-au scurs așa, în tăcere, câteva clipe, apoi a părut că mai departe decât nu erau pregătiți să meargă, că momentul avea o încărcătură prea mare pentru amândoi și a forța nota ar fi însemnat să revină de unde plecaseră. Jack s-a întors ca să-și ia și el o ceașcă de cafea, iar Fiona s-a răsucit pe călcâie și s-a dus să ia ceva din dormitor. S-au mișcat puțin mai lent ca de obicei, poate chiar reticenti.

Pe la începutul după-amiezii era la Newcastle. Un șofer o aștepta la turnichete s-o ducă la sediul tribunalului de pe Quayside. Nigel Pauling a întâmpinat-o la intrarea judecătorilor și a condus-o în biroul ei. Venise dimineață cu mașina de la Londra, aducând dosarele de instanță și robele – tot dichisul, cum zicea el –, pentru că ea urma să audieze cazuri și la Queen's Bench Division¹, și la Family Division. Prim-grefierul tribunalului a venit să o întâmpine în mod oficial, urmat de grefierii de ședință, împreună cu care a trecut în revistă cazurile aflate pe rol în ziua respectivă.

Mai erau și alte chestiuni minore care trebuiau lămurite, așa că abia la patru a putut să plece. Conform prognozei meteo, la începutul serii se anunțau furtuni și ploi torențiale, ce aveau să se deplaseze dinspre sud-vest. L-a rugat pe șofer să aștepte și a făcut o plimbare pe splaiul lat al fluviului, pe sub Tyne Bridge și în sus pe Sandhill, pe lângă noile cafenele și aranjamentele florale de lângă masivele clădiri negustorești cu fațade clasice. A urcat treptele până la Castle Garth și a rămas acolo, lângă fortăreață, uitându-se înapoi către fluviu. Avea o pasiune pentru tot acest amestec de fontă robustă, de oțel și sticlă specifice arhitecturii postindustriale, de vechi depozite salvate de la decrepitudine pentru a li se reda o tinerețe fantezistă, plină de cafenele și magazine. Era foarte legată de Newcastle și se simțea în largul ei aici. În adolescență, din cauza bolilor recurente ale mamei ei, venise de câteva ori să stea la verișoarele sale preferate. Unchiul Fred, dentist de profesie, era omul cel mai înstărit din câți cunoscuse. Mătușa Simone preda franceza la un liceu. În casa lor domnea un haos agreabil, ceea ce echivala cu o eliberare față de regatul sufocant și impecabil al mamei ei din Finchley. Verișoarele ei, două fete de aceeași vârstă cu ea, erau vesele și nestăpânite și în fiecare seară o antrenau cu forța în aventuri terifiante, din care nu lipseau băutura și patru muzicieni cu părul lung până-n talie și mustăți pe oală, care aveau un aer depravat, dar se dovediseră băieți buni la suflet. Părinții ei ar fi fost uluiți și extrem de tulburați să știe că fiica lor studiosă în vârstă de șaisprezece ani era o figură familiară în anumite cluburi, bea cherry brandy și rom cu cola și avusese deja un iubit. Împreună cu verișoarele ei, era o fană înfocată a unei trupe de blues prost echipate și mereu neplătite; fusese acceptată în chip de *roadie* novice, avea grijă de echipamentele formației și dădea o mână de ajutor la încărcarea amplificatoarelor și a setului de tobe în portbagajul unei dubițe ruginite care se strica tot timpul. Adesea chiar acorda și chitarele. Emanciparea ei se datora în bună măsură faptului că vizitele sale erau sporadice și nu durau niciodată mai mult de trei săptămâni. Dacă ar fi stat mai mult – o posibilitate nici un moment luată în calcul –, poate i s-ar fi îngăduit să cânte blues. Poate ar fi ajuns să se mărite cu

Keith, vocalul trupei și cântăreț la muzicuță, care avea un braț atrofiat și pe care ea îl adora timidă.

Când Fiona avea optsprezece ani, unchiul Fred și-a mutat cabinetul stomatologic în sud, iar povestea ei de dragoste cu Keith s-a încheiat, lăsând în urmă lacrimi și câteva poeme de amor pe care nu le-a mai trimis. N-avea să mai trăiască în viața ei acea întâlnire cu riscul și cu distracția dezlănțuită, iar experiența aceea a rămas indisolubil legată de Newcastle. N-ar fi putut reedita în veci așa ceva la Londra, locul unde avea să-și îndeplinească ambițiile profesionale. De-a lungul anilor s-a întors de mai multe ori în nord-est cu diferite ocazii, iar în patru dintre acestea, în calitate de judecător în circuit. Întotdeauna se binedispunea când dădea cu ochii de High Level Bridge, podul peste fluviul Tyne proiectat de Robert Stephenson, și când cobora din tren, precum adolescența entuziastă de odinioară, în gara centrală din Newcastle, sub cele trei arcade grandioase, creațiile arhitectului John Dobson, pentru a traversa apoi spre ieșire bizarul portic neoclasic al lui Thomas Prosser. Unchiul ei, dentistul, care venea s-o întâmpine în Jaguarul său verde împreună cu verișoarele ei nerăbdătoare, o învățase să aprecieze gara aceea, precum și alte comori arhitecturale ale orașului. Nu reușea niciodată să scape de impresia că se găsea undeva în străinătate, într-unul dintre acele orașe-state baltice, care degajau optimism și mândrie. Aerul era mai tare și mai plin de viață, lumina iradia o luminescență cenușie, localnicii erau mai prietenoși, dar mai caustici, mai conștienți de persoana lor sau mai autoironici, ca niște actori de comedie. Prin comparație cu al lor, accentul ei din sud suna forțat, nefiresc. Dacă, așa cum îi plăcea lui Jack să repete, geologia modelase caracterul și destinele britanicilor, atunci localnicii erau din granit, iar ea – din calcar sfărâmiat. Dar datorită dragostei juvenile pe care i-o purta orașului, verișoarelor ei, trupei și primului iubit, își închipuia că se putea schimba, că putea să devină mai autentică, mai originală, să devină o Geordie, o adevărată locuitoare a Newcastle-ului. După ani de zile, amintirea acelei ambiții încă îi mai aducea zâmbetul pe buze. Dar de fiecare dată când se întorcea, o bântuia o senzație nedeslușită de reînnoire, de potențial secret al unei alte vieți, chiar și acum, când se afla în pragul vârstei de șaizeci de ani.

* * *

Mașina în care s-a urcat era un Bentley din anii '60. Destinația ei, Leadman Hall, se afla într-un parc, la vreun kilometru și jumătate distanță de ghereta paznicului și de porțile pe care intra acum. A trecut pe lângă un teren de crichet, apoi pe lângă o alee străjuită de fagi al căror frunziș fremăta deja în briza ce se întetea, apoi de un lac năpădit de vegetație. Vila, în stil roman, zugrăvită recent într-un alb cam prea puternic, avea douăsprezece camere și un personal format din nouă persoane care trebuiau să le facă șederea cât mai plăcută celor doi judecători de la High Court aflați în circuit. Doar oranjeria fusese vag apreciată de Nikolaus Pevsner² în ghidurile sale, nimic altceva. Numai o anomalie birocratică ferise Leadman Hall de tăierile de cheltuieli, dar jocul se apropia de sfârșit, acesta era ultimul an pentru membrii magistraturii. Vila, închiriată timp de câteva săptămâni pe an de la o familie din partea locului cu o îndelungată tradiție de afaceri în domeniul exploatarea cărbunelui, găzduia mai ales nunți sau conferințe. De-acum se ajunsese la concluzia că terenul de golf, cele de tenis și piscina exterioară încălzită erau un lux inutil pentru niște judecători extrem de ocupați, aflați în trecere. De anul viitor, o companie locală de taxi va pune la dispoziție un Vauxhall spațios în locul Bentley-ului. Judecătorii vor fi cazați într-un hotel din centrul Newcastle-ului. Judecătorii de la secția penală aflați în circuit, care uneori trimiteau la închisoare pentru lungi perioade de

detenție infractori locali ce aveau niște rude fioroase, preferau izolarea într-o reședință vastă. Dar nimeni n-ar fi putut să susțină cauza păstrării Leadman Hall fără să pară că-și urmărește numai interesul personal.

Pauling aștepta împreună cu menajera pe aleea cu pietriș de la intrarea principală. Dorise să transforme într-o ocazie specială această ultimă ședere a Fionei la Leadman Hall. S-a îndreptat către portiera din spate a mașinii cu un gest ironic și pocnindu-și călcâiele. Ca de obicei, menajera era nouă. Cea de-acum era o poloneză, nu mai mult de douăzeci și ceva de ani, și-a zis Fiona, dar cu o privire neabătută și calmă, și a apucat ferm cel mai mare dintre bagajele Fionei înaintea lui Pauling. Umăr la umăr, grefierul și menajera au luat-o înainte ca s-o conducă spre camera de la etajul întâi pe care Fiona o considera a ei. Dădea spre fața casei, cu trei ferestre de la care se zăreau aleea cu fagi și o parte din lacul plin de verdeață. Dormitorul avea aproape zece metri lungime, iar în capătul celălalt se afla un salon dotat cu un birou. În schimb, ca să ajungi la baie, trebuia s-o iei pe un coridor și să cobori trei trepte acoperite cu mochetă. Pe vremea când Leadman Hall fusese modernizată ultima oară, tendința generală de a construi cât mai multe toalete și dușuri încă nu începuse.

Când s-a întors în cameră după baie, furtuna se pornise. A rămas la fereastra din mijloc, în halat, privind rafalele de ploaie, plâsmuiri mari, fantomatice, năpustindu-se asupra câmpurilor, care pentru câteva secunde nu s-au mai văzut. A zărit cum o creangă din vârful unui fag s-a frânt și a început să cadă, răsucindu-se cu susul în jos și legănându-se o clipă când s-a oprit în ramurile de mai jos, apoi continuându-și prăbușirea, încâlcindu-se iarăși, după care, eliberată în fine de vânt, s-a izbit de alee cu un trosnet. Aproape la fel de puternic ca șuieratul ploii ce mătura pietrișul era mugetul apei scurgându-se prin jgheaburi. A aprins luminile și s-a apucat să se îmbrace. Întârziase deja cu zece minute față de ora la care se serveau aperitivele.

Patru bărbați în costume de culoare închisă, fiecare cu câte un pahar de gin tonic în mână, s-au oprit din discuții și s-au ridicat din fotolii la intrarea ei. Un chelner într-o haină albă țepănă i-a pregătit băutura în timp ce colegul ei, Caradoc Ball de la Queen's Bench, care avea să se ocupe de cazurile penale, a prezentat-o invitaților, un profesor de jurisprudență, un tip care avea o afacere cu fibre optice și un funcționar dintr-un minister care se ocupa de protejarea zonelor de coastă. Toți se cunoșteau cu Ball. Ea nu invitase pe nimeni în prima seară. A urmat o scurtă conversație inevitabilă despre vremea crâncenă de afară. Apoi, o digresiune despre cum oamenii de peste cincizeci de ani și americanii continuau să trăiască într-o lume în care temperatura era exprimată în grade Fahrenheit. După care au trecut la felul cum ziarele britanice, pentru un mai mare impact, anunțau temperatura în grade Celsius când era frig afară și în grade Fahrenheit când era caniculă. Și în tot acest timp, Fiona s-a întrebat de ce tânărului încovoiat peste căruciorul dintr-un colț al camerei îi lua atât de mult să-i toarne băutura. În fine, i-a adus-o tocmai când se aborda subiectul adoptării sistemului monetar zecimal, cu ani în urmă.

Fiona aflase deja de la Ball că prezența lui la Newcastle se datora reluării unui caz de omor, în care un bărbat fusese acuzat că își bătuse mama cu o bâtă până când o omorâse, în casa ei, din cauza abuzurilor la care aceasta o supusese pe fiica ei cea mai mică, sora vitregă a acuzatului. Arma crimei nu fusese găsită și testul ADN era neconcludent. Conform avocatului apărării, femeia fusese omorâtă de un spărgător. Procesul a fost suspendat în clipa când s-a aflat că unul dintre jurați le împărtășise celorlalți informații pe care le descoperise navigând pe internet cu telefonul. Dintr-un articol de tabloid vechi de cinci ani, aflase că acuzatul mai avea o condamnare anterioară pentru lovire. În era digitală, accesul la informații impunea

anumite „clarificări“ în privința modului în care puteau acționa membrii unui juriu. Profesorul de jurisprudență supusese recent problema Comisiei Legislative și probabil că în acest punct se întrerupseseră când intrase Fiona. Acum discuția fusese reluată. Bărbatul cu fibrele optice întreba cum va putea cineva să-i împiedice pe jurați să caute informații în intimitatea casei lor sau să-l pună pe un alt membru al familiei să facă asta în locul lor. Relativ simplu, susținea profesorul. Jurații se vor controla reciproc. Ei vor fi obligați, sub amenințarea unei pedepse cu închisoarea, să denunțe imediat pe oricine ar aduce în dezbatere chestiuni ce nu au fost prezentate în sala de judecată. O condamnare de până la doi ani pentru cei care comit fapta, respectiv de până la șase luni pentru cei care se fac vinovați de omisiune de denunț. Comisia avea să-și anunțe concluziile anul viitor.

În momentul acela, majordomul a intrat să-i anunțe că cina era servită. Deși probabil că nu avea mai mult de treizeci și ceva de ani, chipul îi era de o paloare cadaverică, de parcă fusese dat cu pudră. Alb ca o aspirină, ca să folosească o expresie pe care o auzise odată la o franțuzoaică din provincie. Dar nu părea deloc bolnav, pentru că tonul îi era detașat și sigur de sine. S-a tras într-o parte și a așteptat, adoptând o postură plină de solitudine, ușor aplecat în față, până când invitații și-au terminat băuturile și au urmat-o pe Fiona printr-o serie de uși duble până în sufragerie. Masa, îndeajuns de mare ca să stea la ea treizeci de oameni, fusese aranjată pentru cinci, într-un capăt ce arăta stingher. Încăperea avea pereții acoperiți cu lambriuri, peste care se aplicase o vopsea portocalie aproape fluorescentă, cu un model cu păsări flamingo dispuse la distanțe egale. Invitații se aflau acum la capătul dinspre nord al vilei, unde vântul sufla cu putere, făcând cele trei ferestre-ghilotină să tremure și să zăngănească. Aerul era rece și umed. În șemineu nu se afla decât un buchet de flori uscate. Majordomul le-a explicat că hornul era blocat de ani de zile, dar că va aduce o aerotermă. Invitații au studiat aranjarea mesei și, după un moment de șovăieli politicoase, au convenit, de dragul simetriei, ca Fiona să stea în capul ei.

Până acum abia dacă deschisese gura să spună ceva. Majordomul cel palid la față a trecut pe la toți și le-a turnat în pahare vin alb. Doi chelneri au adus felii subțiri de pâine prăjită și pastă de hering. La stânga Fionei se afla expertul în protejarea zonelor de coastă, Charlie, la vreo cincizeci de ani, grăsuț, jovial și chel. În timp ce ceilalți au continuat să discute despre jurați, el a întrebat-o amabil despre munca ei. Resemnându-se cu ideea unei runde inevitabile de conversație politicoasă, i-a povestit în linii mari despre Family Division. Dar Charlie voia detalii. De exemplu, ce speță va judeca mâine? S-a bucurat să vorbească despre un caz anume. Autoritățile locale doreau să ia sub tutelă doi copii, un băiat de doi ani și o fetiță de patru. Mama lor era alcoolică și dependentă de amfetamine. Avea episoade psihotice în cursul cărora credea că e spionată de becuri. Nu mai era capabilă să-și poarte de grijă sieși ori copiilor ei. Tatăl, de care se despărțise de mult și care fusese absent în tot acest timp, reapăruse brusc și susținea că, împreună cu prietena lui, ar putea să aibă grijă de copii. Și el avea probleme cu drogurile, plus cazier, dar și drepturi. Mâine, la tribunal, un asistent social avea să dea o depozitie despre capacitatea lui de a-și exercita atribuțiile părintești. Bunicii din partea mamei țineau mult la copii, aveau condițiile și dorința de a-i lua sub tutelă, însă n-aveau drepturi. Autoritățile locale, al căror Serviciu pentru protecția copilului fusese recent criticat într-un raport oficial, se opuneau cererii formulate de bunici din motive până acum neclare. Cele trei părți procesuale, mama, tatăl și bunicii, se luptau amarnic. Mai apăruse încă o complicație, provocată de opiniile contradictorii în privința copilului de patru ani. Un doctor pediatru declarase că fetița are nevoi speciale, altul, adus de bunici, considera că, deși afectată de

comportamentul mamei și sub greutatea normală din cauza alimentației neregulate, dezvoltarea ei era normală.

Mai erau multe asemenea cazuri pe rol în săptămâna respectivă, a adăugat ea. Charlie și-a dus mâna la frunte și a închis ochii. Ce nebunie. Dacă ar fi fost pus să ia mâine-dimineață o decizie fie și într-un singur caz de genul ăsta, ar fi stat treaz toată noaptea, rozându-și unghiile și devalizând minibarul din salon. Fiona l-a întrebat cu ce treabă venise. Fusese trimis de la Whitehall³ ca să convingă un grup de fermieri de pe coastă să se alătore unor organizații de mediu locale și să accepte ca terenurile lor pășunabile să fie inundate de apa mării, redându-le astfel stării lor originare de mlaștini sărate. Era de departe cel mai eficient și mai ieftin sistem de combatere a inundațiilor din zonele de coastă, unde mai pui că ar fi fost extraordinar pentru faună, mai ales pentru păsări, și un bun stimulent pentru turismul local. Dar propunerea a întâmpinat o serioasă opoziție din anumite părți ale sectorului agricol, deși fermierii urmau să primească niște compensații serioase. Toată ziua oamenii țipaseră la el în cadrul întâlnirilor, încercând să-l reducă la tăcere. Se răspândise zvonul că exproprierile erau obligatorii. Nu voiau să-l creadă când le spunea că nu-i așa. Îl vedeau ca pe un reprezentant al administrației centrale și fermierii erau furioși din cauza a tot felul de alte chestiuni care nu erau de competența sa. După ce întâlnirile se terminaseră, fusese bruscat pe un coridor. Un tip „de două ori mai tânăr decât mine și de două ori mai puternic“ îl înșfăcase de revere și mormăise cu un puternic accent local ceva ce nu reușise să înțeleagă. Foarte bine. Mâine avea să se-ntoarcă și s-o ia de la capăt. Era sigur că până la urmă avea să reușească.

Păi, așa ceva chiar că seamănă cu un cerc al infernului, i s-a părut Fionei, drept care ar alege-o pe mama psihotică cu ochii închiși. Tocmai chicoteau pe chestia asta, când și-au dat seama că ceilalți se opriseră din conversație și îi ascultau.

Caradoc Ball, vechi prieten din școală cu Charlie, a zis:

— Sper că-ți dai seama că stai de vorbă cu un judecător renumit. Sunt sigur că-ți aduci aminte de cazul gemenilor siamezi.

Cu toții își aduceau aminte și, cât le-au fost luate farfuriile pentru a li se aduce *bœuf en croûte*, acompaniat de Château Latour, au discutat și i-au pus întrebări despre cazul acela celebru. Le-a spus tot ce doreau să afle. Fiecare avea o opinie, dar pentru că s-a dovedit a fi una și aceeași în cazul tuturor, au discutat despre entuziasmul și competiția acerbă pentru informații pe care le stârnise cazul în presă. De-aici n-a fost decât un pas până la o scurtă trecere în revistă a ultimelor evoluții din ancheta Leveson⁴. Între timp au terminat friptura. Conform meniului, urma budinca de pâine și unt. Nu va mai dura mult, și-a zis Fiona, până când vor începe să dezbată prostia sau chibzuința Occidentului de a nu interveni militar în Siria. Caradoc era de neoprit pe acest subiect. Și așa s-a și întâmplat, însă abia ce apucase judecătorul să introducă tema în discuție, când s-a auzit ecoul unor voci în hol. Pauling și majordomul cel palid și-au făcut apariția, s-au oprit o clipă în pragul ușii, apoi s-au apropiat de Fiona.

Majordomul a rămas mai la o parte, uitându-se cu un aer nemulțumit la Pauling, care, cu un gest de scuză către cei prezenți, s-a aplecat peste scaunul Fionei și i-a șoptit la ureche:

— Doamnă judecător, îmi pare rău că trebuie să vă întrerup, dar mi-e teamă că avem o problemă care necesită atenția dumneavoastră fără întârziere.

Ea și-a șters ușor buzele cu șervetul și s-a ridicat.

— Domnilor, vă rog să mă scuzați.

Ei s-au ridicat impasibili în timp ce ea a traversat camera, urmată de cei doi bărbați. Odată ieșiți în hol, i s-a adresat majordomului:

— Încă mai așteptăm aeroterma pe care ne-ai promis-o.

— O aduc imediat.

Majordomul s-a răsucit pe călcâie și s-a îndepărtat. Atitudinea lui avea ceva categoric și Fiona s-a uitat la grefierul ei, ridicând din sprâncene.

Însă acesta nu a spus decât:

— Pe aici.

L-a urmat de-a lungul holului și au intrat în ceea ce fusese odată o bibliotecă. Rafturile erau pline cu cărți luate din anticariate, de genul celor pe care hotelurile le cumpără la metru ca să dea atmosferă interioarelor.

Pauling a spus:

— E băiatul ăla, Martorul lui Iehova, Adam Henry. Cazul acela cu transfuzia, mai țineți minte? Se pare că v-a urmărit până aici. A mers prin ploaie, e ud learcă. N-au vrut să-l primească, dar m-am gândit că e mai bine să vă anunț întâi.

— Și-acum unde e?

— În bucătărie. E mai cald acolo.

— Mai bine adu-l aici.

Imediat ce Pauling a ieșit, Fiona s-a ridicat și a dat ocol camerei, încet, conștientă că pulsul i se accelerase. Dacă i-ar fi răspuns la scrisori, nu s-ar mai confrunta cu problema asta acum. Să se confrunte cu ce? O implicare nedorită într-un caz închis. Și nu doar atât. Dar nu era timp de reflecție. A auzit pași care se apropiau.

Ușa s-a deschis și Pauling l-a condus pe băiat înăuntru. Fiona nu-l mai văzuse altfel decât în pat și a constatat cu surprindere cât era de înalt, mult peste un metru optzeci. Avea pe el uniformă de școală, pantaloni gri de flanelă, pulover gri, cămașă albă, un sacou subțire, toate mustind de apă, iar părul îi era ciufulit pentru că se uscaser cu prosopul. În mână îi atârna un mic rucsac. Pe umeri îi puseseră, ca să-i țină de cald, un șervet de la Leadman Hall, cu un imprimeu care înfățișa locurile pitorești ale regiunii, ceea ce-i conferea un aer patetic.

Grefierul a rămas în pragul ușii, iar băiatul a făcut câțiva pași, s-a oprit aproape de locul în care stătea ea și a spus:

— Îmi pare foarte rău, sincer.

În primele momente, îi venea mai ușor să-și ascundă sentimentele confuze în spatele unui aer matern:

— Ai înghețat tot. Ar trebui să-i rugăm să ne aducă aeroterma aia aici.

— O aduc eu, a zis Pauling și s-a îndepărtat.

— Așa deci, a continuat ea după o clipă de tăcere. Cum naiba ai reușit să dai de mine aici?

Altă eschivare, să-l întrebe cum în loc de de ce, dar în momentele acelea prezența lui Adam era încă un șoc pentru ea și n-avea curaj să afle ce voia.

El i-a răspuns pe un ton recitativ, sobru:

— Am luat un taxi și v-am urmărit până la King's Cross, m-am urcat în tren, dar cum habar n-aveam la ce stație o să coborâți, a trebuit să-mi cumpăr bilet până la Edinburgh. La Newcastle, v-am urmărit până ați ieșit din gară, am alergat după limuzina dumneavoastră, dar v-am pierdut, așa că am mers pe ghicite și i-am întrebat pe trecători unde sunt tribunalele. Imediat ce am ajuns acolo, v-am văzut mașina.

Se uita la el în timp ce vorbea, constatând cât se schimbaseră. Din mort de slab, cum era, acum devenise zvelt. Umerii și brațele păreau mai zdravene. Aceași față prelungă, cu trăsături delicate, alunița maro de pe unul din pomeți fiind acum aproape invizibilă pe tenul care prinsese o culoare sănătoasă, de om tânăr. Din cercănele vineții de sub ochi abia dacă mai

rămăsese vreo urmă. Buzele pline, deloc uscate, ochii care păreau negri, pentru că în lumina aceea nu li se putea distinge culoarea. Chiar și când se chinuia să adopte o atitudine umilă, se vedea că era prea însuflețit, că nu avea răbdare pentru toate detaliile acelea ale propriei relatări. Când și-a luat privirea de la ea ca să refacă ordinea evenimentelor, Fiona s-a întrebat dacă fața lui era ceea ce mama ei numea un chip din alte vremuri. O idee absurdă. Era chipul standard pe care oricine îl atribuia poezilor romantici, un văr de-al lui Keats ori Shelley.

— Am așteptat foarte mult, apoi ați ieșit și v-am urmărit prin oraș, apoi iarăși spre fluviu și v-am văzut când v-ați urcat în mașină. Mi-a luat mai bine de-o oră, dar până la urmă am găsit pe telefon un site care conținea informații despre reședința judecătorilor, așa că am făcut autostopul, m-au lăsat pe strada principală, am escaladat zidul ca să nu fiu nevoit să trec pe lângă ghereta portarului și am mers pe alee prin furtună. Am așteptat o veșnicie în spatele vilei, pe lângă vechile grajduri, până când m-a văzut cineva. Chiar îmi pare rău. N-am...

Pauling, îmbujorat la față și iritat, a intrat aducând aeroterma. Probabil că fusese nevoit să i-o smulgă majordomului. Fiona și Adam s-au uitat cum grefierul se lasă în patru labe cu un geamăt și dispăre parțial sub o masă, în căutarea unei prize. După ce s-a extras de-acolo și s-a ridicat în picioare, și-a lăsat mâinile pe umerii tânărului și l-a îndreptat spre curentul de aer cald. Înainte să plece, a anunțat-o pe Fiona:

— Sunt afară, dacă aveți nevoie de mine.

Când au rămas singuri, Fiona a zis:

— Nu crezi c-ar trebui să intru la idei că m-ai urmărit acasă și pe urmă aici?

— A, nu! Vă rog să nu vă-nchipuiți așa ceva. Nu e așa. (S-a uitat în jur cu un gest nervos, ca și cum explicația acestui fapt ar fi fost scrisă pe undeva prin încăpere.) Uitați, mi-ați salvat viața. Și nu numai. Tata a încercat să mă împiedice, dar v-am citit sentința. Scrie acolo că ați vrut să mă protejați de religia mea. Păi, chiar ați reușit! M-ați izbăvit!

A râs de propria-i glumă, iar ea a zis:

— Nu te-am izbăvit ca să te ții după mine prin toată țara.

Chiar în clipa aceea, o componentă fixă a aerotermei probabil se deplasase, intrând pe orbita unui element mobil, pentru că un zăngănit regulat a umplut toată camera. Zgomotul a crescut în intensitate, apoi a scăzut și în cele din urmă s-a stabilizat. A simțit cum o cuprinde un val de iritare pe toată casa aia. O impostură. O dărăpănătură. Cum de nu-și dăduse seama până acum?

Au depășit momentul și ea a întrebat:

— Părinții tăi știu că ești aici?

— Am optșpe ani. Pot să fiu unde am chef.

— Nu mă interesează câți ani ai. S-ar putea să-și facă griji.

A suspinat cu un aer de exasperare adolescentină și și-a lăsat rucsacul pe podea.

— Uitați, doamnă judecător...

— Încetează cu chestia asta. Mă cheamă Fiona.

Faptul că-l pusese la punct a făcut-o să se simtă mai bine.

— Nu voiam să fiu sarcastic sau ceva...

— Perfect. Zi-mi de părinții tăi.

— Ieri am avut un scandal monstru cu tata. Ne-am mai certat noi de când am ieșit din spital, dar ieri chiar a fost nasol, am țipat unul la altul și i-am spus ce cred despre religia lui idioată, nu că m-ar fi ascultat. Până la urmă, am lăsat-o baltă. M-am dus în camera mea, mi-am făcut bagajul, mi-am strâns toți banii pe care-i economisiseam și mi-am luat la revedere de la mama. Apoi m-am cărat.

— Trebuie să-i telefonezi imediat.

— Nu-i nevoie. I-am dat un SMS seara trecută ca s-o anunț unde sunt.

— Mai dă-i unul.

S-a uitat la ea, surprins și dezamăgit totodată.

— Hai. Spune-i că ești la Newcastle, că n-ai pățit nimic și c-o să-i mai scrii și mâine. Apoi putem să vorbim.

S-a îndepărtat câțiva pași și s-a uitat cum degetele lui lungi dansează pe o tastatură virtuală. În câteva secunde își băgase telefonul la loc în buzunar.

— Poftim, a zis privind-o cu aerul că așteaptă ceva, ca și cum ea ar fi fost cea care trebuia să-i dea o explicație.

Fiona și-a încrucișat brațele la piept.

— Adam, de ce ești aici?

Băiatul și-a ferit ochii și a ezitat. N-avea de gând să-i spună, cel puțin nu direct.

— Uitați, nu mai sunt aceeași persoană ca înainte. Când ați venit să mă vizitați, chiar eram pregătit să mor. E incredibil că cineva ca dumneavoastră a stat și și-a pierdut timpul cu mine. Mare cretin eram!

Ea a arătat spre două scaune de lângă o masă ovală din lemn de nuc și s-au așezat față-n față. Lampadarul din tavan, o roată de lemn chipurile rustică, cu patină falsă, avea patru becuri economice care aruncau într-o parte a camerei o lumină albă, sinistră. Îi accentua contururile pomeților și buzelor, scoțându-i în evidență adâncitura de pe buza de sus. Era un chip frumos.

— Nu cred că erai cretin.

— Ba da, eram. Ori de câte ori doctorii și asistentele încercau să mă convingă, mă simțeam așa de nobil, ca un erou, când le spuneam să mă lase în pace. Eram pur și devotat. Îmi plăcea la nebunie ideea că nu înțelegeau cât de profund eram. Ce exaltat! Mă bucuram că părinții mei și bătrânii din congregație erau mândri de mine. Seara, când nu era nimeni prin preajmă, îmi imaginam că fac un clip din ăla ca teroriștii sinucigași. Aveam de gând să mă filmez cu telefonul. Îmi doream să-l difuzeze la știri și la înmormântarea mea. Am plâns în întuneric, mă înduioșam singur când parcă vedeam cum coșciugul meu trece prin fața părinților, a colegilor de la școală, a profesorilor, a întregii congregații, și florile alea, coroanele, muzica funebră, toată lumea aia care plânge, toți sunt mândri de mine și mă iubesc. Pe bune, mare cretin eram.

— Și Dumnezeu unde era în toată chestia asta?

— În spatele tuturor lucrurilor. Nu făceam decât să urmez învățăturile Sale. Dar mai mult conta aventura asta minunată în care mă angajasem, cum o să mor glorios și toți o să mă adore. Acum trei ani, o fată de la școală suferise de anorexie. Avea cinci ani pe-atunci. Visul ei era să se usuce până când nu mai rămânea nimic din ea – ca o frunză ofilită în vânt, așa zicea, să alunece lin în neființă și toată lumea s-o căineze și, mai târziu, să se învinovățească pentru că n-a înțeles-o. Chestii de-astea.

Acum, că ședea pe scaun, Fiona și-a amintit cum stătea în spital, rezemat de perne, înconjurat de toate lucrurile alea vraiste, ca orice adolescent. Și ceea ce i-a venit în minte n-a fost înfățișarea sa bolnăvicioasă, ci ardoarea lui, inocența lui atât de vulnerabilă. Pe buzele lui, până și cuvântul „anorexie“ suna ca o escapadă optimistă. Scosese din buzunar o fâșie îngustă de stofă verde, poate o bucată ruptă dintr-o căptușeală, și acum o frământa între degetul mare și arătător ca pe niște mătânii antistres.

— Deci nu prea era vorba de religie. Mai mult de ce simțeau.

El și-a ridicat amândouă mâinile.

— Ce simțeam eu decurgea din religia mea. Împlineam voia Domnului, iar dumneavoastră și toți ceilalți erați în greșeală, clar. Altfel cum m-aș fi putut băga într-o asemenea belea dacă nu

eram Martor?

— S-ar părea că prietena ta anorexică și-a revenit.

— Mda, mă rog, de fapt anorexia e și ea un pic ca religia.

În fața aerului ei sceptic, Adam a improvizat:

— Știți dumneavoastră, când vrei să suferi de dragul durerii și al sacrificiului, crezi că toată lumea e cu ochii pe tine și-și face griji și că întregul univers nu e preocupat decât de tine. Și de greutatea ta!

Fiona nu s-a putut abține, expresia lui serioasă și remarca autoironică au făcut-o să izbucnească în râs. El a rânjit văzând că a reușit, în mod neașteptat, s-o distreze.

Pe hol s-a auzit zgomot de voci și de pași, semn că invitații părăseau sufrageria și se îndreptau spre salon, la cafea. Apoi un hohot de râs sacadat a răsunat chiar în fața ușii de la bibliotecă. Băiatul s-a încordat la gândul că ar putea fi întrerupți și amândoi au păstrat o tăcere conspirativă, așteptând ca rumoarea să se îndepărteze. Adam își ținea ochii în jos, fixându-și mâinile ce se odihneau pe lemnul lustruit al mesei. Ea s-a gândit la toți anii copilăriei și adolescenței lui petrecuți în rugăciuni, cântând imnuri, ascultând predici și supunându-se la fel și fel de constrângeri pe care ea n-avea să le știe niciodată, la comunitatea închisă și iubitoare care îl susținuse până când aproape că-l omorâse.

— Adam, te mai întreb o dată. Ce cauți aici?

— Voiam să vă mulțumesc.

— Existau și moduri mai simple s-o faci.

El a oftat exasperat și a pus fâșia de stofă în buzunar. Pentru o clipă, Fionei i-a trecut prin minte că se pregătea să plece.

— Vizita dumneavoastră a fost unul dintre cele mai bune lucruri care mi s-au întâmplat în viață. Apoi a adăugat repede: Religia părinților mei a fost ca o otravă, iar dumneavoastră, ca un antidot.

— Nu țin minte să fi zis ceva de rău despre religia părinților tăi.

— Nu, n-ați zis. Ați fost calmă, ați ascultat, ați pus întrebări, ați făcut câteva comentarii. Tocmai asta-i toată chestia. Aveți ceva special. Ceva care m-a făcut să înțeleg. N-a trebuit să spuneți nimic. Un mod de a gândi și de a vorbi. Dacă nu pricepeți ce vreau să spun, e de-ajuns să vă duceți să-i ascultați pe bătrâni. Și când am cântat împreună...

Fiona l-a întrerupt brusc.

— Mai cânta la vioară?

El a dat din cap.

— Poezii mai scrii?

— Da, la greu. Dar nu pot să le sufăr pe alea pe care le scriam înainte.

— Păi, ești bun. Sunt sigură că o să scrii ceva extraordinar.

I-a văzut consternarea din ochi. O simțea cum ia distanță, cum face pe mătușa prevenitoare. Fiona s-a întors puțin pe firul conversației, întrebându-se de ce oare ținea așa de mult să nu-l dezamăgească.

— Dar profesorii de la școală probabil că sunt foarte diferiți de bătrâni.

El a ridicat din umeri.

— Nu știi. Apoi, ca o explicație, a adăugat: Școala era imensă.

— Și care e chestia asta specială pe care o am?

L-a întrebat pe un ton serios, fără să lase să se simtă vreo urmă de ironie.

Întrebarea n-a părut să-l stingherească deloc.

— Când i-am văzut pe ai mei plângând, plângând în halul ăla, plângând și aproape țipând de bucurie, totul s-a prăbușit. Dar aici e toată chestia. S-a prăbușit, însă am descoperit adevărul. Evident că nu voiau să mor! Mă iubeau. Și-atunci de ce n-au spus așa în loc să-i tot dea înainte cu fericirea paradisului? În clipa aia am văzut totul ca pe un lucru absolut uman, banal. Banal și drept. Dumnezeu n-avea nici o legătură cu toate astea. Era o prostie. Era ca și cum un adult ar fi intrat într-o cameră plină cu copii care se chinuiesc unul pe altul și ar fi spus: Hai, gata cu prostiile, veniți la ceai! Dumneavoastră erați adultul ăla. Ați știut de la bun început cum stă treaba, dar n-ați zis nimic. Doar ați pus întrebări și ați ascultat. Întreaga viață și toată iubirea care stau înaintea lui – așa ați scris. Asta-i „chestia specială“ pe care o aveți. Și asta a fost revelația mea. De la „The Salley Gardens“ încolo.

Cu același aer grav, Fiona i-a zis:

— Ca și cum ți-ar fi explodat capul.

El a izbucnit în râs, încântat că era citat la rândul lui.

— Fiona, am reușit să cânt piesa asta de Bach aproape fără greșeală. Și tema din serialul *Coronation Street*. Am citit *Cântece vis* de Berryman. O să joc într-o piesă și trebuie să-mi dau toate examenele până la Crăciun. Și, datorită dumneavoastră, sunt tobă de Yeats!

— Da, a zis ea încet.

El s-a aplecat în față, sprijinindu-se în coate; ochii ce păreau negri luceau în lumina aceea îngrozitoare și întregul lui chip parcă vibra de speranță, de o dorință insuportabilă.

Fiona s-a gândit o clipă, apoi i-a zis în șoaptă:

— Așteaptă aici.

S-a ridicat, a șovăit, părând cât pe ce să se răzgândească și să se așeze la loc. Dar s-a întors, a traversat camera și a ieșit în hol. Pauling stătea la câțiva pași de ușă, prefăcându-se absorbit de cartea de oaspeți ce trona pe o masă cu blat de marmură. I-a dat câteva indicații rapide cu voce joasă, apoi a revenit în bibliotecă și a închis ușa.

Adam își luase șervetul de bucătărie de pe umeri și studia colajul de atracții turistice. Când Fiona s-a așezat, i-a zis:

— N-am auzit în viața mea de locurile astea.

— Sunt multe chestii de descoperit.

Când efectele întreruperii s-au risipit, ea a spus:

— Deci zici că ți-ai pierdut credința.

De data asta, Adam a părut încurcat.

— Da, s-ar putea. Nu știu. Cred că mi-e frică s-o spun cu voce tare. Nu prea știu ce-i cu mine acum. Treaba e că, dacă ești Martor și faci un pas în spate, la fel de bine poți să mergi până la capăt. La ce bun să inventezi altă Zână Măseluță ca s-o înlocuiești pe aia veche?

— Poate pentru că toți avem nevoie de Zâne Măseluță.

El i-a zâmbit indulgent.

— Nu cred că vorbiți serios.

Ea a cedat obiceiului ei de a rezuma opiniile altora.

— I-ai văzut pe părinții tăi plângând și te-a tulburat gândul că s-ar putea ca dragostea lor pentru tine să fie mai puternică decât credința lor în Dumnezeu sau în viața de apoi. Simți nevoia să scapi, să pleci undeva departe. E firesc la vârsta ta. Poate o să te duci la universitate. Asta o să te ajute. Dar tot nu înțeleg ce cauți aici. Și, mai precis, ce ai de gând să faci acum. Încotro o s-o apuci?

A doua întrebare a părut să-l frământa mai tare.

— Am o mătușă la Birmingham. Sora maică-mii. Pot să stau la ea o săptămână-două.

— Știe că vii?

— Oarecum.

Era gata să-l pună să-i scrie și ei un mesaj, când Adam a întins mâna peste masă și la fel de iute ea și le-a retras pe-ale ei, lăsându-le în poală.

Părea că nu suportă să se uite la ea sau ca ea să-l privească. Și-a dus mâinile la frunte și și-a acoperit ochii înainte să vorbească.

— Uitați ce vreau să vă întreb. O să vi se pară o tâmpenie. Dar vă rog să nu ziceți nu din prima. Vă rog să-mi spuneți c-o să vă gândiți.

— S-auzim.

El a părut că se adresează blatului mesei.

— Aș vrea să vin să stau la dumneavoastră.

Ea a așteptat să continue. Nu și-ar fi imaginat niciodată că putea să-i ceară așa ceva. Dar acum părea evident.

El tot n-avea curaj să se uite în ochii ei. A vorbit repede, ca și cum s-ar fi jenat de sunetul propriei voci. Se gândise la absolut tot.

— Aș putea să fac de toate pentru dumneavoastră, treburi domestice, comisioane. Iar dumneavoastră mi-ați spune ce să citesc, tot ce considerați că ar trebui să știu...

Se ținuse după ea prin jumătate de țară, pe străzi, umblase prin furtună ca să-i pună întrebarea aia. Era o extensie logică a fanteziei lui de a pleca împreună într-un lung voiaj pe mare, să se plimbe toată ziua pe punte și să stea de vorbă. Logică și nebunească. Și atât de inocentă. Tăcerea i-a învăluit, înlănțuindu-i. Până și zăngănitul aerotermei a părut să se estompeze și de-afară nu răzbătea nici un sunet. El își ascundea în continuare chipul de ea. Fiona s-a uitat la cărlionții părului său șaten-închis, tânăr și sănătos, acum complet uscat și lucind în lumină.

A spus cu blândețe:

— Știi foarte bine că asta nu se poate.

— N-o să vă deranjez, vreau să zic pe dumneavoastră și pe soțul dumneavoastră. În cele din urmă, și-a luat mâinile de la față și i-a zis: Așa, ca un fel de chiriaș. După ce-mi dau examenele, o să-mi iau o slujbă și o să vă plătesc chirie.

Fiona s-a gândit la camera liberă și la cele două paturi identice de o persoană, ursuleții și celelalte animale de pluș din coșul de răchită, dulapul cu jucării atât de plin, că una din uși nici nu se mai închidea. A apucat-o brusc tusea și s-a ridicat, ducându-se la fereastra din celălalt capăt al camerei și prefăcându-se că se uită afară, în întuneric. Într-un târziu, fără să se-ntoarcă, a zis:

— Avem doar o cameră liberă și o groază de nepoți și nepoate.

— Vreți să spuneți că asta e singura dumneavoastră obiecție?

S-a auzit un ciocănit la ușă și Pauling a intrat.

— Ajunge în două minute, doamnă judecător, a anunțat-o el și a ieșit.

Fiona a plecat de lângă fereastră, s-a îndreptat spre Adam și i-a ridicat rucsacul de jos.

— Grefierul meu o să meargă cu tine în taxi mai întâi la gară, ca să-ți ia un bilet pentru trenul de Birmingham de mâine-dimineață, apoi la un hotel din apropiere.

După câteva momente, Adam s-a ridicat încet în picioare și a luat rucsacul din mâna ei. Așa înalt cum era, părea acum un copilăș speriat.

— Deci asta e tot?

— Aș vrea să-mi promiți că o s-o contactezi iarăși pe mama ta după ce te urci în tren. Ca s-o anunți unde te duci.

El n-a răspuns. Ea l-a condus către ușă și au ieșit pe coridor. Nu se vedea nimeni. Caradoc Ball și invitații lui probabil că se instalaseră în salon, cu ușile închise. L-a lăsat pe Adam să aștepte în fața bibliotecii cât s-a dus în camera ei să ia niște bani din geantă. Când s-a întors, de sus, din capul scării celei mari, a cuprins cu privirea întreaga scenă. Ușa de la intrare era deschisă și majordomul vorbea cu șoferul. În spatele acestuia, dincolo de treptele porticului, se zărea taxiul, cu portiera deschisă, lăsând să se audă sonurile unduioase și vesele ale unei muzici arăbești. Grefierul ei traversa holul cu pași mari, probabil ca să-l împiedice pe majordom să creeze vreo problemă. Cât despre Adam Henry, acesta rămăsese lângă ușa bibliotecii, strângându-și rucsacul la piept. Când a ajuns lângă el, majordomul, grefierul și șoferul ieșiseră în fața casei, pe aleea cu pietriș, discutând, spera Fiona, despre care hotel era mai potrivit.

— Dar nici n-am..., a dat să spună băiatul, însă ea a ridicat mâna ca să-l oprească.

— Trebuie să pleci.

L-a apucat delicat de reverul sacoului subțire și l-a tras spre ea. Avusese intenția să-l sărute pe obraz, dar când s-a înălțat pe vârfuri, iar el s-a aplecat puțin ca să ajungă la nivelul ei, Adam și-a răsucit capul și buzele li s-au întâlnit. Fiona s-ar fi putut trage înapoi, s-ar fi putut desprinde imediat de el. În schimb, a zăbovit, neputincioasă, pentru o clipă. Senzația de piele ce atinge altă piele a anulat orice altă opțiune. Dacă există posibilitatea de a săruta cast pe gură, atunci despre asta a fost vorba în cazul ei. Un contact scurt, dar ceva mai mult decât ideea unui simplu sărut, mai mult decât un sărut pe care o mamă i l-ar da fiului ei adult. N-a durat mai mult de două-trei secunde. Dar destul cât să simtă în dulceața buzelor lui moi toți anii, toată viața, care o separau de el. Când s-au desprins, buzele lor se lipiseră ușor și asta i-ar fi putut aduce iarăși unul lângă altul. Dar se auzea zgomot de pași care se apropiau pe pietriș și pe treptele de piatră. I-a dat drumul la rever și a repetat:

— Trebuie să pleci.

El și-a ridicat rucsacul pe care îl lăsase să cadă pe podea și a urmat-o în hol, apoi în aerul proaspăt al serii. La piciorul treptelor, șoferul a schițat un salut amical și a deschis portiera din spate. Muzica fusese oprită. Fiona avusese de gând să-i dea banii lui Adam, dar s-a răzgândit brusc și i i-a întins lui Pauling. Acesta a dat din cap și a făcut o grimasă când a apucat ruloul subțire de bancnote. Brusc, Adam și-a scuturat umerii, părând că se eliberează de toți, și s-a așezat pe bancheta din spate, cu rucsacul în poală și privind drept înainte. Pe când începea deja să regrete ceea ce pusese în mișcare, Fiona a dat ocol mașinii ca să schimbe o ultimă privire cu el. Cu siguranță că Adam i-a sesizat prezența, dar a întors capul. Pauling s-a urcat în față, lângă șofer. Majordomul a închis portiera dinspre partea lui Adam cu dosul palmei, într-un gest disprețuitor. Adusă de umeri, Fiona a urcat în grabă treptele de piatră crăpate în timp ce taxiul se îndepărta pe alee.

1. Secția civilă și penală a High Court of Justice.
2. Nikolaus Pevsner (1902-1983) – istoric de artă britanic de origine germană, renumit pentru lucrarea sa monumentală, în patruzeci și șase de volume, *The Buildings of England*, în care prezintă clădirile importante din fiecare comitat.
3. Stradă din Londra pe care se află sediile ministerelor și alte clădiri oficiale.
4. Anchetă publică asupra culturii, practicilor și eticii presei din Marea Britanie, declanșată în anul 2011, în urma scandalului interceptărilor telefonice ilegale făcute de tabloidul *News of the World*. Ancheta a fost condusă de Lordul judecător Brian Leveson.

O săptămână mai târziu, Fiona a plecat din Newcastle, după ce pronunțase câteva sentințe sau amânase altele pentru completarea dosarului, lăsând în urmă oameni mulțumiți sau supărați, dintre care unii se mai puteau consola vag cu gândul unui posibil apel. În cazul pe care i-l prezentase lui Charlie la cină, îi încredințase pe copii bunicilor și le permisesese părinților vizite săptămânale separate, sub supraveghere, stabilind următorul termen peste șase luni. La momentul respectiv, judecătorul care se va afla în locul ei va avea avantajul unui raport asupra evoluției situației copiilor, asupra promisiunilor făcute de părinți de a urma un program de dezintoxicare și asupra stării de sănătate mentală a mamei. Fetița avea să rămână la școala ei, una care aparținea de Biserica Anglicană, unde o cunoștea toată lumea. Fiona a considerat activitatea Serviciului pentru protecția copilului din cadrul autorităților locale ca fiind exemplară în acest caz.

Vineri, spre seară, și-a luat la revedere de la funcționarii tribunalului. Sâmbătă dimineață, la Leadman Hall, Pauling a încărcat în portbagajul mașinii cutii cu documente și robele ei pe umerase. Și-au îngrămădit bagajele pe bancheta din spate, judecătoarea s-a așezat pe scaunul din față și s-au îndreptat spre Carlisle prin valea fluviului Tyne, tăind Anglia de-a latul, cu dealurile Cheviot în dreapta și culmile Pennines în stânga. Dar marile evenimente geologice și istorice erau estompate de trafic, de intensitatea acestuia, de regulile sale și de toate indicatoarele și echipamentele rutiere ce caracterizau Insulele Britanice.

La Hexham, au încetinit până când au ajuns să înainteze nu mai repede decât ar fi mers pe jos. Fiona își ținea absentă telefonul în mână și se gândea, așa cum făcuse în varii momente de răgaz ale săptămânii, la sărutul acela. Ce prostie, să cedeze impulsului și să nu se retragă la timp. Un gest necugetat din punct de vedere profesional și social. Când rememora momentul contactului efectiv, carnea care atinge altă carne, acesta tindea să se prelungească în timp. Și atunci încerca să-i reducă durata la un pupic nevinovat, superficial. Dar imediat pupicul ăla creștea la loc, până când nu-și mai dădea seama ce fusese de fapt sau ce se întâmplase în realitate sau cât ținuse gestul pentru care riscase să se facă de rușine. Caradoc Ball ar fi putut să apară în hol în orice clipă. Sau mai rău, unul dintre invitați, liber de orice solidaritate de breaslă, ar fi putut s-o vadă și să spună tuturor. Pauling putea să intre în casă după ce discutase cu șoferul taxiului și s-o surprindă. Atunci, toată distanța dintre ei, atât de subtil instituită și datorită căreia putea să-și facă nestingherită munca, s-ar fi dus de râpă.

Nu era niciodată predispusă la gesturi impulsive și nu-și explica de ce se comportase așa. Și-a dat seama că în haosul acela de sentimente erau chestiuni mult mai importante de înfruntat, dar acum nu reușea decât să se gândească cu groază la ce s-ar fi putut întâmpla, la încălcarea rușinoasă și ridicolă a eticii profesionale. Infamia care ar fi putut să se abată asupra ei. Greu de

crezut că n-o văzuse nimeni, că scăpase teafără de la locul crimei. Mai lesne de crezut că adevărul, dur și negru ca o sămânță amară, avea să iasă la lumină: că cineva o observase fără ca ea să bage de seamă. Că tocmai în această clipă, la mulți kilometri distanță, la Londra, cazul ei era pus în discuție. Că într-o bună zi o să audă la telefon vocea ezitantă și jenată a unui coleg mai în vârstă. *A, Fiona, uite, îmi pare foarte rău că te deranjez, dar cred că e de datoria mea să te avertizez, ăăă, a apărut o problemă.* Apoi, la Gray's Inn o va aștepta o adresă de la Inspekția Judiciară.

A tastat două cifre pe telefon ca să-l sune pe soțul ei. Încercând să scape de un sărut, alergând la adăpostul propriei reputații solide de femeie măritată. L-a sunat involuntar, din obișnuință, prea puțin conștientă de situația actuală a relației lor. Când a auzit aloul lui nesigur, după acustică și-a dat seama că era în bucătărie. La radio se auzea muzică, poate Poulenc. Sâmbăta luau întotdeauna, sau obișnuiau să ia până de curând, un mic dejun prelungit, dar matinal, cu ziarele întinse în față, cu muzica de la BBC Radio 3 în fundal, cafea, *pains aux raisins* încălzite, luate de pe Lamb's Conduit Street. El în halatul lui de mătase cu imprimeu. Neras, cu părul nepieptănat.

Pe un ton prudent, neutru, a întrebat-o dacă totul era în regulă. Când a răspuns „da“, Fiona a rămas surprinsă să audă cât de firesc îi suna vocea. S-a apucat să improvizeze fără dificultate, tocmai când Pauling, cu un oftat de satisfacție, și-a adus aminte o scurtătură și a ieșit din coloana de mașini. Și a părut îndeajuns de plauzibilă când, în spiritul unei bune gestionări a treburilor casnice, i-a amintit lui Jack data la care avea să se întoarcă, la sfârșitul lunii, și când i-a sugerat, cum era firesc, sau cum fusese odată, ca în seara în care ajungea să iasă la cină în oraș. La un restaurant din apropiere, care le plăcea, o masă trebuia rezervată din timp. Poate n-ar strica să facă rezervarea fără întârziere. Lui Jack i s-a părut o idee bună. L-a auzit cum încerca să-și înăbușe surprinderea din voce, reușind să adopte un ton nici prea cald, nici distant, ci undeva la mijloc. A întrebat-o încă o dată dacă totul era în regulă. O cunoștea prea bine și era limpede că vocea nu-i suna tocmai normal. Ea i-a spus un pic mai apăsat că da, se simțea foarte bine. Au mai schimbat câteva cuvinte despre serviciu. Convorbirea s-a încheiat cu el spunându-i un la revedere care suna mai mult ca o întrebare.

Dar funcționase. O scosese din reveriile ei paranoice, aducând-o la realitatea unui aranjament, a unei date, a unei relații pe cale să se mai îndrepte. Se simțea mai apărută și, una peste alta, mai rațională. Dacă ar fi existat într-adevăr vreo plângere la adresa ei, ar fi aflat până acum. Făcuse bine că telefonase și urnise lucrurile din momentul acela vag al micului dejun din ziua plecării. Ar merita să țină minte că lumea nu era nici o clipă așa cum și-o imagina pradă anxietăților ei. După o oră, când mașina începea să se târască în traficul congestionat de pe autostrada A69 de la intrarea în Carlisle, era cufundată în lectura înscrisurilor din dosar.

Și astfel, două săptămâni mai târziu, odată circuitul încheiat și dreptatea împărțită în alte patru orașe din nord, s-a găsit față-n față cu soțul ei la o masă liniștită, în colțul unui restaurant din Clerkenwell. Între ei se afla o sticlă de vin, dar au băut cu reținere. N-aveau să plonjeze brusc în intimități. Au evitat subiectul care i-ar fi putut devasta. El i-a vorbit cu o delicatețe stingherită, ca și cum Fiona ar fi fost un dispozitiv explozibil atipic, ce ar fi putut sări în aer în mijlocul frazei. Ea l-a întrebat de munca lui, de antologia din opera lui Vergiliu, în selecția lui și cu un studiu introductiv semnat de el, un text „universal“ pentru școli și universități care, spera el într-un mod emoționant, îi va aduce succesul. Agitată, ea îi pune întrebare după întrebare, conștientă că suna ca și cum i-ar fi luat un interviu. Speră să reușească să-l vadă ca prima oară, ca pe un străin, așa cum se întâmplase cu atâția ani în urmă, când se îndrăgostise

de el. Nu era deloc ușor. Vocea, trăsăturile lui îi erau la fel de familiare ca ale ei înseși. Chipul lui avea ceva colțuros și părea frământat. Atrăgător, bineînțeles, deși nu chiar în clipa aceea. Măinile, care i se odihneau pe masă, lângă paharul lui, n-aveau, spera ea, să apuce vreuna de-a ei.

Către sfârșitul cinei, când epuizaseră subiectele mai puțin periculoase, s-a instalat o tăcere amenințătoare. Își pierduseră pofta de mâncare, deserturile și jumătate din sticla de vin rămăseseră neatinsse. Îi chinuiau acuzații nerostite, reciproce. Ea nu-și putea scoate din cap escapada lui nesimțită; el, își imagina Fiona, atitudinea ei excesiv de ultragiată. Pe un ton forțat, el s-a apucat să-i povestească despre o conferință pe teme de geologie la care asistase cu o seară în urmă. I-a descris felul cum straturile succesive de roci sedimentare puteau fi citite ca o carte de istorie a Pământului. La final, conferențiarul și-a îngăduit câteva reflecții speculative. Peste o sută de milioane de ani, când majoritatea oceanelor aveau să se scufunde în mantaua Pământului și în atmosferă nu va exista suficient dioxid de carbon ca să susțină viața plantelor, iar suprafața Terrei nu va fi decât un deșert plin de bolovani și lipsit de orice formă de existență, ce dovadă a civilizației noastre avea să găsească un geolog extraterestru? La vreun metru și ceva sub nivelul solului, o dungă groasă, neagră, din rocă ne va distinge de tot ce a fost înaintea noastră. În acei cincisprezece centimetri de negreală se vor găsi concentrate toate orașele noastre, vehiculele, șoselele, podurile, armele noastre. Și, totodată, fel de fel de compuși chimici neidentificabili în arhiva geologică anterioară. Beton și cărămidă se vor eroda la fel de ușor ca și cum ar fi calcar. Oțelul nostru cel mai bun va rugini ca fierul. Un examen microscopic mai amănunțit va releva o preponderență a polenului de la pajiștile nesfârșite pe care le-am creat ca să hrănim un șeptel uriaș. Cu puțin noroc, geologul s-ar putea să descopere oase fosilizate, poate chiar ale noastre. Dar animalele sălbatice, inclusiv toți peștii, abia dacă vor reprezenta zece la sută din greutatea însumată a tuturor oilor și vacilor de pe pământ. Vorbitorul se îndrepta astfel spre o concluzie clară, anume că asistam la începutul unei extincții în masă în care varietatea speciilor vii începuse să se restrângă.

Jack vorbea de cinci minute. O strivea sub apăsarea aceluși timp de neînțeles. Deșertul inimaginabil al anilor, sfârșitul ineluctabil îl entuziasmau. Dar nu și pe ea. Simțea cum o cuprinde deprimarea. Greutatea ei îi apăsa pe umeri, reverberând până în picioare. Și-a luat șervetul din poală și l-a pus pe masă, într-un gest de capitulare, apoi s-a ridicat.

El tocmai spunea, ca și cum s-ar fi minunat:

— Uite-așa ne punem noi semnătura în arhiva geologică a Pământului.

— Cred că ar trebui să cerem nota, i-a spus Fiona și a luat-o repede spre toaleta doamnelor, unde a rămas în fața oglinzii, cu ochii închiși, cu pieptănul în mână în caz că ar fi intrat cineva, și a inspirat adânc și rar de câteva ori.

Dezghețul nu a survenit rapid, nici liniar. La început a fost ușurarea de a nu trebui să se mai evite conștient prin casă, să se mai întrecă în politețuri înțepenite, cum făcuseră până atunci. Luau masa împreună, începuseră să accepte invitații la cină de la prieteni, stăteau de vorbă – în special despre serviciu. Dar el dormea mai departe în camera liberă și, când un nepot în vârstă de nouăsprezece ani a venit în vizită, s-a trambalat iarăși pe canapeaua din living.

Sfârșit de octombrie. Ceasurile au fost date înapoi, marcând intrarea în ultima parte a aceluși an epuizant, și a început să se întunece devreme. De câteva săptămâni, o nouă perioadă de stagnare se instaurase între ea și Jack, părând aproape la fel de înăbușitoare ca precedenta. Dar Fiona avea mult de lucru și seara era prea obosită ca să înceapă una dintre acele conversații solicitante care i-ar fi putut duce într-o nouă etapă. Pe lângă grămada de cazuri de la tribunal, conducea o comisie care se ocupa de elaborarea noilor proceduri judiciare și era

membră într-o alta care trebuia să formuleze observații la o carte albă a guvernului privind reforma Dreptului familiei. Dacă îi mai rămânea vreun pic de energie după cină, studia singură la pian, pregătindu-se pentru repetițiile cu Mark Berner. Jack era ocupat la rândul lui, îi ținea locul unui coleg bolnav de la universitate, iar acasă era prins cu amplul studiu introductiv la antologia din lirica lui Vergiliu.

Avocatul care răspundea de organizarea banchetului de Crăciun din Great Hall i-a anunțat pe ea și pe Berner că fuseseră aleși să deschidă concertul. Trebuiau să cânte nu mai mult de douăzeci de minute, cu o marjă de încă cinci minute pentru bisuri. Timp suficient pentru selecția lor din ciclul *Les nuits d'été* de Berlioz și unul dintre liedurile lui Mahler din *Rückert-Lieder*, „Sunt pierdut pentru lume“. Corul de la Gray's Inn avea să cânte câteva piese de Monteverdi și Bach, după care un cvartet de coarde va interpreta Haydn. O minoritate însemnată dintre avocații și judecătorii mai în vârstă de la Gray's Inn își petreceau multe seri pe an stând și ascultând, într-o concentrare încruntată, muzică de cameră la Wigmore Hall, în Marylebone. Cunoșteau repertoriul. Se spunea că sesizau o notă falsă încă dinainte s-o audă cântată. În cazul de față, deși urma să se servească vin mai întâi și întreaga atmosferă, măcar în aparență, avea să fie îngăduitoare, standardele erau covârșitor de ridicate pentru niște muzicieni amatori. Uneori, Fiona se trezea înainte să se crape de ziuă și se întreba dacă de data asta avea să fie la înălțime și dacă n-ar fi putut să găsească o scuză. Și-a zis că îi lipsea concentrarea necesară, iar liedul acela de Mahler era dificil. Lent și melancolic, atât de echilibrat. Mai mult ca sigur o să-i scoată în evidență orice eroare. Iar acea dorință mistuitoare a cufundării în uitare tipic germană n-o făcea deloc să se simtă în largul ei. Însă Mark ardea de nerăbdare să cânte. Cu doi ani în urmă, divorțase. Acum, din câte spunea Sherwood Runcie, în viața lui exista o altă femeie. Fiona și-a imaginat că ea se va afla în public și că Mark era foarte dornic s-o impresioneze. O rugase chiar pe Fiona să învețe piesele pe dinafară, dar așa ceva, i-a zis ea, o depășea. Cele trei sau patru bisuri scurte erau tot ce putea memora.

La sfârșitul lui octombrie, a găsit în corespondența de dimineață de la tribunal un plic albastru familiar. La momentul respectiv, Pauling era și el în birou. Ca să-și ascundă sentimentele, un amestec de emoție și teamă nelămurită, a luat scrisoarea și s-a dus la fereastră, prefăcându-se interesată de ceva ce se petrecea în curte. Când Pauling a ieșit, a scos din plic o foaie de hârtie împăturită în patru, ruptă în partea de jos, pe care era o poezie neterminată. Titlul era scris cu litere de tipar și subliniat cu două linii. „BALADA LUI ADAM HENRY“. Scrisul era mărunț, poemul, lung, trecând pe verso. Nici o scrisoare însoțitoare. Și-a aruncat ochii peste primul rând, n-a înțeles nimic și a pus-o deoparte. În jumătate de oră avea un caz dificil, o serie complicată de cereri și cereri reconvenționale care urmau să-i mănânce două săptămâni din viață. Fiecare parte era hotărâtă să-și păstreze averea exorbitantă în detrimentul celeilalte. Nu era momentul pentru poezie.

Au trecut două zile până când a deschis iarăși plicul. Era zece seara, Jack se afla la altă conferință din aia de-a lui despre straturile rocilor sedimentare, sau cel puțin așa îi spusese, iar ea prefera să-l creadă. S-a așezat pe canapea, cu foaia de hârtie ruptă în poală. La început i s-au părut niște versuri proaste de genul celor de pe o felicitare de ziua de naștere. Apoi s-a străduit să adopte o atitudine mai înțelegătoare. La urma urmei, era o baladă, iar el n-avea decât optsprezece ani.

BALADA LUI ADAM HENRY

Mergeam cu crucea-n spate, pe lângă râu, cu greu.

Nebun eram și tânăr și mă gândeam mereu
Că penitența-i vană, durerea-i pentru blegi,
Dar ei mi-au spus tot timpul să trăiesc după legi.

Simțeam în carne așchii, crucea de plumb părea,
Duceam o viață-umilă, ce-acum mi se stingea.
Apa dansa zglobie, soarele scânteia,
Dar eu îmi plecam ochii, veghind la calea mea.

Și chiar atunci, din apă, o lostriță-a ieșit,
Cu solzii-curcubeie, și picurii-au lucit.
„Aruncă-ți crucea-n apă, fii liber, lumea-i mare!“
Sub copacul lui Iuda, eu i-am dat ascultare.

Pe mal, de fericire, în genunchi m-am lăsat,
Ea a venit și-un dulce sărut atunci mi-a dat.
Dar pe-urmă în adâncuri de gheață s-a topit
Și-am plâns amar, când, iată, trâmbițe-am auzit.

Isus stătea pe apă și astfel îmi grăi:
„Nu era pește-acela, Satana te-amăgi.
Te-a sărutat ca Iuda, ca numele să-mi piară
Cel ce

Cel ce... și mai departe? Ultimele cuvinte ale versului final se pierdeau sub un ghem de linii ce se învâlbura în jurul unor răzgândiri succesive, cuvinte șterse, apoi reintroduse și alte variante marcate cu semne de întrebare. În loc să încerce să descifreze încâlceala aia, a mai citit o dată poezia, apoi s-a sprijinit de spetează, cu ochii închiși. O deranja că era supărat pe ea, că o distribuia în rolul Satanei și s-a apucat să compună în minte o scrisoare, știind că n-avea să i-o trimită niciodată, nici măcar s-o scrie. Impulsul ei a fost să-l împace și, în același timp, să se justifice. A însăilat câteva fraze insipide, standard. *A trebuit să te alung, A fost spre binele tău, Ești tânăr și ai viața ta.* Apoi, mai coerent: *Chiar dacă am avea suficient spațiu, n-aș putea să te iau la noi în chirie. Un judecător pur și simplu nu poate face așa ceva.* Și a adăugat: *Adam, nu sunt Iuda. Poate doar o lostriță bătrână*¹... Asta ca să dea o notă de umor pornirii ei feroce de-a se justifica.

Acel „sărut dulce“ fusese necugetat și uite că nu scăpase chiar cu fața curată, cel puțin nu în ce-l privea pe el. Dar nu-i va scrie, și asta numai din bunăvoință. Pentru că atunci el îi va răspunde, se va înființa imediat la ușa ei și va fi nevoită să-l alunge iarăși. A împăturit foaia de hârtie și a băgat-o la loc în plic, apoi s-a dus în dormitor și l-a pus în sertarul noptierei. Curând el o să depășească momentul. Ori își regăsise religia, ori Iuda, Isus și tot restul erau doar niște instrumente poetice prin care dorea să dramatizeze felul îngrozitor cum se purtase cu el, sărutându-l și apoi urcându-l într-un taxi și făcându-i vânt de-acolo. Oricum ar fi, Adam Henry probabil că avea să-și ia cu brio examenele amânate și să urmeze o universitate bună. În timp, amintirea ei va păli, Fiona transformându-se într-o figură minoră de pe parcursul educației lui sentimentale.

* * *

Se aflau într-o cămăruță goală de la subsol, chiar sub biroul lui Mark Berner. Nimeni nu-și mai amintea cum ajunsese acolo o pianină Grotrian-Steinweg, nimeni nu o revendicase în ultimii douăzeci și cinci de ani și nimeni nu se deranjase s-o mute de-acolo. Pe capac se vedeau zgârieturi și urme de arsură de țigară, dar partea mecanică era în bună stare, timbrul, catifelat. Afară, temperatura scăzuse sub zero grade și primii centimetri de zăpadă din acel anotimp se depuseseră în Gray's Inn Square, dându-i o înfățișare pitorească. Aici, în ceea ce ei numeau „sala de repetiții“, nu exista calorifer, dar câteva conducte de scurgere și țevăraia de pe un perete, datând din epoca pre-victoriană, radiau o căldură slabă, constantă, care, printr-o întâmplare, menținea pianul acordat. Pe jos, o mochetă de velur din anii '60, plină de pete de cafea, fusese lipită de ciment; acum colțurile se ridicau rebele în sus. Puteai să te-mpiedici ușor. Lumina venea de la un bec orbitor, de 150 de wați, înșurubat în tavanul jos. O vreme, Mark tot spusese că o să facă rost de un abajur. În afară de un stativ pentru partituri și de un scaun de pian, în încăpere nu mai exista altă mobilă decât un scaun de bucătărie șubred, pe care își îngrămădiseră paltoanele și fularele.

Fiona ședea în fața claviaturii, cu mâinile încrucișate în poală ca să și le încălzească, fixând partitura de dinaintea ei, *Les nuits d'été* într-un aranjament pentru voce de tenor și pian. Acasă, undeva în living, avea o veche înregistrare cu Kiri Te Kanawa, un disc de vinil. Nu-l mai văzuse de ani de zile. Și în momentul ăsta nici nu le-ar fi de folos. Trebuiau să se pună pe treabă urgent, având în vedere că până acum nu făcuseră decât două repetiții. Dar Mark, care avusese un proces cu două zile în urmă, încă era supărat și trebuia să-i spună motivul. Precum și ceea ce avea să facă în viitor, pentru că voia să iasă din avocatură. Îi ajunsese până peste cap. Prea deprimant, prea stupid, prea multe vieți tinere irosite fără rost. Aceeași amenințare veche și fără conținut, dar Fiona, înflorată de frig, a trebuit să-i facă pe plac și să-l asculte. Cu toate astea, nu s-a putut înfrâna să studieze prima secvență a piesei, „Villanelle“, acordurile ce se repetau delicat, pulsația optimilor în staccato, să-și imagineze melodia suavă sau să-și recite în minte traducerea prozaică a primului vers din poezia lui Gautier:

Când anotimpul cel nou va veni, când frigul va pieri...

Cazul lui Berner îi privea pe patru tineri implicați într-o altercație, în fața unui pub de lângă Tower Bridge, cu alți patru tineri pe care-i întâlneră întâmplător. Toți opt băuseră. Doar primii patru fuseseră arestați și se formulară acuzații împotriva lor. Juriul îi găsisse vinovați de vătămare corporală gravă săvârșită cu intenție și acceptase argumentul acuzării că tinerii trebuiau considerați vinovați de săvârșirea unei infracțiuni comune și deci, indiferent de ce făcuse fiecare, sentința trebuia să fie aceeași pentru toți. Erau cu toții în aceeași oală. După anunțul verdictului, făcut cu o săptămână înainte de pronunțarea sentinței, judecătorul de la Southwark, Christopher Cranham, îi înștiințase pe cei patru că trebuiau să se aștepte la condamnări serioase la închisoare cu executare. Acesta a fost momentul în care, speriate de consecințe, rudele unuia dintre cei implicați, Wayne Gallagher, îl angajaseră pe Mark Berner. Făcuseră o chetă printre membrii familiei și printre prieteni și, printr-o campanie inteligentă de crowdsourcing online, au reușit să strângă cele douăzeci de mii de lire necesare. Sperau ca un reputat avocat al Coroanei să poată obține o micșorare a pedepsei. Se ceruse revocarea avocatului pledant din oficiu, care altfel se dovedise întru totul competent, păstrându-l doar pe cel de consultanță.

Clientul lui Berner era un tânăr de douăzeci și trei de ani din Dalston, un tip cam cu capul în nori, a cărui principală vină constase în atitudinea lui oarecum pasivă. Și în incapacitatea lui

de a fi punctual. Mama sa era alcoolică și toxicomană, tatăl său, având probleme similare, fusese în mare măsură absent din peisaj în copilăria lui Wayne, una care a stat sub semnul haosului și al neglijenței. Își iubea mama și, insista el, ea îl iubea la rândul ei. Nu ridicase niciodată mâna asupra lui. Mare parte din adolescență și-o petrecuse având grijă de mama lui, lipsind mult de la școală. Pe care a și abandonat-o la șaisprezece ani, luându-și slujbe modeste – într-o fabrică de jumultit pui, muncitor necalificat, lucrător la un depozit, distribuitor de pliante publicitare. Nu solicitase niciodată ajutor de șomaj ori ajutor pentru locuință. Cu cinci ani în urmă, la vârsta de optsprezece ani, în urma unei false acuzații de viol formulate de o fată, a fost internat într-un centru de detenție pentru minori timp de două săptămâni, apoi i s-a montat un dispozitiv electronic de urmărire și a fost plasat într-un regim strict de libertate pentru o perioadă de șase luni. Deși existau SMS-uri din care reieșea clar că raportul sexual fusese consimțit, poliția a refuzat să continue ancheta. Trebuia să-și facă norma de cazuri de viol. Gallagher era o pradă ușoară. În prima zi a procesului, cea mai bună prietenă a victimei a furnizat o dovadă zdrobitoare și întreg cazul acuzării s-a prăbușit. Presupusa victimă sperase să obțină bani de la Autoritatea pentru Despăgubirea Victimelor Infracțiunilor. Abia aștepta să-și cumpere un Xbox nou. Își exprimase această dorință într-un SMS trimis prietenei ei. Procurorul a fost văzut scoțându-și peruca și dând cu ea de pământ, în timp ce bombănea: „Ce tâmpită!“.

— O altă bubă în cazier, a continuat Berner, data de pe vremea când Gallagher avea cînșpe ani și i-a aruncat unui polițist cascheta de pe cap. O glumă idioată. Care la dosar a rămas consemnată ca „agresiune comisă asupra unui polițist“.

Primăvara a sosit, iubirea mea. E luna binecuvântată a îndrăgostiților.

Avocatul stătea lângă cotul ei stâng, în fața stativului. Cu jeanșii lui negri strânși pe picior și puloverul cu gât polo, îi amintea de un beatnic de altădată. Impresie alterată doar de ochelarii de citit care-i spânzurau de un șnur la gât.

— Și știi ce, când Cranham le-a spus băieților ăstora la ce să se aștepte, doi dintre ei au declarat că sunt dispuși să înceapă să-și ispășească pedeapsa imediat. Blânzi ca niște mielusei, curcani care stau frumos la coadă să fie băgați în cuptor. Așa că Wayne Gallagher a trebuit să-i urmeze, deși ar fi vrut să petreacă o ultimă săptămână cu partenera lui. Care tocmai născuse. Deci a trebuit să mă duc până la mama dracului în estul Londrei, în mizeria aia de Thamesmead, ca să-l văd.

Fiona a dat pagina partiturii ei.

— Am fost acolo, a zis. E mai bine ca în multe alte locuri.

Așa că vino pe malul acoperit cu mușchi și haide să vorbim de iubirea noastră preafrumoasă...

— Deci fii atentă, a zis Berner. Patru băieți de Londra. Gallagher, Quinn, O'Rourke, Kelly. Irlandezi la a treia sau a patra generație. Accent londonez. Foști colegi de școală. Una de stat, deloc rea. Polițistul care i-a arestat le-a văzut numele și și-a zis imediat că sunt țigani irlandezi. De-aia nici nu s-a mai obosit să se ducă după ceilalți patru. Și de-aia procuratura i-a băgat la săvârșire de infracțiune comună. O procedură curentă în cazul bandelor de interlopi. Simplu și frumos. Fără multe bătăi de cap.

— Mark, a murmurat ea. Ar trebui să trecem la treabă.

— Aproape am terminat.

S-a întâmplat că încăierarea se desfășurase tocmai într-o zonă unde existau două camere de supraveghere video.

— Unghiurile de filmare erau perfecte. Se vedeau toți în cadru. În culori stinse. Imagini a dracu' de clare. Nici lui Martin Scorsese nu i-ar fi ieșit mai bine.

Berner a avut la dispoziție patru zile să-și facă o idee asupra cazului, să se uite iar și iar la DVD și să memoreze secvențele unei încăierări de opt minute surprinse de două camere amplasate în poziții diferite, să învețe pe dinafară fiecare mișcare a clientului său și a celorlalți șapte. A asistat la primul contact al celor implicați în altercație, pe o porțiune largă de trotuar dintre un magazin cu obloanele trase și o cabină de telefon, un schimb de cuvinte violent, niște îmbrânceli, piepturi umflate, bărbați care fac pe cocoșii, o mulțime amorfă ce se mișcă încoace și-ncolo, la un moment dat revărsându-se peste bordură, în stradă. O mână care apucă un antebraț, palma alteia care dă un brânci unui umăr. Apoi Wayne Gallagher, aflat în spatele grupului, ridică brațul și, din păcate pentru el, dă primul pumn, apoi altul. Dar a țintit prea sus, stă mult prea în spate, mișcările îi sunt stânjenite de doza de bere pe care o ține în cealaltă mână. Loviturile n-au nici un efect, iar cel care le încasase abia dacă le simte. Acum grupul se separă dezordonat în două. În acest moment, Gallagher, care se găsește tot undeva în margine, azvârle cu doza de bere. E o aruncare de jos în sus. Cel pe care-l țintise își șterge câțiva stropi de bere de pe rever. În chip de ripostă, unul dintre ceilalți patru se duce și-l pocnește pe Gallagher cu putere în față, spărgându-i buza și punând capăt implicării lui în încăierare. Gallagher rămâne pe loc câteva clipe, năuc, apoi se desprinde de ceilalți, ieșind din obiectivul camerelor.

Bătaia continuă fără el. Unul dintre colegii de școală, O'Rourke, intervine și, cu un singur pumn, îl culcă la pământ pe cel care-l lovide pe Gallagher. În clipa în care bărbatul se prăbușește pe asfalt, alt prieten al lui Gallagher, Kelly, îl izbește cu piciorul în față și îi fracturează mandibula. După treizeci de secunde, un al doilea bărbat e doborât și de data asta Quinn e cel care-i arde un șut de-i fracturează unul din pomeți. Când sosește poliția, individul care l-a lovit pe Gallagher se ridică și fuge să se ascundă în apartamentul prietenei lui. Se temea să nu fie arestat și să-și piardă slujba.

Fiona s-a uitat la ceasul de la mână.

— Mark...

— Aproape am terminat, doamnă judecător. Ce vreau să zic e că clientul meu pur și simplu a stat acolo și a așteptat să vină poliția. Cu fața plină de sânge. Ca om ce sunt greșit-am, dar mi-e plata / Cu mult mai grea decât greșeala² și așa mai departe. S-a lăsat cu oase rupte, deci e vătămare corporală gravă. Poliția i-a acuzat pe cei patru de comiterea unor fapte diferite. Dar la proces, acuzarea a insistat să fie încadrați la săvârșire de infracțiune comună și la vătămare corporală gravă de nivelul 2, ceea ce înseamnă o pedeapsă între cinci și nouă ani de închisoare. Vechea poveste. Clientul meu n-a jucat nici un rol în violențele alea. Era pe cale să fie condamnat pentru niște delictе comise de alții și pentru care el nici măcar nu fusese acuzat. A pledat nevinovat. Trebuia să recunoască faptul că luase parte la o încăierare, dar ce să-i faci dacă n-am fost eu acolo să-l consilies. Avocatul din oficiu trebuia să arate juriului fotografiile făcute de poliție, în care se vedea chipul lui acoperit de sânge. Și oricum, tipul cu maxilarul fracturat a refuzat să dea o declarație privind suferințele fizice care i-au fost pricinuite. S-a prezentat la tribunal doar ca martor al acuzării. A zis că nu înțelegea de ce se făcea atâta caz. I-a declarat judecătorului că n-avusese nevoie de tratament, că plecase în vacanță în Spania la două zile după incident. În primele două zile a fost nevoit să-și bea vodca cu paiul. Și cu asta, basta – chiar așa s-a exprimat. E consemnat în transcrierea ședinței de judecată.

Ascultându-l în continuare, Fiona și-a răsfirat degetele peste un acord, dar nu a apăsat clapele. *Să ne întoarcem acasă, încărcăți cu fragi.*

— Evident, n-am putut să fac nimic în privința verdictului dat de juriu. Am vorbit timp de șaptezeci și cinci de minute, încercând să-l separ pe Wayne de ceilalți, să reduc încadrarea la

vătămare corporală gravă de nivelul 3, pentru care legea prevede o pedeapsă între trei și cinci ani de închisoare. Totodată, am insistat puternic pe faptul că justiția îi datora șase luni de libertate în urma acuzației nefondate de viol. Situație în care băiatul s-ar fi aflat în marja unei sentințe cu suspendare, adică exact ce trebuia pentru o prostie de genul ăsta. Ceilalți trei avocați din oficiu au vorbit fiecare câte zece minute pentru clienții lor. Cranham a pronunțat concluziile. Jigodie comodă. De acord cu nivelul 3, slavă Domnului, însă n-a vrut să renunțe la încadrarea la săvârșire de infracțiune comună și n-a zis nimic de datoria pe care o avea justiția față de clientul meu. I-a condamnat pe toți la doi ani și jumătate de închisoare cu executare. Comod și pervers. Dar părinții celorlalți băieți, prezenți în sală, plâneau de ușurare. Se așteptau la o pedeapsă de minimum cinci ani. Se pare că le făcusem un serviciu tuturor.

— Judecătorul a decis să aplice o pedeapsă mai mică decât cea prevăzută de lege, a zis Fiona. Ar trebui să te consideri norocos.

— Nu despre asta-i vorba, Fiona.

— Hai să-ncepem. Avem mai puțin de-o oră.

— Ascultă-mă până la capăt. E discursul meu de demisie. Toți băieții ăștia erau în câmpul muncii. Sunt plătitori de impozite, pentru Dumnezeu! Clientul meu nu a provocat nici un rău nimănui. Contrar așteptărilor, ținând cont de condițiile în care crescuse, se părea că va deveni un tată responsabil. În timpul liber, Kelly antrena o echipă de fotbal de juniori. O'Rourke lucra în weekend pentru o fundație umanitară care luptă împotriva fibrozei chistice. Aici nu vorbim de o agresiune asupra unor trecători nevinovați. A fost o îmbrânceană în fața unui pub.

Fiona a ridicat ochii de la partitură.

— Care s-a lăsat cu un pomete fracturat?

— OK. O încâierare. Între niște adulți în cunoștință de cauză. Ce rost are să umpli închisorile cu oameni de genul ăsta? Gallagher a dat doi pumni inofensivi și a aruncat o doză de bere aproape goală. Și pentru asta a primit doi ani. O să rămână cu vătămare corporală gravă în cazier pentru totdeauna, și încă pentru niște delikte de care nu fusese acuzat. Îl trimit la Isis, îl știi, centrul ăla pentru tineri delincvenți care funcționează în cadrul penitenciarului Belmarsh. Am fost acolo de câteva ori. Pe site se prezintă ca o „instituție de educație“. Un căcat! Am clienți care stau în celulă douăzeci și trei de ore din douăzeci și patru. Cursurile se anulează săptămână de săptămână. Din lipsă de personal, așa zic. Cranham, care face tot timpul pe obositul, care nu mai are nervi, vezi Doamne, ca să stea să mai asculte pe cineva. Ce-l doare pe el ce se-ntâmplă cu băieții ăștia? Aruncați în închisoare, înrăiți, învățând să devină răufăcători adevărați. Știi care a fost greșeala mea cea mai mare?

— Care?

— Am încercat să demonstrez că n-a fost vorba decât de niște băieți care au băut mai mult decât trebuia și i-a luat valul. Violența a fost consensuală. „Dacă acești patru domni ar fi fost membri ai Clubului Bullingdon de la Oxford³, astăzi nu s-ar mai afla în fața dumneavoastră.“ Când am ajuns acasă, ros de o bănuială înfiorătoare, l-am căutat pe Cranham în *Who's Who*. Ce crezi c-am găsit?

— O, Doamne! Mark, ai nevoie de un concediu.

— Hai să recunoaștem, Fiona. E luptă de clasă și punct, în mă-sa.

— Iar la Family Division e numai șampanie și *fraises des bois*.

Fără să mai aștepte vreun răspuns, Fiona a început să cânte cele șapte măsuri introductive, acordurile insistente și delicate. Cu coada ochiului, l-a zărit pe Mark punându-și ochelarii de citit. Și-apoi a auzit cum vocea lui frumoasă de tenor, respectând indicația compozitorului, „dolce“, se înalță suav.

*Quand viendra la saison nouvelle,
Quand auront disparu les froids...*

Pentru patruzeci și cinci de minute au uitat de justiție.

* * *

În decembrie, în ziua concertului, a ajuns acasă de la tribunal la ora șase și s-a repezit să facă un duș și să se schimbe. L-a auzit pe Jack trebăluind în bucătărie și i-a aruncat un „bună“ în timp ce se îndrepta spre dormitor. El, aplecat ca să se uite în frigiderul deschis, i-a răspuns cu un mormăit. După patruzeci de minute, Fiona și-a făcut apariția în hol într-o rochie neagră de mătase și cu pantofi negri de lac cu toc înalt. Apăsa bine pe pedale cu ei. La gât avea un colier simplu de argint. Se parfumase cu Rive Gauche. Din living, de la sistemul hi-fi rar folosit, se auzea cântând un pian, un disc vechi al lui Keith Jarrett, *Facing You*. Era prima melodie de pe album. S-a oprit în fața ușii de la dormitor și a ascultat. Trecuse mult timp de când auzise prima dată acea linie melodică ezitantă, abia realizată. Uitase ce lin căpăta încredere și prindea viață, pe măsură ce mâna stângă se lansa într-un boogie straniu, cu note alterate, care creștea dobândind o forță de nestăvilit, ca o locomotivă cu aburi în plină accelerație. Doar un pianist cu pregătire în repertoriul clasic putea să stăpânească o asemenea tehnică a independenței mâinilor precum Jarrett. Cel puțin asta era opinia părtinitoare a Fionei.

Jack voia să-i transmită un mesaj, pentru că ăsta era unul dintre cele trei sau patru albume care compuneau coloana sonoră a acelei perioade atât de îndepărtate când o curtase. Zilele acelea, de după examenul de licență, după ce jucase în *Antoniou și Cleopatra*, montarea aia numai cu femei, când a convins-o să-și petreacă o primă noapte, apoi zeci de alte nopți, în cămăruța de la mansardă cu fereastra-hublou care dădea spre est. Când a înțeles că extazul sexual era mai mult decât un termen exagerat. Când, pentru prima dată de când avea șapte ani, i s-a întâmplat să țipe de plăcere. Simțise că se prăbușește de-a-ndoaselea într-un spațiu pustiu și îndepărtat, iar mai târziu, întinși unul lângă altul în pat, cu cearșafurile trase până la mijloc ca niște vedete de cinema într-o scenă postcoitală, au râs amândoi de ce gălăgie făcuse. Noroc că nu se afla nimeni în apartamentul de jos. Și Jack, cu părul lui lung și aerul lui imperturbabil, i-a spus că era cel mai frumos compliment pe care-l primise vreodată. Fiona i-a zis că nu credea să mai poată găsi forța necesară, în coloana vertebrală, în oase, să mai încerce o dată. Nu dacă voia să scape cu viață. Dar avea să mai încerce, adesea. Era tânără.

Tot în acele zile, atunci când nu-și petreceau timpul în pat, și-a zis că o poate seduce și cu ajutorul jazzului. Îi admira abilitățile pianistice, dar voia s-o elibereze de tirania notațiilor stricte și a geniilor de mult răposate. I-a pus „Round Midnight“ a lui Thelonious Monk și i-a cumpărat partitura. Nu era greu de cântat. Dar interpretarea ei, egală și fără accente, semăna cu o piesă obișnuită de-a lui Debussy. Ceea ce era în regulă, i-a zis Jack. Marii maeștri ai jazzului îl adorau și învățaseră multe din creația lui. Ea a ascultat iarăși, a stăruit, a cântat ceea ce se afla acolo, dinaintea ochilor ei, dar jazz tot n-a reușit să cânte. N-avea ritm, îi lipsea simțul sincopării, al libertății, degetele ei urmau docile indicațiile de măsură și notele exact așa cum erau pe partitură. De-aia alesese să studieze Dreptul, i-a zis iubitului ei. Îi plăcea să respecte regulile.

A renunțat să cânte, dar a învățat să asculte, și pe Jarrett a ajuns să-l admire cel mai mult dintre toți. L-a luat pe Jack să-l asculte la Roma, la concertul de la Colosseum. Dezinvoltura

tehnică, revărsarea firească de invenție lirică la fel de prodigioasă ca la Mozart, și iată-l răsunând iarăși, după atâția ani, țintuind-o în loc ca să-l asculte, aducându-i aminte ce amuzanți erau ea și Jack odată. Da, muzica era ingenios aleasă.

A înaintat pe coridor și s-a oprit iarăși în pragul livingului. Jack își dăduse interesul. Schimbare în sfârșit becurile de mult arse de la două lămpi. În diferite locuri din cameră ardeau lumânări. Draperiile trase nu lăsau să se vadă ploaia ușoară din acea seară de iarnă și, pentru prima dată după mai bine de un an, în șemineu ardea un foc viu, din bușteni și cărbuni. Jack stătea lângă cămin, cu o sticlă de șampanie în mână. În fața lui, pe o masă scundă, un platou cu prosciutto, măsline și brânză.

Era îmbrăcat într-un costum negru, cămașă albă fără cravată. Tot șic a rămas. S-a apropiat, i-a pus în mână un pahar înalt de șampanie și i l-a umplut, apoi și-a turnat și el. Când au ridicat paharele și au ciocnit, pe chip i se întipărise o expresie severă.

— Nu mai avem mult timp de-acum.

Fiona s-a gândit că se referă la faptul că ar cam trebui s-o pornească spre Great Hall, mai ales că mergeau pe jos. Era o nebunie să bea înaintea unui concert, dar nu-i păsa. A mai luat o gură și l-a urmat spre foc. El i-a întins platoul, ea a luat o bucățică de parmezan și au rămas de-o parte și de alta a focului, sprijinindu-se de polița căminului. Ca două elemente decorative gigantice, și-a zis ea.

— Cine poate ști cât, a continuat el. În orice caz, nu prea mulți ani. Ori reîncepem să trăim, să trăim cu adevărat, vreau să zic, ori renunțăm și ne resemnăm la gândul că vom fi nefericiți de-acum și până în ultima clipă.

O veche temă de-a lui. *Carpe diem*. Fiona și-a ridicat paharul și a spus solemn:

— Să reîncepem să trăim.

A zărit ușoara schimbare de pe chipul lui. Ușurare și, dincolo de ea, ceva mai intens.

Jack i-a umplut din nou paharul.

— Apropo, rochia e fabuloasă. Arăți fantastic.

— Mulțumesc.

S-au privit în ochi până când nu le-a mai rămas altceva de făcut decât să se apropie unul de celălalt și să se sărute. Apoi să se sărute iarăși. Mâna lui se odihnea ușor pe șalele ei, dar nu și-a coborât-o pentru a-i mângâia coapsa, cum făcea odată. O lua pas cu pas și delicatețea lui a mișcat-o. Dacă nu i-ar fi așteptat o obligație muzicală și socială importantă, Fiona nu se îndoia unde i-ar fi condus această eliberare. Dar partiturile ei zăceau pe canapea, în spatele său, și aveau datoria să-și păstreze hainele pe ei. Așa că s-au îmbrățișat cu putere și s-au sărutat încă o dată, apoi s-au desprins unul de altul, și-au luat paharele de jos, au ciocnit în tăcere și au băut.

El a astupat sticla cu un dop special, cu arc, pe care i-l dăruise Fiona de un Crăciun, cu mulți ani în urmă.

— Pentru mai târziu, a spus și amândoi au râs.

Și-au luat paltoanele și au ieșit. Ca să-și țină mai bine echilibrul pe tocurele înalte, Fiona a mers la brațul soțului ei, care ținea galant umbrela deasupra capului ei, nu al lui.

— Tu ești pianista, i-a zis. Tu ești îmbrăcată cu rochia de mătase.

I-a întâmpinat un tumult de voci și râsete, care anunța o mulțime de vreo sută cincizeci de persoane, răspândite prin toată sala, cu paharele în mâini. Scaunele fuseseră aranjate, dar nimeni nu se așezase încă, pianul Fazioli și stativul așteptau pe scenă. Membrii Gray's Inn, magistrați și avocați seniori, aproape toată existența ei profesională și socială strânsă laolaltă sub un singur acoperiș. De mai bine de treizeci de ani, lucrase de-o parte sau de alta a baricadei cu zeci de persoane pe care le zărea acum prin sală. Diferite personalități, unele din

afară, de la Lincoln's sau Inner sau Middle Temple – Lordul prim-judecător însuși, cineva de la Court of Appeal, doi judecători de la Supreme Court, procurorul general, vreo douăzeci de avocați bine-cunoscuți. Administratorii legii, care hotărau destine și îi privau de libertate pe cetățeni, aveau un simț foarte pronunțat al umorului și o pasiune pentru bârfele din viața profesională. Larma era asurzitoare. În câteva minute, Fiona îl pierduse din ochi pe Jack. Venise cineva să-l roage să-l ajute cu niște expresii în latină. Ea s-a trezit prinsă într-un cerc de persoane care îl bârfeau pe un prieten excentric al președintelui secției civile de la Court of Appeal. Nici n-a trebuit să se miște din locul unde stătea: prietenii ei veneau și o îmbrățișau, urându-i baftă, alții îi strângeau mâna. Fusese o lovitură de maestru din partea comitetului de magistrați și avocați seniori de la Gray's Inn că acceptase ca înaintea concertului să aibă loc o recepție. Vinul, spera Fiona, va mai atenua spiritul critic al grupului care frecventa concertele de la Wigmore Hall.

Când un chelner cu o tavă de argint s-a apropiat de ea, se simțea prea bine ca să refuze. În clipa în care a luat un pahar, Mark Berner i-a apărut drept în față, la vreo cincisprezece metri și o sută de oameni depărtare, dojenind-o cu degetul. Avea dreptate, evident. Ea a ridicat paharul spre el și a sorbit o înghițitură. Un prieten, un tip hotărât, judecător la Queen's Bench, a ținut să-i prezinte un „strălucit“ avocat pledant, care se întâmpla să-i fie și nepot. Sub privirea mândră a unchiului, Fiona i-a pus o serie de întrebări pline de solitudine unui tânăr slăbuț, care se bâlbâia într-un mod vrednic de toată mila. Începuse să i se facă dor de o companie mai veselă, când o veche prietenă din Middle Temple a intervenit, a îmbrățișat-o și a tras-o de-acolo, conducând-o în mijlocul unui cerc de tinere avocate răzvrătite care i s-au plâns, deși în termeni plini de umor, că ele nu ajungeau niciodată să se ocupe de cazuri importante. Acestea erau repartizate doar bărbaților.

Ușierii treceau prin mulțime anunțând începerea concertului. Oamenii se îndreptau cam fără tragere de inimă către scaune. La început nu le-a venit ușor să dea vinul bun și bârfa pe muzică solemnă. Dar paharele erau strânse și gălăgia se domolea puțin câte puțin. Fiona o pornise spre treptele din colțul drept al scenei, când a simțit o mână pe umăr și s-a întors. Era Sherwood Runcie, judecătorul din cazul Marthei Longman. Din cine știe ce motiv, era îmbrăcat în smocking. Uniforma le dădea bărbaților de o anumită vârstă, cu pântec proeminent, un aer încorsetat, jalnic. Și-a lăsat mâna pe brațul ei, dorind să-i împărtășească o informație de interes care fusese ținută departe de presă. Ea s-a aplecat ca să-i prindă cuvintele. Capul îi stătea deja la concert, pulsul i se accelerase și i-a venit greu să se concentreze la ce-i spunea el, deși i s-a părut că a înțeles ideea. Tocmai când îl ruga pe judecător să repete, și-a dat seama că Mark, aflat la câțiva pași în fața ei, se întorsese și-i făcea semne nerăbdătoare. S-a îndreptat, i-a mulțumit lui Runcie și l-a urmat pe tenor spre scenă.

Când s-au oprit câteva clipe la piciorul treptelor, așteptând ca publicul să se așeze și să li se dea semnalul că pot să înceapă, el a întrebat-o:

- Te simți bine?
- Perfect. De ce?
- Ești cam palidă.
- Îhî.

Cu un gest automat, și-a dus o mână la păr. În cealaltă ținea partiturile. Le-a strâns mai tare. Oare arăta răvășită? A socotit în minte cât băuse. Nu mai mult de trei înghițituri din vinul alb asupra căruia o avertizase Mark. Cam două pahare cu totul. N-o să aibă probleme. El a lăsat-o să treacă în față, apoi, când au urcat treptele și s-au oprit lângă pian, înclinând din cap într-o

reverență, au fost întâmpinați cu genul de aplauze rezervat jucătorilor echipei gazdă. La urma urmei, era cel de-al cincilea concert pe care-l susțineau în Great Hall.

S-a așezat, și-a aranjat partitura dinainte și și-a potrivit scaunul, apoi a inspirat adânc și a dat încet aerul afară, ca și cum ar fi vrut să se elibereze de ultimele rămășițe ale conversațiilor recente, cea cu avocatul bâlbâit, cea cu femeile alea tinere și vesele, care nu primeau cazuri importante. Și cea cu Runcie. Nu. Nu era timp de așa ceva acum. Mark a dat din cap ca să-i indice că e pregătit și imediat degetele ei au făcut să răsună din instrumentul acela colosal acorduri delicate și unduitoare, iar mintea ei s-a supus și le-a urmat îndeaproape. Tenorul a intrat perfect și în decurs de câteva măsuri erau înlănțuiți într-o comuniune de intenții pe care rareori o atinseseră la repetiții, concentrându-se nu doar să facă lucrurile corect, dar reușind și să se topească în muzică fără efort. I-a trecut prin minte că s-ar fi putut să bea exact cantitatea de vin ideală. Forța calmă și profundă a pianului Fazioli îi dădea o stare de beatitudine. Era ca și cum ea și Mark s-ar fi lăsat purtați lin de un șuvoi de note. Vocea lui răsună mai caldă, mai precisă pe note, degajată de acel vibrato disonant la care recurgea uneori, liberă să exploreze toată bucuria compoziției lui Berlioz, mai întâi în „Villanelle“, apoi în „Lamento“, toată tristețea aceluia vers care se prăvălea brusc, *Ah! Sans amour s'en aller sur la mer!* Interpretarea părea să curgă de la sine. În clipa când degetele ei atingeau clapele, i se părea că se află undeva în spatele sălii și nu trebuie decât să asiste alături de ceilalți spectatori. Împreună, ea și Mark intraseră în acel hiperspațiu din care orizontul lipsește al actului de a face muzică, dincolo de timp și scop. Era vag conștientă că ceva o aștepta să se întoarcă, pentru că se afla undeva sub ea, o urmă necunoscută pe un peisaj familiar. Poate că, de fapt, nici nu era acolo, nici nu exista.

Au ieșit ca dintr-un vis și, în picioare unul lângă altul, au stat iarăși în fața publicului. Aplauzele au fost puternice, dar așa se întâmpla de fiecare dată. Dintr-un spirit de generozitate care cuprindea Great Hall în perioada sărbătorilor, adeseori erau mai zgomotoase în cazul unor interpretări mai nereușite. Abia când a întâlnit privirea lui Mark și a văzut ce tare îi străluceau ochii, a avut certitudinea că depășiseră granițele obișnuite ale unui recital de amatori. Aduseseră ceva în plus piesei pe care o cântaseră. Dacă într-adevăr se afla în public o femeie pe care el ținea s-o impresioneze, atunci se putea spune că îi făcuse curte ca odinioară și cu siguranță o cucerise.

Tăcerea s-a lăsat brusc când și-au luat locurile pentru liedul lui Mahler. Acum Fiona era pe cont propriu. Lunga introducere părea că se inventează pe măsură ce pianista o interpreta. Cu o răbdare infinită, două note răsunând parcă ezitant, apoi repetate pentru a se adăuga încă una, apoi repetate toate trei, și abia cu a patra linia melodică se înălța exuberant pentru a revela una dintre cele mai frumoase melodii din câte crease vreodată compozitorul ei. Acum ea n-a mai avut senzația că îi va scoate în evidență orice eroare. A reușit chiar să obțină ceea ce pianiștii de primă mână făceau din instinct, adică să confere anumitor note mai sus de Do central o rezonanță aparte. În alte părți i s-a părut că prin tușeul ei putea să-i facă pe cei care ascultau să audă harfa din versiunea pentru orchestră. De cum a atacat piesa, Mark a izbutit să surprindă și să redea spiritul acelei resemnări senine. Dintr-un motiv anume, insistase să cânte în engleză, nu în germană, o libertate îngăduită numai amatorilor. Câștigul a fost că toată lumea a prins imediat ideea unui om care se refugiază din fața tumultului mundan. *Sunt ca și mort pentru această lume.* Cei doi și-au dat seama că subjugaseră publicul și interpretarea parcă a devenit mai intensă. Fiona și-a mai dat seama și că se îndreaptă cu pași solemni spre ceva îngrozitor. Poate așa era, poate nu. Nu va ști decât în clipa când muzica va înceta și ea avea să-l înfrunte.

Iarăși aplauzele, ușoara reverență și cererile de bis. O parte din public chiar bătea din picioare, mai tare, tot mai tare. Muzicienii s-au uitat unul la altul. Mark avea lacrimi în ochi. Fiona a simțit că zâmbetul ei era rigid. Avea un gust metalic în gură când s-a întors pe scaunul pianului și publicul a făcut liniște. Timp de câteva secunde și-a ținut mâinile în poală și capul plecat, refuzând să se uite înspre partenerul ei de scenă. Din grupajul lor de piese învățate pe dinafară, conveniseră să interpreteze „An die Musik“ de Schubert. Una dintre piesele favorite ale oricui. Nu dezamăgea niciodată. Și-a pus mâinile pe claviatură, pregătită, însă tot n-a ridicat ochii. Tăcerea din sală era absolută și, în cele din urmă, ea a început. Poate că spiritul lui Schubert își revărsa harul asupra introducerii, dar cele trei note în urcare, un arpeggiu duos reluat, ca un ecou, în registrul grav, și încă o dată, apoi risipindu-se, erau ale altei mâini. În notele repetate încet care pulsau în fundal s-ar fi putut bănui o reluare a piesei lui Berlioz. Cine știe? Chiar și liedul lui Mahler, cu acceptarea lui melancolică, s-ar fi putut să-l inspire subliminal pe Britten în această compoziție. Fiona nu a schițat nici un gest de scuză în direcția lui Mark. Fața îi era la fel de rigidă ca zâmbetul și nu-și desprindea privirea de la propriile-i mâini. El n-a avut la dispoziție decât câteva secunde ca să-și reordoneze gândurile, dar când a tras aer în piept, pe buze îi înflorise un surâs și tonul lui era dulce, apoi chiar mai dulce în a doua strofă.

Lângă râu, pe o pășune, cu iubita mea am stat,
Pe-al meu umăr povârnit ea mâna albă și-a lăsat.
Viața s-o trăiești agale, cum crește iarba pe zăgaz, ea m-a rugat,
Nebun eram și tânăr, acum sufletul în lacrimi mi-e scăldat.

Deși aveau parte de un public generos, foarte rar se întâmpla ca asemenea concerte să se lase cu ovații în picioare. Așa ceva nu vedeai decât la concertele rock, la fel ca strigătele și fluierăturile. Dar acum toți s-au ridicat ca unul, cu o mică ezitare doar din partea unor magistrați mai în vârstă. Unii dintre cei tineri, cuprinși de entuziasm, strigau și fluierau. Dar Mark Berner a primit onorurile singur, cu o mână odihnindu-i-se pe pian, înclinând din cap și zâmbind în chip de mulțumire, însă totodată privind îngrijorat cum pianista lui părăsește cu pași grăbiți scena, cu ochii în jos, coboară treptele, făcându-și loc pe lângă membrii cvartetului de coarde care își așteptau rândul, și se repede spre ieșire. Toți cei prezenți au presupus că întreaga experiență trebuie să fi fost neobișnuit de intensă pentru ea, așa că prietenii ei magistrați și avocați s-au arătat înțelegători și au aplaudat mai tare când a trecut prin fața lor.

* * *

Și-a recuperat paltonul și, fără să-i pese de aversa care se pornise, a luat-o pe jos spre apartament, mergând cât de repede avea curaj pe tocurele înalte. În living, două lumânări ardeau așa cum le lăseseră în mod imprudent. Cu paltonul pe ea, cu părul ud care i se lipise de țeastă, cu apa prelingându-i-se pe ceafă până la șale, a stat nemișcată, încercând să-și aducă aminte un nume de femeie. Câte nu se întâmplaseră de când se gândise ultima oară la ea. Mai întâi a recompus din memorie un chip, a auzit o voce, apoi totul i-a revenit în minte. Marina Greene. Și-a scos telefonul din poșetă și a sunat-o. Și-a cerut scuze că îi telefonează la ora asta. Au vorbit scurt, pentru că în fundal răsunau țipete de copii, iar după voce tânăra femeie părea obosită și tracasată. Da, era în măsură să confirme. Se întâmplase în urmă cu patru săptămâni.

I-a dat cele câteva detalii pe care le știa și s-a declarat surprinsă că judecătoarea nu fusese informată.

A rămas mai departe în aceeași poziție, cu privirea fixată, fără vreun motiv anume, la platoul cu mâncare pe care îl pregătise soțul ei, cu un gol plin de compasiune în minte. Muzica pe care tocmai o interpretase nu îi răsuna în cap, așa cum se întâmpla de obicei. Uitase complet de concert. Dacă era posibil din punct de vedere neurologic să nu gândești, atunci pur și simplu nu nutrea nici un gând. S-au scurs așa minute bune. Imposibil de spus câte. Un zgomot a făcut-o să se întoarcă. Focul dădea să se stingă, surpându-se și curgând printre barele grătarului. S-a dus la șemineu, s-a lăsat în genunchi și a început să-l reclădească, adunând bucățele de lemn și de cărbune, mai mult cu degetele decât cu cleștele, și aranjându-le deasupra și în jurul rămășițelor care mai pâlpâiau și mai dădeau puțină căldură. După ce a suflat de trei ori aer cu foalele, o așchie de pin a luat foc și a văzut cum flăcările s-au întins spre două bucăți mai mari. S-a tras mai aproape și a lăsat spectacolul flăcărilor, dansul lor ezitant peste întinderea neagră de cărbune, să-i umple ochii.

În cele din urmă, gândurile au revenit sub forma a două întrebări stăruitoare. De ce nu mi-ai spus? De ce nu mi-ai cerut ajutorul? Răspunsul l-a primit rostit de propria voce mentală. *Ți l-am cerut.* S-a ridicat, simțind o durere în șold când s-a îndreptat spre dormitor ca să ia poezia din noptieră, unde zăcea de șase săptămâni. Din cauza tonului melodramatic, ideii de sorginte puritană că o ofertă de libertate, aruncarea crucii grele ca plumbul în apă, un sărut cast pot fi inspirate de Satana, nu simțise dorința s-o recitească. Toate acele accesorii creștine aveau ceva jilav sau sufocant – crucea, copacul lui Iuda, trâmbițele. Iar ea era doamna zugrăvită acolo, lostrița cu curcubeie pe solzi, creatura perfidă care îl abătuse pe poet de la calea cea dreaptă și îl sărutase. Da, sărutul acela. Sentimentul de vinovăție o făcuse să se țină la distanță.

S-a ghemuit iarăși lângă foc și și-a așezat poemul dinainte, pe covorul de Buhara. Degetele murdare de praf de cărbune lăsaseră amprente în partea de sus a paginii. S-a dus direct la ultima strofă – Isus care stă în mod miraculos pe apele râului, vestind că sub înfățișarea peștelui se ascundea, de fapt, Satana.

Te-a sărutat ca Iuda, ca numele să-mi piară.
Cel ce

Și-a luat ochelarii de pe măsuta din spate și s-a aplecat să vadă mai bine cuvintele tăiate și pe cele încercuite. „Cuțit“ era șters, la fel „plăți“, „Fie ca“ și „vină“. Expresia „el însuși“ era ștersă, scrisă iarăși, apoi ștersă din nou. „Nu trebuie“ era înlocuit cu „trebuie“, iar „scufunda“ cu „arunca“. „Cel ce“ era acolo de sine stătător, nu încercuit, ci plutind deasupra acelei încăierări verbale, cu o săgeată indicând că trebuie să-l înlocuiască pe „și“. Fiona începea să priceapă felul în care băiatul gândea poezia și să-i descifreze scrisul. Apoi, brusc, a înțeles, totul i-a fost limpede. Era acolo până și o linie sinuoasă ce unea cuvintele asupra cărora se decisese. Fiul lui Dumnezeu rostise un blestem:

Cel ce-mi aruncă crucea, de-a sa mână să moară.

Auzind ușa de la intrare, nu s-a întors și în poziția asta a zărit-o Jack când a trecut prin fața livingului în drum spre bucătărie. S-a gândit că avea grijă să nu se stingă focul.

— Așa, mai pune niște lemne, i-a strigat el. Apoi vocea i s-a auzit mai îndepărtată: Ai fost extraordinară! Le-a plăcut la nebunie! Și a fost așa de emoționant!

Când s-a întors cu sticla de șampanie și cu două pahare curate, ea se ridicase ca să-și scoată paltonul și să-l arunce pe spătarul unui scaun, apoi să se descalțe. Stătea în mijlocul camerei, așteptând. El n-a băgat de seamă paloarea chipului ei când i-a întins unul din pahare, iar ea l-a ținut ca să i-l umple.

— Ai părul ud. Să-ți aduc un prosop?

— O să se usuce.

A scos dopul de metal și a umplut paharul ei, apoi pe-al lui, după care l-a lăsat jos cât s-a dus la foc și a golit vasul cu cărbuni peste el, punând și trei bușteni mari în formă de piramidă. A deschis sistemul hi-fi și a dat iarăși drumul discului cu Jarrett.

Fiona a murmurat:

— Jack, nu acum.

— A, sigur. După o seară ca asta! Ce prostie din partea mea.

Fiona și-a dat seama că dorința lui era să se întoarcă numaidecât la dispoziția în care se găseau înainte de concert și i-a părut rău pentru el. Făcea și el ce putea. În curând o să vrea s-o sărute. Jack s-a apropiat de ea și, în liniștea care-i țiuia în urechi din clipa când sistemul hi-fi fusese oprit, au ciocnit și au băut. Apoi el a vorbit despre interpretarea ei și a lui Mark, despre lacrimile lui de mândrie, ale lui Jack, când publicul a aplaudat în picioare, despre ce a spus lumea după concert.

— A ieșit bine, a zis ea. Mă bucur tare mult că a ieșit așa de bine.

Jack nu era muzician, gusturile lui se limitau la jazz și blues, dar a vorbit în termeni destul de plauzibili despre concert și a menționat fiecare piesă în parte. *Les nuits d'été* a fost o revelație. Îl impresionase mai ales „Lamento“-ul, a înțeles chiar și textul în franceză. Liedul lui Mahler trebuia să-l mai asculte o dată, pentru că a simțit că ascunde în el un imens rezervor de sentimente, dar nu reușise să intre în rezonanță cu el de la prima audiție. Se bucurase că Mark alesese să-l cânte în engleză. Cine nu simțise impulsul să fugă de lume, dar puțini îndrăzniseră să-l urmeze. Ea l-a ascultat cu gravitate, sau cel puțin a lăsat impresia, dar i-a răspuns laconic ori s-a mulțumit să dea din cap. Se simțea ca un pacient care abia așteaptă ca vizitatorul său binevoitor să plece odată pentru a putea continua să boalească în pace. Focul a pornit să ardă cu putere și Jack, observând că Fiona tremura, a condus-o lângă șemineu și i-a turnat restul de șampanie.

Locuiau de mult în scuarul acela și Jack îi cunoștea pe magistrații și avocații de la Gray's Inn aproape la fel de bine ca ea. S-a apucat să-i povestească despre cei pe care-i întâlnise în seara aceea. Era o comunitate foarte unită, iar membrii ei îl fascinau. Autopsia unei zile, făcută seara târziu, era una dintre obișnuințele traiului lor comun. Așa că nu i-a venit greu să mormăie mai departe câte un răspuns când și când. Jack era în aceeași stare de euforie, exaltat de interpretarea ei și de gândul la ce credea el că îl aștepta. I-a relatat despre un avocat specializat în Drept penal care intenționa să înființeze, împreună cu alții, o școală gratuită. Le trebuia o traducere în latină a mottoului lor, „Fiecare copil este un geniu“. Maximum trei cuvinte, îndeajuns de succint cât să încapă pe un sacou de uniformă, sub un blazon care înfățișa o pasăre phoenix renăscând din cenușă. O problemă captivantă. Geniul era un concept de secol XVIII, iar termenii latinești pentru „copil“ specificau de regulă genul. Jack venise cu soluția *Cuiusque parvuli ingenium* – care nu reda la fel de pregnant ideea de geniu, dar sugera istețime sau talent înnăscut, ceea ce mergea foarte bine. La rigoare, *parvuli*, la plural, le putea cuprinde și pe fete. După care avocatul îl întrebese dacă nu l-ar interesa să conceapă un curs de limba latină cât mai viu pentru copii între unsprezece și șaisprezece ani, cu abilități diferite de învățare. O propunere plină de provocări. Căreia era greu să-i rezisti.

Fiona a ascultat cu un chip lipsit de expresie. Nici un copil de-al ei nu va purta vreodată un asemenea blazon minunat. Era prea vulnerabilă, și-a dat seama.

— Ar fi un lucru bun, a zis ea.

El i-a sesizat tonul plat al vocii și s-a uitat altfel la ea.

— S-a întâmplat ceva.

— N-am nimic.

Atunci el s-a încruntat, amintindu-și ce ar fi trebuit s-o întrebe de la bun început:

— De ce-ai plecat așa la final?

Ea a ezitat o clipă.

— A fost prea mult pentru mine.

— Când s-au ridicat toți în picioare? Aproape că m-a făcut praf și pe mine.

— Mă refer la ultima piesă.

— Aia a lui Mahler?

— „The Salley Gardens.“

El a arborat o expresie amuzată, neîncrezătoare. O mai auzise interpretând-o împreună cu Mark de peste zece ori.

— Cum așa?

În gesturile sale se ghicea și o undă de nerăbdare. Voia să-și vadă împlinită promisiunea unei seri de vis, să-și dreagă astfel căsnicia, să o sărute, să mai deschidă o sticlă, s-o ducă în pat, să facă așa încât totul să fie iarăși lin și ușor între ei. Fiona îl cunoștea prea bine, a văzut limpede toate astea și încă o dată i-a părut rău pentru el, dar ca și cum s-ar fi aflat la mare distanță.

— Mi-a amintit de ceva, a zis ea. De astă-vară.

— Da? a spus el.

Tonul lui abia dacă trăda un interes moderat.

— Un tânăr mi-a cântat-o la vioară. Atunci o învăța. Era într-un spital. Am cântat și eu cu el. Cred că am făcut ceva gălăgie. Apoi el a vrut s-o cântăm încă o dată, dar eu a trebuit să plec.

Jack n-avea chef de ghicitori. S-a străduit să nu lase iritarea să i se simtă în glas.

— Auzi, ia-o de la-nceput. Cine era tipu' ăsta?

— Un tânăr extrem de straniu și foarte frumos.

Vocea Fionei era neclară, cuvintele i se desprindeau cu greutate de pe buze.

— Și?

— Am amânat pronunțarea ca să mă duc să-l vizitez la spital. Ți-aduci aminte. Un Martor al lui Iehova, foarte bolnav, care refuza tratamentul. A scris în ziare.

Avea nevoie să-i fie împrăștiată memoria pentru că la vremea aia Jack era instalat în dormitorul lui Melanie. Altfel ar fi dezbătut amândoi cazul.

El a spus ferm:

— Da, cred că mi-amintesc.

— Am acordat spitalului autorizarea de a-l trata și el s-a făcut bine. Hotărârea... a avut un efect puternic asupra lui.

Stăteau amândoi ca mai devreme, de-o parte și de alta a focului, care acum degaja o căldură aprigă. Fiona rămăsese cu ochii ațintiți asupra flăcărilor.

— Cred... cred că era îndrăgostit de mine.

Jack și-a pus paharul gol pe masă.

— Zi mai departe.

— Când am fost plecată în circuit, m-a urmărit până la Newcastle. Și eu... (În primul moment n-a vrut să-i spună ce se întâmplase, dar apoi s-a răzgândit. N-avea nici un rost să-i mai

ascundă ceva de-acum.) A mers prin ploaie ca să dea de mine și... Am făcut o prostie. La hotel. Nu știam ce... L-am sărutat. L-am sărutat.

El a făcut un pas în spate, îndepărtându-se de foc sau de ea. Fionei nu-i mai păsa.

— Era un băiat așa de dulce, a șoptit. Voia să vină să stea cu noi.

— Cu noi?

Jack Maye atinsese vârsta majoratului în anii '70, în tumultul curentelor de gândire ale aceluia deceniu. Predase la universitate aproape întreaga lui existență de adult. Știa prea bine cât de lipsită de logică e aplicarea dublei măsuri, dar cunoașterea nu-l putea feri s-o aplice. Fiona a citit furia de pe chipul lui, a văzut cum mușchii falcilor i se încordează, cum privirea i se înăsprește.

— S-a gândit că i-aș putea schimba viața. Cred că voia să mă transforme într-un soi de guru. Își imagina că voi putea să... Era așa de plin de ardoare, avea atâta sete de viață, de orice... Iar eu n-am...

— Așa că l-ai sărutat și el a vrut să vină să stea cu tine. Ce încerci să-mi spui?

— L-am alungat.

Ea a clătinat din cap și pentru moment n-a mai putut spune nimic.

Apoi s-a uitat la Jack. Se ținea la o bună distanță de ea, cu picioarele depărtate, cu brațele încrucișate la piept, cu chipul lui încă frumos și de obicei atât de amabil acum crispat de furie. Un smoc de păr cărunt i se ițea de sub cămașa deschisă la gât. Uneori îl surprinsese cum își trecea pieptănul peste el ca să-i dea volum. Faptul că lumea conținea asemenea detalii, asemenea elemente infinitezimale ale fragilității umane amenința să o copleșească, așa că a trebuit să se uite în altă parte.

Abia acum, când încetase, au devenit conștienți de ploaia care bătuse până atunci în ferestre.

În miezul acestei tăceri mai adânci, el a întrebat:

— Și? Mai departe ce s-a întâmplat? Unde-i acum?

Ea a răspuns cu voce joasă, monotonă:

— Am aflat în seara asta, de la Runcie. Acum câteva săptămâni leucemia a recidivat și a fost internat în spital. A refuzat transfuzia pe care voiau să i-o administreze. A fost decizia lui. Avea optsprezece ani și nimeni nu putea să facă nimic. A refuzat și plămânii i s-au umplut cu sânge și a murit.

— Deci a murit pentru credința lui.

Vocea soțului ei era glacială.

Fiona s-a uitat la el fără să înțeleagă. Și-a dat seama că nu încercase să se explice absolut deloc, că existau atâtea lucruri pe care nu i le spusese.

— Cred că a fost vorba de o sinucidere.

Timp de câteva secunde nici unul din ei n-a scos o vorbă. Din scuar au răzbătut până la ei voci, râsete și zgomot de pași. Probabil că evenimentul muzical se încheiase.

El și-a dres ușor glasul.

— Erai îndrăgostită de el, Fiona?

Întrebarea a făcut-o să cedeze. A scos un sunet înfiorător, un urlat înăbușit.

— O, Jack, nu era decât un copil! Un băiat. Un băiat atât de drăguț!

Și atunci a izbucnit în sfârșit în plâns, stând acolo lângă foc, cu brațele atârând neputincioase pe lângă corp, sub ochii lui Jack, șocat s-o vadă pe soția lui, întotdeauna atât de reținută, pradă unei dureri dincolo de limite.

Îi era de-acum peste puteri să mai spună ceva sau să se oprească din plâns și nici nu mai suporta să fie văzută. S-a aplecat să-și culegă de jos pantofii și așa, în ciorapi, s-a repezit afară

din cameră și a luat-o pe coridor. Cu cât se îndepărta de Jack, cu atât hohotea mai tare. A ajuns în dormitor, a trântit ușa după ea și, fără să mai aprindă lumina, s-a prăbușit pe pat și și-a îngropat fața în pernă.

* * *

O jumătate de oră mai târziu, s-a trezit dintr-un vis în care urca o scară verticală interminabilă ce se pierdea într-un hău; nu-și amintea când adormise. Încă năucă, s-a întors pe o parte, cu fața la ușă. O fantă de lumină care pătrundea de pe hol avea un efect liniștitor. Dar scenele pe care le vedea cu ochii minții nu erau deloc așa. Adam suferind o recădere, întorcându-se slăbit acasă, la părinții săi iubitori, întâlnindu-se cu bătrânii congregației, plini de bunăvoință, regăsindu-și credința. Sau folosind-o ca pe o acoperire perfectă ca să se distrugă. *Cel ce-mi aruncă crucea, de-a sa mână să moară.* În lumina slabă, i-a apărut ca atunci când îl vizitase la Terapie intensivă. Fața prelungă și subțire, cearcănele vineții de sub ochii imenși, violeți. Limba aceea albă, brațele subțiri ca niște bețe, atât de bolnav, atât de hotărât să moară, atât de plin de farmec și de viață, cu foile poeziilor sale risipite pe tot patul, rugând-o să mai rămână și să mai cânte o dată cântecul lor, când ea trebuia să se întoarcă la tribunal.

Și acolo, la tribunal, cu autoritatea și prestigiul pe care i le conferea poziția ei, i-a oferit, în loc de moarte, toată viața și dragostea care stăteau înaintea lui. Și o protecție față de religia lui. Cât de largă, cât de frumoasă și de terifiantă trebuie să-i fi părut lumea așa, fără credință. Cu acest gând în minte, a alunecat într-un somn mai adânc, din care s-a trezit după câteva minute în vuietul și gemetele burlanelor. Oare se va opri vreodată ploaia asta? A zărit silueta solitară mergând pe aleea de la Leadman Hall, încovoiată în bătaia furtunii, înaintând în beznă, auzind ramurile copacilor cum se rupeau. Trebuie să fi văzut luminile aprinse în casă și și-a dat seama că ea era acolo. A stat și a tremurat de frig într-o dependență, făcându-și planuri, așteptând să se ivească o oportunitate de a-i vorbi, riscând totul în căutarea... în căutarea a ce, mai exact? Și închipuindu-și că va obține ceea ce voia de la o femeie de șaiszeci de ani care nu riscase niciodată în viața ei, cu excepția câtorva episoade aventuroase în Newcastle, acum atâta vreme. Ar fi trebuit să se simtă flatată. Și dispusă. În schimb, lăsându-se în voia unui impuls violent și de neiertat, l-a sărutat, apoi l-a alungat. După care a fugit la rândul ei. Nu i-a răspuns la scrisori. N-a fost în stare să descifreze semnalele de alarmă din poemul lui. Ce rușine îi era acum de temerile ei meschine că reputația avea să-i fie afectată. Păcatul ei era dincolo de orice comisie disciplinară. Adam venise în căutarea ei, iar ea nu-i oferise nimic în locul religiei, nu-l protejase absolut deloc, deși prevederile legii erau clare în această privință, protejarea lui prevalase în decizia ei. Oare câte pagini din câte hotărâri judecătorești dedicase ea acestui termen? Protecția, bunăstarea nu pot fi asigurate decât în sânul societății. Nici un copil nu e o insulă. Ea se gândise că responsabilitățile ei nu se extind dincolo de pereții sălii de judecată. Dar cum era posibil așa ceva? El venise la ea, dorind ceea ce doreau toți oamenii și doar cei liber-cugetători, nu supranaturalul, puteau oferi. Un sens.

Când și-a schimbat poziția, a simțit pe obraz perna udă și rece. Complet trează de-acum, a dat-o la o parte și a dibuit după alta, iar atunci a fost surprinsă să dea de un trup cald întins în pat, în spatele ei. S-a întors. Jack stătea lungit acolo, cu capul sprijinit într-o mână. Cu cealaltă i-a îndepărtat părul din ochi. Un gest plin de tandrețe. Abia dacă putea să-i distingă chipul în lumina slabă care venea din hol.

El i-a zis simplu:

— M-am uitat la tine cum dormeai.

După o pauză, o pauză destul de lungă, ea a murmurat:

— Mulțumesc.

Apoi l-a întrebat dacă avea s-o mai iubească acum, după ce-i mărturisise toate astea. Era o întrebare absurdă, pentru că el încă nu știa aproape nimic. Și-a imaginat că Jack va încerca s-o convingă că nu trebuie să se simtă vinovată.

El și-a lăsat mâna pe umărul ei și a tras-o mai aproape:

— Sigur că da.

Apoi au rămas față în față în semiîntuneric și, în vreme ce, dincolo de camera lor, orașul imens, acum spălat de ploaie, se lăsa în voia ritmurilor sale nocturne, iar căsnicia lor își reînnota cu stînghereală cursul, i-a povestit cu glas scăzut, dar ferm, despre rușinea care o sfâșiase, despre băiatul acela atât de dulce și împătimit de viață și despre rolul pe care-l jucase ea în moartea lui.

1. În original, *an old trout*. *Trout* înseamnă „păstrăv“, dar în expresia argotică *an old trout* = o hoască, o babă.
2. *Regele Lear*, Actul al III-lea, Scena 2, trad. de Mihnea Gheorghiu, în William Shakespeare, *Opere*, vol. 10, Editura pentru Literatură Universală, București, 1962.
3. Club studențesc compus exclusiv din bărbați, de la Universitatea Oxford, renumit pentru membrii săi bogați, banchetele extravagante și ritualurile violente, precum vandalizarea restaurantelor și a camerelor de colegiu.

Mulțumiri

Acest roman nu ar fi putut exista fără Sir Alan Ward, în ultima perioadă a carierei sale Lord judecător la Court of Appeal, un om de o mare înțelepciune, inteligență și umanitate. Povestea mea pleacă de la un caz pe care el l-a judecat la High Court în 1990 și un altul de la Court of Appeal, din anul 2000. Cu toate acestea, personajele mele, cu opiniile și personalitățile lor și cu circumstanțele în care apar, nu au nici o legătură cu vreuna dintre părțile implicate în aceste cazuri. Îmi exprim toată gratitudinea față de Sir Alan pentru sfaturile sale privind diferite aspecte tehnice din domeniul juridic, precum și din viața de zi cu zi a unui judecător la High Court. Îi sunt recunoscător și pentru că și-a găsit timp să citească manuscrisul și să facă observații. Orice imprecizie îmi aparține.

De asemenea, m-am inspirat dintr-o hotărâre judecătorească redactată de Sir James Munby în anul 2012, minunat scrisă, dar, din nou, personajele mele sunt pură ficțiune și nu prezintă nici o similitudine cu părțile implicate în cazul respectiv.

Le rămân îndatorat pentru sfaturi lui Bruce Barker-Benfield, de la Bodleian Library, și lui James Wood, de la Doughty Street

Chambers. Am avut privilegiul de a citi „Managing Without Blood“, o lucrare cuprinzătoare și profundă aparținând avocatului Richard Daniel, Martor al lui Iehova. Încă o dată, le sunt îndatorat Annalenei McAfee, lui Timothy Garton Ash și lui Alex Bowler pentru lectura atentă și pentru sugestiile lor atât de utile.¹

Ian McEwan

- ¹. Traducătorul îi mulțumește domnului avocat Florian Nițu pentru ajutorul neprețuit în lămurirea termenilor și situațiilor din domeniul juridic. Traducătorul este singurul responsabil pentru eventualele erori.